

Bestemmingsplan Buitengebied Winsum

VASTGESTELD

BügelHajema

Plek voor ideeën

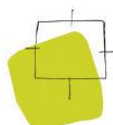
Bestemmingsplan Buitengebied Winsum

V A S T G E S T E L D

Inhoud

Toelichting en bijlagen
Regels en bijlagen
Verbeelding

20 juni 2013
Projectnummer 275.00.01.20.00

Ideeën voor een plek

Toelichting

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
A.	Huidige situatie en beleidsontwikkeling	
2	Bodem en water	11
2.1	Geologische ontstaansgeschiedenis	11
2.2	Geomorfologie	12
2.3	Bodem	13
2.4	Waterhuishouding	14
2.5	Beleid	16
3	Cultuurhistorie, archeologie en landschap	25
3.1	Cultuurhistorie en archeologie	25
3.2	Landschap	27
3.3	Beleid	28
4	Natuur en ecologie	39
4.1	Huidige situatie	39
4.2	Beleid	42
5	Landbouw	49
5.1	Huidige situatie	49
5.2	Beleid	49
6	Recreatie	55
6.1	Huidige situatie	55
6.2	Beleid	56
7	Wonen en niet-agrarische bedrijvigheid	59
7.1	Huidige situatie	59
7.2	Beleid	60
8	Overige functies	63
8.1	Wegen	63
8.2	Antennemasten	64
8.3	Windturbines	64
8.4	Hoogspanningsleidingen	65
9	Ruimtelijke ordening en milieu	67
9.1	Geluidhinder	67
9.1.1	Wegverkeer	67
9.1.2	Railverkeer	68
9.2	Luchtkwaliteit	68

9.3	Externe veiligheid	69
9.3.1	Inrichtingen met gevaarlijke stoffen	69
9.3.2	Vervoer van gevaarlijke stoffen	71
9.3.3	Buisleidingen	72
9.4	Bodemverontreiniging	73
9.5	PlanMER	75
B.	Vormgeving van het plan	
10	Inleiding bij deel B	81
11	Vertaling bijzondere thema's	83
11.1	Archeologie	83
11.2	Ecologie	84
11.3	Water	86
12	Planbeschrijving	89
12.1	Algemeen	89
12.2	Gebiedsindeling	89
12.3	Essentiële ruimtelijke randvoorwaarden	90
12.4	Ontwikkeling per functie	93
12.5	Landbouw	96
12.6	Natuur	102
12.7	Recreatie	103
12.8	Wonen	105
12.9	Niet-agrarische bedrijven	105
12.10	Verkeer	107
12.11	Water	108
12.12	Specifieke functies	108
12.13	Gebiedsaanduidingen	109
12.14	Algemene regels	110
13	Handhaving	113
14	Economische uitvoerbaarheid	115
15	Inspraak en overleg	117

Inleiding

De gemeente Winsum heeft om verschillende redenen gekozen voor een integrale herziening van het bestemmingsplan Buitengebied.

AANLEIDING

In de huidige situatie vigeren in de gemeente vier bestemmingsplannen Buitengebied, te weten Adorp (1987), Baflo (1991), Ezinge (1989) en Winsum (1988). Door een aantal partiële herzieningen (waaronder artikel 30-herzieningen) is in de loop der jaren een planologische lappendeken ontstaan. Daarnaast is het landelijk gebied de laatste jaren onderhevig aan allerlei (beleids)ontwikkelingen. Er bestaat daarom behoefte aan een bestemmingsplan Buitengebied dat inspeelt op en sturing kan geven aan deze nieuwe ontwikkelingen.

Het bestemmingsplan Buitengebied vormt het kader voor de ruimtelijke ordening voor het landelijk gebied van de gemeente. Het heeft tot doel om het gebruik en de inrichting van gronden en het oprichten van gebouwen en bouwwerken te reguleren met het oog op het bevorderen van een zo goed mogelijk gebruik van het landelijk gebied. Het bestemmingsplan is gemeentelijke wetgeving: het bindt zowel de burger als de overheid.

ACHTERGROND

Volgens de Wet ruimtelijke ordening dient een bestemmingsplan te bestaan uit regels en een verbeelding. Tevens gaat het plan vergezeld van een toelichting, waarin is beschreven welk ruimtelijk beleid in het buitengebied wordt nagestreefd.

De toelichting is onder te verdelen in twee delen. Het eerste deel wordt gevormd door de hoofdstukken 1 tot en met 9. In dit deel wordt beschreven hoe het plangebied is ontstaan, hoe het zich vandaag de dag manifesteert en welk ruimtelijk beleid van toepassing is. Deze gegevens zijn bepalend voor de vertaling in de regels. De hoofdstukken 1 tot en met 9 vormen daarmee het (beleids)kader waarbinnen de juridische vormgeving van het plan kan plaatsvinden.

LEESWIJZERTOELICHTING

In het tweede deel van de toelichting wordt aangegeven op welke wijze rekening is gehouden met aangetroffen waarden en het beleid van hogere overheden. Een en ander komt samen in de planbeschrijving, waar de juridische vertaling in de regels is toegelicht.

Met name in het eerste deel van de toelichting is gestreefd naar een beknopte weergave van de huidige situatie en voor het bestemmingsplan -en de dagelijkse toepassing daarvan- relevante beleid. De toelichting blijft door deze werkwijze beperkt tot een korte typering en de vertaling van het beleid. Er is gebruikgemaakt van kaartjes om een en ander te verduidelijken.

A. Huidige situatie en beleidsontwikkeling

2.1

Geologische ontstaansgeschiedenis

Na de laatste ijstijd brak een warmere periode aan waarin de zeespiegel steeg en grote gebieden werden overspoeld. Door het vochtiger worden van het klimaat en het stijgen van het grondwater kwam op veel plaatsen veen tot ontwikkeling. De zeespiegelrijzing was echter niet constant; regressieperioden (perioden van relatieve rust) en transgressieperioden (perioden waarin de zeespiegel steeg en sedimentatie optrad) wisselden elkaar af.

De vorming van de bodem van het plangebied vond plaats vanaf circa 1000 voor Christus. Tijdens een transgressiefase tussen 1000 en 600 voor Christus wordt door sedimentatie een langgerekte kwelderwal gevormd. Deze kwelderwal loopt vanuit het zuiden in noordelijke richting en buigt dan naar het oosten toe af. Rond 600 voor Christus was deze kwelderwal zo hoog opgeslibd, dat bewoning mogelijk werd. Op de kwelderwal ontstond de dorpenrij Winsum - Baflo - Rasquert - Warffum. Ten westen van de kwelderwal bevond zich de Hunze-zeeboezem, waar de rivier de Hunze in de Waddenzee uitmondde.

Tijdens de transgressiefase van 300 tot 600 na Christus drong de zee via diverse niet gesloten geulen in de kwelderwal (tussen Winsum en Obergum) het daarachter gelegen gebied binnen. Hierbij werd een relatief dun pakket zware klei afgezet, de zogenaamde knipklei. In de periode van 850 tot 1000 na Christus ontstond de Lauwerszee en een westelijke aansluiting met de Hunze: het Reitdiep. De oorspronkelijke zeeboezem van de Hunze was in die periode reeds gedeeltelijk dichtgeslibd.

Tot aan circa 1100 na Christus stond het gebied onder invloed van de getijdenwerking van het rivierwater, waarbij in de overstromingsvlakte van het Reitdiep zware klei werd afgezet. Regressie- en transgressie-fasen zorgden voor de verdere vorming van het landschap. Deze ontwikkelingen bepaalden de ontwikkeling van het gebied waarvan de westelijke helft bestaat uit kalkarme zeekleigrond en de oostelijke helft uit knipklei.

Vanaf circa 1100 na Christus was sprake van aanslibbing van het buitendijkse gebied. Hierdoor ligt dit gebied in het algemeen iets hoger dan het binnendijkse gebied (dat bovendien is ingeklonken). Het binnendijkse gebied heeft lang onder water gestaan hetgeen logischerwijs te wijten is aan de lage ligging. De hoogte van het gebied varieert plaatselijk van 0,5 m beneden N.A.P. tot 3,1 m boven N.A.P. (ter plaatse van de kwelderwallen). Uitzonderingen hierop vor-

men de dijken en wierden. De dijken gaan tot 4,4 m en de wierden tot 5,3 m boven N.A.P.

2.2

Geomorfologie

De aarde en de samenstelling van het materiaal dat aan de oppervlakte is afgezet, is sterk van invloed op de huidige vorm en het reliëf van het landschap. De vorm en het reliëf van het landschap wordt geomorfologie genoemd. De voornaamste geomorfologische eenheden in de gemeente worden gevormd door de kwelderwallen, de wierden, de dijken, het als verlagings in het landschap herkenbare Hunze-estuarium en het voormalige dal van het Peizerdiep.

KWELDERWALLEN	De hogere kwelderwallen zijn duidelijk (als verhoging) in het landschap zichtbaar. De weg van Adorp richting Warffum ligt bijvoorbeeld op een kwelderwal. Het verloop van deze kwelderwal is herkenbaar aan een reeks van wierden. De begrenzing is deels zichtbaar in het verkavelingspatroon. De weg Adorp - Warffum vormt een goede illustratie van hoe vroegere occupatie gebruikmaakte van een van nature aanwezige hoogte in een door de zee bedreigd kustgebied. Hoewel de flauwe kweldervorm niet zeldzaam is, is deze vorm wel een representatieve en herkenbare vertegenwoordiger. Deze kwelderwal is daarom door het Rijksinstituut voor het Natuurbeheer, als zogenaamd GEA-object. GEA-objecten zijn objecten met belangrijke geo(morfo)logische en/of bodemkundige waarde.
WIERDEN	In het plangebied wordt een groot aantal gave wierden aangetroffen. Het gaat hier bovendien om een aantal verschillende typen wierden; in het plangebied worden grote en kleinere, bebouwde en onbebouwde, afgegraven en nog volledig gave wierden aangetroffen. De in het buitengebied gelegen wierden vertegenwoordigen alle een cultuurhistorische, archeologische en landschappelijke waarde.
DIJKEN	Naast puntelementen (in de vorm van wierden) worden in het plangebied ook lijnvormige geomorfologische elementen aangetroffen in de vorm van dijken. De dijken manifesteren zich in een grillig en kronkelend patroon. Hoewel verschillend qua belevingswaarde, vertegenwoordigen de dijken een bijzondere landschappelijke waarde.
HUNZE-ESTUARIUM	Het voormalige Hunze-estuarium (het voormalige dal van de rivier de Hunze) is in het landschap herkenbaar als een laagte. Het hoogteverschil tussen voormalig estuarium en kwelderwal is het grootst in de omgeving van Saaxumhuizen.
BEEKDAL PEIZERDIEP	Ten oosten van Fransum en Ezinge ligt de voormalige bedding van het Peizerdiep. Het dal is in het landschap zeer goed te onderscheiden. De laaggelegen bedding die met zware zeeklei is opgevuld, wordt begeleid door hoge oeverwallen. Op de oeverwallen zijn plaatselijk wierden opgeworpen.

Middag vormt samen met Humsterland één samenhangend gebied, dat is ontstaan uit het voormalige schiereiland Middag en het voormalige eiland Humsterland. De geul van de Oude Tocht tussen de oude eilanden is een van de meest gave gebieden in het wierdenlandschap.

MIDDAG HUMSTERLAND

Afgegraven wierde Antum

2.3

Bodem

De bodemkaart van Groningen onderscheidt de bodems die na de afzetting zijn ontstaan onder meer naar gehalte Calciumcarbonaat, zand-kleiverhouding en humusgehalte.

Door uitdroging verdwijnt de kalk die tijdens de afzetting in een zout of brak milieu aanwezig is uit de bovenste bodemlagen naar beneden. In kleigronden duurt dit proces minder lang dan in zandgronden. Een aantal eeuwen zijn hiervoor echter wel nodig. Zo zien we dat het gehalte van nature aanwezige Calciumcarbonaat het grootst is in de jonge zeekleigronden van de polders en het laagst in de reeds eeuwen droge gebieden achter de kwelderwal en de Oude Zeedijk.

CALCIUMCARBONAAT

De zand-kleiverhouding zegt iets over de omstandigheden waaronder de afzetting in zee, getijwater of nagenoeg stilstaand water heeft plaatsgevonden. Zand wordt namelijk sneller afgezet in bewegend water dan de langer zwevende kleideeltjes. In dit gebied ten zuiden van de oude zeedijk is dit verschil evenzeer aantoonbaar dan in het poldergedeelte van de gemeente Winsum.

ZAND-KLEIVERHOUDING

Ten zuiden van de kwelderwal is in het voormalige kwelderbekken onder relatief rustige omstandigheden de zwaarste klei afgezet, terwijl de kwelderwallen en de randen daarvan uit veel zandiger materiaal bestaan. Ook ten noorden van de oude zeedijk wordt dit onderscheid in zowel de voormalige Uiterdijkslanden als de Noordpolder aangetroffen. De aanslibbingen dicht langs de dijk zijn kleiiger dan verder daar vandaan. Buitendijks doet zich dit vormende proces nog steeds voor, zij het dat dit wordt beïnvloed door de landaanwinningsswerken. Overigens zijn de delen van de polders ook reeds vóór de bedijking voorzien van kaden die de afzettingen hebben beïnvloed.

HUMUSVORMING

De humusvorming in de bodem is, mede onder invloed van het relatief recente ontstaan, beperkt. Duidelijke uitzonderingen hierop vormen de oude bewoningsgronden die in dit gebied bestaan uit de kwelderwallen en de daarop gelegen wierden.

De hiervoor beschreven ontwikkelingen hebben geleid tot een gebied waarin van west naar oost de volgende grondsoorten voorkomen:

- kalkarme klei, en zavel (is zandige klei) in het Reitdiepdal;
- kalkarme klei, die geleidelijk naar het westen toe overgaat in zware zavel op de kwelderwal;
- kalkarme knipklei tot kalkarme zavel ten westen van de kwelderwal. Deze grond is achter de kwelderwal afgezet in een gebied dat lange tijd onder water heeft gestaan en bevat ook nu nog veel natrium afkomstig uit het zeezout;
- rijke zavel op de oeverwallen.

Op kaart 2.1 is een en ander gevisualiseerd.

2.4

Waterhuishouding

De ondergrond is globaal opgebouwd uit een aantal watervoerende en slecht doorlatende lagen. Zoals in paragraaf 2.3 werd gesteld, bestaan de oppervlakkige lagen in het plangebied hoofdzakelijk uit zavel en zware klei. Plaatselijk komen hierin op minder dan 60 cm diepte zeer slecht doorlatende lagen voor.

Onder deze oppervlakkige bodemlagen ligt een kleilaag die naar het noorden toe dikker wordt. Deze kleilaag is vrij slecht doorlatend voor water en omdat de oppervlakkige bodemlagen meerdere slecht doorlatende lagen bevatten, is hier geen sprake van één ondiep watervoerend pakket. Het kleipakket ligt vrijwel direct op een potkleilaag, die zeer slecht doorlatend is voor water. Onder de potklei ligt het diepe watervoerend pakket. Het diepe grondwater in het plangebied is zout en stroomt voornamelijk in zuidelijke richting.

Op kaart 2.1 zijn de grondwatertrappen opgenomen.

Oppervlaktewater

Het plangebied is in het waterbeheerplan van het waterschap Noorderzijlvest opgenomen in het watersysteem 'Reitdiep'. Het watersysteem is van essentiële betekenis voor de aan- en afvoer van water uit alle overige deelgebieden van

het waterschap (met uitzondering van het Lauwersmeergebied dat onderdeel is van de Friese boezem).

Het watersysteem bestaat uit onder meer het Van Starckenborgkanaal, het Hunsingokanaal, het Reitdiep, het Aduarderdiep, het Winsumerdiep, het Boterdiep, het Hoendiep, het Wolddiep, de Matsloot, het Kommerzijlsterrijt en de Hoornse Vaart. Overtollig water wordt via het Reitdiep in principe onder vrij verval op het Lauwersmeer geloosd van waaruit afvoer naar de Waddenzee plaatsvindt. Het Lauwersmeer staat onder normale omstandigheden in open verbinding met het hoofdsysteem en heeft dan ook een overeenkomstig boezempeil 0,93 m beneden N.A.P. In perioden van watertekorten wordt het hoofdsysteem gebruikt voor distributie en doorvoer van vanuit de Friese boezem aangevoerd (IJsselmeer)water. Inlaat van Fries boezemwater vindt plaats bij Gaarkeuken (maximaal 20 m³/s). Aan- en doorvoer van water kan nodig zijn voor peilhandhaving of ten behoeve van de verziltingbestrijding zowel in het deelgebied zelf als in naburige deelgebieden. Daarnaast dient het hoofdsysteem voor de doorvoer (en eventueel tijdelijke berging) van het uit Drenthe afgevoerde water.

In het watersysteem zijn zowel bemalen als vrijlozende gebieden aanwezig. Bij de vrijlozende gebieden kan nog onderscheid worden gemaakt in enerzijds de stelsels van waterlopen die in open verbinding staan met de boezem van Noorderzijlvest (peil 0,93 m beneden N.A.P.) en anderzijds de gestuwde gebieden. In een deel van de gestuwde, hogere gronden is wateraanvoer mogelijk door middel van opvoergemalen. Dit systeem bestaat onder andere uit de Wetsingermaar, het Mensingeweester looppdiep, het kanaal Baflo - Mensingeweer, de Rasquerdermaar, de Sauwerdermaar, de Warffumermaar en het Noordpolderkanaal.

Enkele maren zijn ontstaan als getijdengeul. Diverse gegraven watergangen worden echter ook 'maar' genoemd. In het overgrote deel van het plangebied vindt de afwatering, gedeeltelijk vrij afstromend, plaats op het Reitdiep. Deze watert uiteindelijk uit in het Lauwersmeer.

Aduarderzijl

De oppervlaktewaterkwaliteit in het gebied wordt in sterke mate beïnvloed door zoute en fosfaatrijke kwel (grondwater dat aan de oppervlakte komt). De zout- en fosfaatconcentratie in het oppervlaktewater is daarom van nature hoog.

2.5

Beleid

Op grond van artikel 3.1.6 uit het Besluit ruimtelijke ordening dient in de toelichting op ruimtelijke plannen een waterparagraaf te worden opgenomen van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie. In die paragraaf dient te worden uiteengezet of en in welke mate het plan in kwestie gevolgen heeft voor de waterhuishouding, dat wil zeggen het grondwater en het oppervlaktewater. Het is de schriftelijke weerslag van de zogenaamde watertoets: 'het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren (door de waterbeheerder), afwegen en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten'.

Het kader voor de watertoets is het vigerend beleid (onder andere het Nationaal Waterplan, Waterbeleid 21e eeuw, Europese Kaderrichtlijn water). De watertoets wordt uitgevoerd binnen de bestaande wet- en regelgeving op het gebied van ruimtelijke ordening en water. Een aantal relevante beleidsdocumenten wordt hierna kort besproken.

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) van kracht geworden. De SVIR heeft diverse nota's vervangen, zoals de Nota Ruimte en de Nota Mobiliteit. Ook zijn met de SVIR de ruimtelijke doelen en uitspraken vervallen die zijn benoemd in de Agenda Landschap, de Agenda Vitaal Platteland en Pieken in de Delta. In de SVIR is de visie van de rijksoverheid op de ruimtelijke opgaven en mobiliteitsopgaven voor Nederland richting 2040 aangegeven. Dit betreft een nieuw, integraal kader dat de basis vormt voor bestaand en nieuw rijksbeleid met ruimtelijke consequenties. In de SVIR is gekozen voor een meer selectieve inzet van het rijksbeleid dan voorheen. Voor de periode tot 2028 zijn de ambities van het Rijk in drie rijksdoelen uitgewerkt:

- vergroten van de concurrentiekracht door versterking van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- verbeteren van de bereikbaarheid;
- zorgen voor een leefbare en veilige omgeving met unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden.

Met bovengenoemde rijksdoelen zijn 13 nationale belangen aan de orde die in de SVIR verder gebiedsgericht zijn uitgewerkt in concrete opgaven voor de diverse onderscheiden regio's. Voor het aspect water is in de SVIR aangegeven dat 'ruimte voor waterveiligheid, een duurzame zoetwatervoorziening en kaders voor klimaatbestendige stedelijke (her)ontwikkeling' van nationaal belang is. Het Rijk beschermt de primaire waterkeringen (dijken, dammen, kunstwerken en duinen) die in beheer zijn bij het Rijk, evenals het kustfundament. Ook stelt het Rijk de normen voor de primaire waterkeringen, ook die in beheer bij waterschappen. Primaire waterkeringen bieden, in combinatie met de hoge gronden, bescherming tegen overstroming vanuit de buitenwateren (de wateren waarvan de waterstand direct wordt beïnvloed bij stormvloed). De kustlijn wordt aangegeven als een primaire waterkering. Tevens heeft het plangebied de aanduiding 'verziltinggevoelig gebied'. Voorkomen moet worden dat sprake is van verdroging en onnodige bodemdaling, watertekorten en verzilting.

Nationaal Waterplan

De Vierde Nota Waterhuishouding is op 22 december 2009 vervangen door het Nationaal Waterplan. Dit is de nieuwe planvorm op rijksniveau op basis van de nieuwe Waterwet. Het Nationaal Waterplan vervangt alle voorgaande Nota's Waterhuishouding, waarbij veel van het ingezette beleid uit deze nota's wordt voortgezet. Het Nationaal Waterplan heeft de status van een structuurvisie voor de ruimtelijke aspecten op basis van de Wet ruimtelijke ordening. Het Nationaal Waterplan beschrijft de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid. Er komen nieuwe normen op basis van overstromingskansen die per dijkkringgebied zullen worden vastgesteld.

Waterbeleid 21e eeuw

Met het waterbeleid 21e eeuw wordt ingespeeld op toekomstige ontwikkelingen die hogere eisen stellen aan het waterbeheer. Het gaat hierbij om onder

andere de klimaatverandering, bodemdaling en zeespiegelrijzing. Het waterbeleid 21e eeuw heeft twee principes voor duurzaam waterbeheer geïntroduceerd, te weten de tritsen:

- vasthouden, bergen en afvoeren;
- schoonhouden, scheiden en zuiveren.

De trits vasthouden, bergen en afvoeren houdt in dat overtollig water zo veel mogelijk bovenstrooms wordt vastgehouden in de bodem en in het oppervlaktewater. Vervolgens wordt zo nodig het water tijdelijk geborgen in bergingsgebieden en pas als vasthouden en bergen te weinig opleveren wordt het water afgevoerd.

Bij schoonhouden, scheiden en zuiveren gaat het erom dat het water zo veel mogelijk schoon wordt gehouden. Vervolgens worden schoon en vuil water zoveel mogelijk gescheiden en als laatste wanneer schoonhouden en scheiden niet mogelijk is, komt het zuiveren van verontreinigd water aan bod.

PROVINCIAAL BELEID

Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013 (POP)

Het provinciaal beleid op het gebied van water is gericht op het creëren van een duurzaam watersysteem dat efficiënt wordt beheerd. Hierbij dient zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van natuurlijke processen. In de zandgebieden met karakteristieke beeksystemen, wordt gekozen voor een beleid gericht op het vasthouden, lokaal bergen en infiltreren van water. In het (zee-)klei)gebied wordt plaatselijk ingezet op het herstel van een duurzaam watersysteem, zoals bij het Reitdiep.

Op functiekaart 2 van het POP staan de aanwezige wateraspecten in de provincie. In het plangebied liggen meerdere karakteristieke waterlopen. Het Reitdiep is aangeduid als karakteristieke waterloop met natuurfunctie. Deze waterlopen verdienen volgens de omgevingsverordening een planologische bescherming vanwege hun landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden.

Waterhuishouding 21e eeuw

De provincie heeft samen met de waterschappen en andere relevante partijen een strategische visie opgesteld op de waterhuishouding in de eenentwintigste eeuw. In deze visie zijn effecten van klimaatverandering, zeespiegelstijging en bodemdaling meegenomen en mee gewogen.

Grondwaterpeil

Op grond van de nota Normdoelstellingen Water stellen waterschappen op gebiedsniveau het gewenste grondwaterregiem vast en realiseren dit vervolgens. Het huidige grondgebruik is daarbij richtinggevend. In de landbouwgebieden zal het grondwaterregiem derhalve op het doel landbouw blijven afgestemd.

Natuurlijk waterbeheer

Duurzaam waterbeheer vraagt een zo natuurlijk mogelijke inrichting van de waterhouding, met voldoende ruimte voor water, naast noodzakelijke technische voorzieningen als dijken, gemalen en sluizen. De ruimte wordt gevonden door de vergroting of aanleg van meren en plassen en door herstel van beken, die weer mogen overstromen. Dat komt het landschap ten goede en biedt kansen voor wonen aan het water. Op die manier kan meer schoon water worden vast gehouden. Dit is goed voor bijvoorbeeld landbouw, natuur en recreatie. Toch moet ook water van elders worden aangevoerd om het water op peil te houden en om landbouwgebieden langs de kust met zoet water door te spoelen om verzilting tegen te gaan. Een natuurlijker waterbeheer beperkt de kosten en het energiegebruik van gemalen.

Vaarwegen 2005 en Nota Beheer Provinciale Vaarwegen 2011-2020

De richtlijnen Vaarwegen 2005 en de Nota Beheer Provinciale Vaarwegen 2011-2020 geven aan dat het Reitdiep (vaarweg) een bebouwingsvrije ruimte van 20 m heeft. De bebouwingsvrije ruimte moet worden gerekend vanaf de oeverlijn. Activiteiten binnen deze zone zijn op grond van het Kanalenreglement vergunningplichtig.

Beekherstel

In het POP wordt aangegeven dat de provincie Groningen samen met de waterschappen en andere partijen werken aan het herstel van het natuurlijke karakter van de beken, in het bijzonder van Hunze, Drentsche Aa, Dwarsdiep/Matsloot, Reitdiep, Westerwoldse Aa en Ruiten Aa. Ook wordt er gestreefd naar herstel van de koppeling van een aantal beken (Hunze, Drentsche Aa, Runde) met de al dan niet oorspronkelijke benedenloop (Slochter Ae, Reitdiep, Ruiten Aa). In het POP wordt aangegeven dat de gemeenten voor het beekherstel ruimtelijke reserveringen moeten opnemen in hun bestemmingsplannen.

Gebruiksfuncties waterbeheer

In het buitengebied heeft de gebruiksfuncties waterbeheer: landbouwgebied, landbouwgebied met natuurwaarden en natuurgebied. In de gebieden waar het agrarisch gebruik richtinggevend is, wordt het waterbeheer gericht op de landbouw en zijn de normdoelstellingen van de functie 'landbouw' van toepassing. In gebieden waar het agrarisch gebruik en de natuur beide richtinggevend zijn, worden de normdoelstellingen van zowel de functie 'landbouw' als 'natuur' toegepast. Dit gebeurt op basis van een belangenafweging door de waterbeheerder. Wijziging van de bestaande waterhuishouding is daar niet toegestaan, tenzij de belangen van zowel landbouw als natuur zich daar niet tegen verzetten. In de gebieden waar natuur richtinggevend is, wordt het waterbeheer afgestemd op het realiseren van de gewenste natuurdoelen en gelden de normdoelstellingen van de functie 'natuur'.

Waterbeheerplan

Het Waterbeheerplan van het Waterschap Noorderzijlvest 2010 - 2015 beschrijft het beleid en beheer omtrent water en waterbeheer. In het beheergebied komen verschillende functies voor. De doelstelling en toekenning van (water)functies zijn vastgelegd in het POP. De waterfuncties die de provincie Groningen hanteert vormen de basis voor de waterfunctiekaart van het Waterbeheerplan. In bijlage 19A en 19B zijn de onderscheiden waterfuncties uit waterbeheerplan beschreven: de doelstellingen en de rol van water, gerelateerd aan de toegekende functies in het POP.

Landbouw

Deze functie geldt voor het grootste gedeelte van het plangebied. Voor deze gebieden is het grond- en oppervlaktewaterregime zodanig dat de vochttoestand van de bodem optimaal is voor het gewenste agrarisch gebruik.

Landbouw en natuur

Deze functie geldt met name voor het gebied ten oosten van de spoorlijn, het gebied rondom het Reitdiep en een aantal gronden tussen meanders van het Oude Diepje en de graslandpercelen ten zuiden van Ezinge en Feerwerd. De doelstelling van het waterbeheerplan geeft aan dat landbouw, natuur en bos nevensgeschikt zijn.

Beekdal Oude Diep nabij Garnwerd

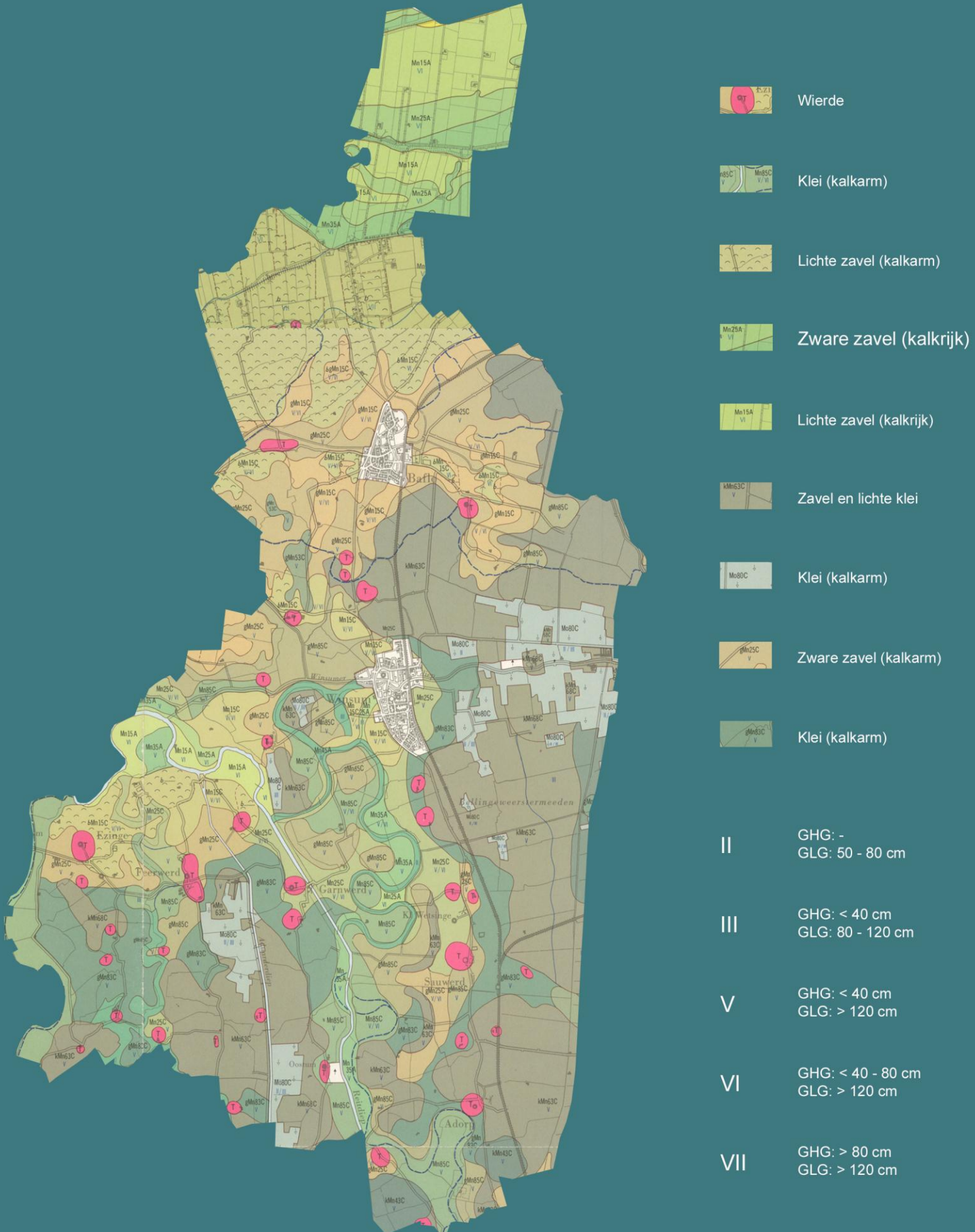
Wateropgave

In de Stroomgebiedsvisie 'Over leven met water' is geconstateerd dat het watersysteem in het stroomgebied niet op orde is en niet is berekend op de toekomstige klimaatveranderingen. Het Waterschap Noorderzijlvest heeft in 2006 een methodiek opgesteld voor het bepalen van de kwantitatieve wateropgave voor het landelijk gebied. Zodra de methodiek is vastgesteld, gaat het water-

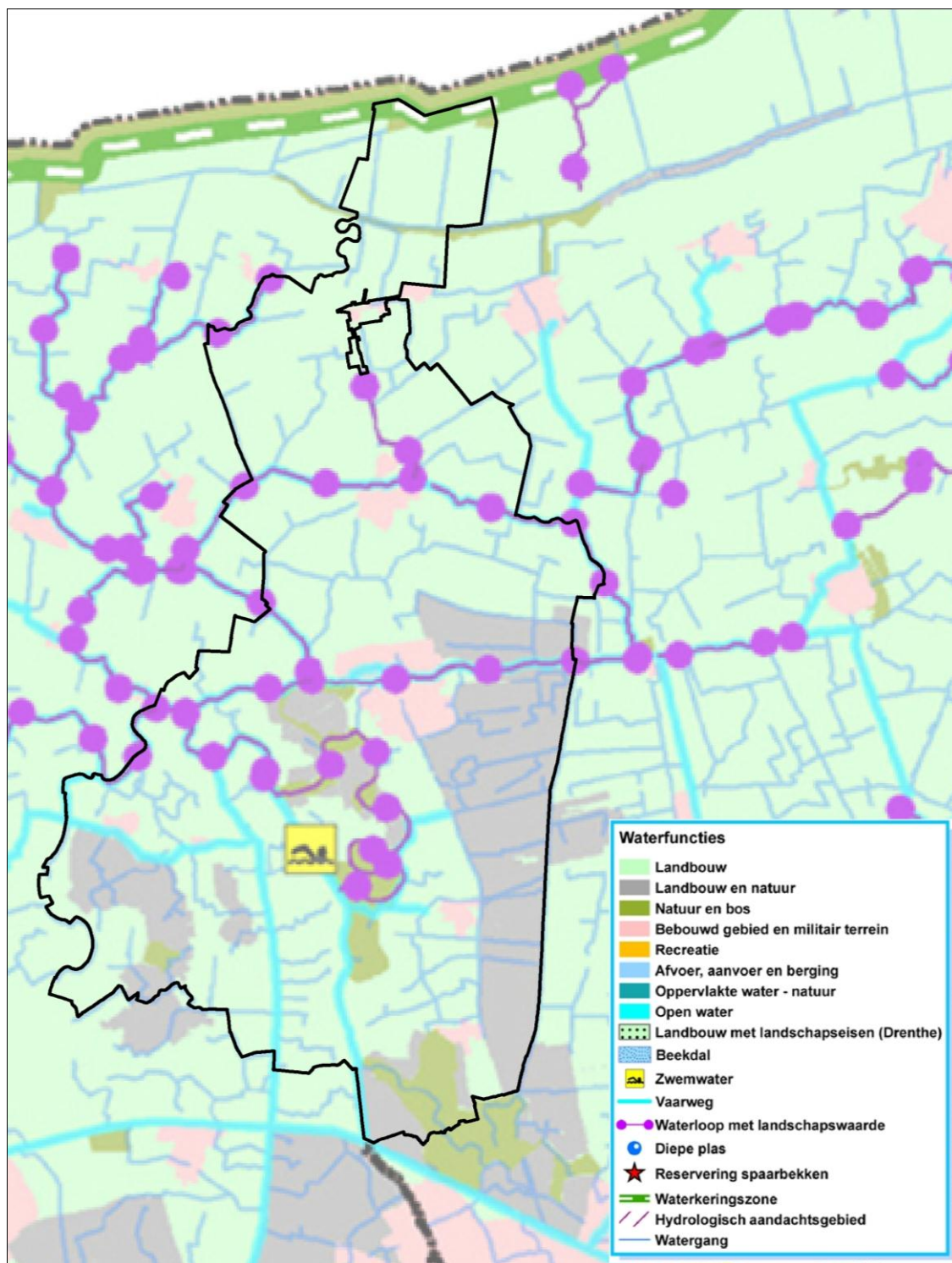
schap, tezamen met de gemeente, de ruimteclaim voor het plangebied bepalen.

De stroomgebiedsvisie is uitgewerkt in vier deelgebieden. De stroomgebiedsvisie bevat maatregelen voor de korte en lange termijn. De gemeente Winsum valt in het deelgebied 'zeekleigebieden'. Kenmerkend aan dit gebied is dat het relatief hoog is gelegen en vruchtbare grond heeft. De doelstelling is om het gebied zelfvoorzienend te laten zijn voor zowel de wateraanvoer als de waterafvoer. In het gebied wordt ingezet op technische en minimaal ruimtevrugnende maatregelen.

2.1 - Bodem en grondwater

2.2 Waterbeheerplan

Cultuurhistorie, archeologie en landschap

3

3.1

Cultuurhistorie en archeologie

Cultuurhistorie

De wijze waarop de mens het gebied in gebruik heeft genomen, is sterk bepaald door de verschillen in hoogteligging, de waterhuishouding en de bodem. De eerste bewoners in het plangebied vestigden zich rond 600 voor Christus op de kwelderwal. De voortdurende overstromingen noodzaakten hen tot het ophogen van hun woonplaatsen, waardoor wierden ontstonden: Winsum, Obergum, Baflo, Rasquert. Naast deze reeks ontstond een groot aantal 'eenmanskwierden'.

De bewoners bleven in eerste instantie op de hoogst gelegen delen wonen, maar later werden ook de lagere delen in gebruik genomen. Dit was mogelijk door de aanleg van dijken (rond het jaar 1100 na Christus). Eén van de eerste dijken is de Oude Dijk, een zeedijk die werd aangelegd langs de meest noordelijke kwelderwallen. Deze dijk omvatte de gehele Groningse noordkust en is nu grotendeels afgegraven. Het Reitdiep werd in de twaalfde en dertiende eeuw bedijkt. Een belangrijke bijdrage hiertoe werd geleverd door de monniken van het klooster te Aduard. Naast de aanleg van dijken hielden de kloosterlingen zich ook bezig met het in cultuur brengen van het gebied.

Na de aanleg van dijken traden er problemen met de afwatering op. Het gebied rondom Obergum, Baflo, Warffum en Middelstum kon niet meer naar het wad afwateren en moest een andere weg volgen, richting Winsum. De toevloed van water werd zo groot dat in 1459 werd besloten om een nieuw afwateringskanaal van Winsum naar het Reitdiep te graven, het Winsumerdiep. In dit kanaal werd een zijk (sluis) aangelegd, de Schaphalsterzijk.

In 1717 braken als gevolg van de Kerstvloed over de gehele kustlijn de dijken door. Deze dijken werden vervolgens hersteld en verzwaaard, waarbij het tracé ter hoogte van Pieterburen meer naar het noorden wordt verlegd. Hierdoor kwamen de Uiterdijkse landen binnen de zeewering te liggen.

Sinds de afsluiting van het Reitdiep van de zee in 1877 is de betekenis van de Schaphalsterzijk sterk afgenomen. De afwatering vindt tegenwoordig nog steeds plaats van het Winsumerdiep naar het Reitdiep, dat op zijn beurt het

water naar het Lauwersmeer afvoert. In de negentiende eeuw werd de waterbeheersing sterk verbeterd door de bouw van enkele watermolens. Deze werden zowel door waterschappen als door particulieren (meestal agrariërs) beheerd. Verder werden er kanalen gegraven voor de afwatering welke tevens een scheepvaartfunctie hadden.

Zicht op Oostum

Archeologie

In het plangebied komt een groot aantal terreinen voor die van archeologisch belang zijn. Ten dele vallen deze als archeologisch monument onder de bescherming van de Monumentenwet. Beschermd monumenten zijn een aantal wierden en huisterpen, waaronder vooral Ranum, Maarhuizen, Tijum, Krassum en Beswerd als grotere eenheden opvallen. Naast deze beschermde monumenten valt binnen de begrenzing van dit bestemmingsplan het beschermd dorpsgezicht Oostum (volgens de Monumentenwet 1988). Deze wierde bestaat uit een kleine nederzetting met kenmerkende bebouwing (kerk, boerderijen en woningen), kenmerkende verkaveling en een grote visuele relatie met de rest van de omgeving.

Niet beschermd, maar volgens de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek wel archeologisch waardevol, is voorts een beperkt aantal wierden (waaronder de Hoge Wier, Adorp) en verhoogde huisplaatsen.

Het Reitdiep heeft een lage verwachting voor archeologische nederzettingen. Recentelijk heeft de RACM richtlijnen opgesteld voor archeologisch onderzoek in beekdalen.

In het buitengebied komt een aantal boerderijen en kerkhoven voor die onder de werking van de Monumentenwet vallen: twee boerderijen aan Lutke

Saaxum, waarvan één, het genoemde Ernstheem op een dubbel omgracht terrein; een kop-hals-rompboerderij, een tweede boerderij in vervallen staat, een ommuurd kerkhof op de wierde Maarhuizen en een verhoogd kerkhof op de wierde Ranum en in het Reitdiepdal Schilligeham en Alinghuizen.

Ten oosten van Winsum, aan de Netlaan, ligt een Joodse begraafplaats. Op basis van het gemeentelijke beleid heeft deze begraafplaats een middelhoge/hoge archeologische verwachtingswaarde.

3.2

Landschap

Volgend uit bovenstaande hoofdstukken komen in de gemeente de volgende landschapstypen voor (zie kaart 3.2):

- het wierdenlandschap;
- het dijkenlandschap;
- Middag Humsterland.

Wierdenlandschap

Het wierdenlandschap beslaat het grootste deel van de gemeente. Het landschapstype kenmerkt zich door een grote mate van openheid, met verdichtingen in de vorm van beplantingen langs wegen en maren, erfbeplantingen en enkele verspreid liggende bosjes.

In het gebied komen twee zeldzame verkavelingstypen voor, te weten de onregelmatige blokverkaveling en de radiale verkaveling. De onregelmatige blokverkaveling behoort tot de oudste verkavelingstypen en komt nog voor rondom Adorp en Winsum. In samenhang met sommige ronden, komt een radiale verkaveling voor. Dit verkavelingstype is bij Baflo en Rasquert nog voor een deel aanwezig.

Karakteristiek aan het wierdenlandschap zijn (naast uiteraard de wierden) de maren welke van betekenis zijn voor zowel landschap als flora en fauna.

Middag Humsterland is aangewezen als nationaal landschap met de volgende omschrijving; "Middag-Humsterland is een open, oud wierdenlandschap en is zeer typerend voor de ontstaansgeschiedenis van het noordelijk zeeleigebied. Door de aanwezigheid, in gave staat, van elementen als wierden, kwelderruggen en voormalige geulen en de onregelmatige blokverkaveling op basis van het stelsel van voormalige wadgeulen, zijn de ontginnings- en gebruiksgeschiedenis van Middag-Humsterland aan het huidige landschap goed te zien.

Dijkenlandschap

Het karakter is zeer gaaf mede door het voorkomen van veel karakteristieke elementen als dijken, molens, sluisen en bruggen. In het landschap is duidelijk de invloed te zien van het Reitdiep in de vorm van oude meanders en water. Ook dit gebied is vrij open, met slechts verdichtingen in de vorm van beplan-

tingen bij boerderijen. Het verkavelingspatroon is minder regelmatig en volgt de oude meandervormen.

De dijken in het Reitdiepdal, tracés van geulen en tochten en karakteristieke gebouwen (voornamelijk boerderijen, al dan niet omgracht en met erfbeplantingen) zijn cultuurhistorisch van belang en van grote invloed op het landschap.

Zicht op het wierdenlandschap in het zuidoosten van de gemeente

3.3

Beleid

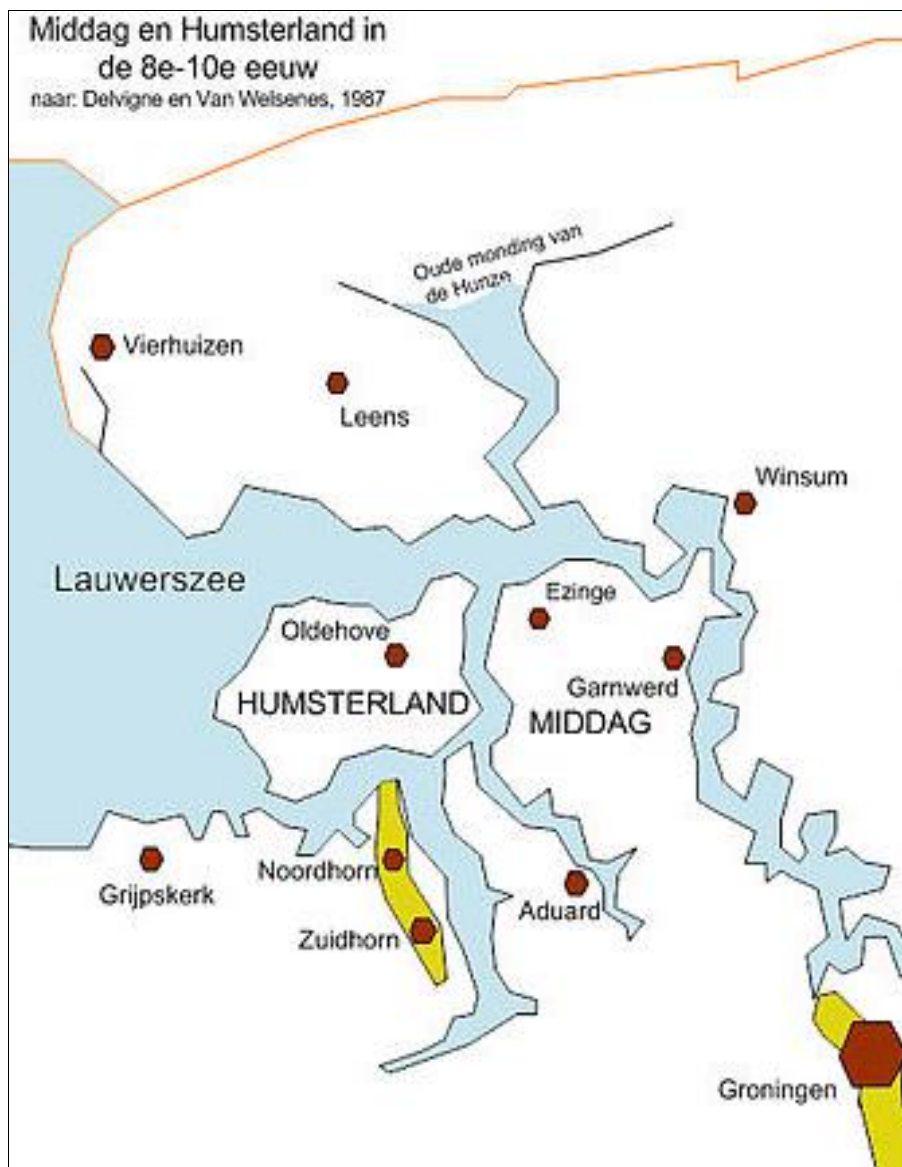
RIJK Nota Belvedere

In de Nota Belvedere wordt het Gronings terpengebied gemarkeerd als gebied met cultuurhistorisch belangrijke potenties. Het Nationaal Landschap Middag Humsterland is als Belvederegebied door UNESCO op de voorlopige lijst van Werelderfgoed van Nederland geplaatst.

De beleidsstrategie voor het Groninger terpengebied is als volgt voorgesteld:

- In stand houden van het karakteristieke wegen- en slotenpatroon;
- herstellen van het karakteristiek slotenpatroon als samenhangend netwerk voor de waterhuishouding en voor de natuur met vergroting van de boezemcapaciteit ter voorkoming van wateroverlast;
- aandacht voor het herstel van erfbeplantingen;
- aandacht voor de architectuur bij boerderij- en dorpsuitbreiding;
- aandacht voor de inpassing van windmolens en glastuinbouw in de cultuurhistorische patronen;

- ontwikkeling cultuurtoerisme.

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is het nationaal belang 'ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten' opgenomen. Het Rijk geeft aan dat landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten identiteit geven aan een gebied. Bovendien zijn culturele voorzieningen en cultureel erfgoed van belang voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat en daarmee voor de concurrentiekracht van Nederland. Het Rijk is verantwoordelijk voor het cultureel en natuurlijk UNESCO-werelderfgoed (inclusief de voorlopige lijst), kenmerkende stads- en dorpsgezichten, rijksmonumenten en cultuurhistorische waarden in of op de zeebodem.

Op basis van landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten heeft het Rijk in het verleden een selectie gemaakt van twintig Nationale Landschappen. Het Rijk laat het beleid ten aanzien van het landschap op land over aan provincies.

Monumentenwet

De Monumentenwet is opgesteld door het Rijk en heeft als doel het bieden van bescherming aan karakteristieke monumenten (gebouwen zijnde), archeologische monumenten en stads- en dorpsgezichten. Door het verkrijgen van de beschermde status is het niet mogelijk, zonder omgevingsvergunning aanpassingen aan de betreffende gebouwen, terreinen c.q. stads- en dorpsgezichten te doen. Op deze manier wordt aantasting van de karakteristieke en historische waarden tegengegaan.

Een van de belangrijkste uitgangspunten van het Verdrag van Malta, dat er bij het opstellen en uitvoeren van ruimtelijke plannen rekening dient te worden gehouden met zowel de bekende als de te verwachten archeologische waarden, is opgenomen in de Monumentenwet. Voor de bekende waarden kan de Archeologische Monumentenkaart (AMK) worden geraadpleegd.

In het buitengebied van de gemeente Winsum zijn beschermde monumenten, archeologische monumenten en een beschermd dorpsgezicht (Oostum) aanwezig. Deze vallen alle onder de Monumentenwet (1988) en hebben met oog hierop een beschermde status.

Cultuurhistorie

Als gevolg van het rijksbeleid ten aanzien van de monumentenzorg, is per 1 januari 2012 een wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening van kracht. De wijziging betreft artikel 3.1.6, tweede lid, onderdeel a, als gevolg waarvan alle cultuurhistorische waarden uitdrukkelijk dienen te worden mee gewogen bij het vaststellen van bestemmingsplannen. Dit betekent dat in aanvulling op de archeologische aspecten nu ook de overige cultuurhistorische waarden moeten worden betrokken in het onderzoek.

PROVINCIE

POP

De provincie Groningen geeft aan dat de archeologische waarden van de Groningse terreinen op de Archeologische Monumentenkaart (AMK) op hun plaats bewaard moeten blijven. Volgens het PlanMER kunnen veel ontwikkelingen die voortvloeien uit het POP, zoals woningbouw, aanleg van infrastructuur en maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren, wezenlijke effecten op de archeologische terreinen hebben. Bij projecten die fysiek ingrijpen in behoudenswaardig archeologisch terrein, streeft de provincie Groningen naar het intact laten van de archeologische waarden. Als het niet mogelijk is om deze waarden volledig te beschermen, dan zorgt de provincie Groningen voor onderzoek en documentatie van de waarden volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. De provincie Groningen verwacht dat andere overheden op dezelfde wijze met het bodemarchief omgaan en dat de AMK-terreinen integraal worden overgenomen in hun planvorming.

De provincie Groningen geeft aan dat het open karakter van de wierden behouden moet blijven. Om het open karakter van de wierden te behouden, heeft de provincie Groningen in haar omgevingsverordening hiervoor regels opgesteld.

Middag Humsterland

Middag Humsterland is een oud open wierdenlandschap met hoge landschappelijke en archeologische waarde. Dit gebied wordt vooral gekenmerkt door openheid en veel reliëf van wierden, dijken en oeverwallen en natuurlijke aardkundige patronen, die onder meer samenhangen met de voormalige kwelders, prielen en geulen. Het patroon van wegen en waterlopen is hier direct aan gerelateerd. In de provinciale omgevingsverordening zijn regels opgenomen voor de bescherming van de landschappelijke openheid, de onregelmatige blokverkaveling, het reliëf en het beloop en het profiel van de wegen.

Nota Archeologiebeleid Regio Noord-Groningen

In opdracht van Regioraad Noord Groningen heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in samenwerking met Deltares van september 2007 tot en met april 2008 een bureauonderzoek uitgevoerd in verband met het opstellen van een archeologische verwachtings-/beleidsadvieskaart voor de regio Noord-Groningen. Middels het onderzoek is een vlakkendekkend overzicht gegeven van de bekende archeologische vindplaatsen en de verwachte archeologische waarden. De waarden zijn weergegeven op de archeologische verwachtingskaart/beleidsadvieskaart. Aan de hand van het onderzoek zijn beleidsadviezen opgesteld.

GEMEENTE

Op kaart 3.1 is de beleidsadvieskaart van de gemeente Winsum opgenomen.

Reitdiepdijk vanaf de Aduarderzijl

Beleid landschap

- POP
- PROVINCIE De provincie Groningen streeft naar een goed ingericht en verzorgd landschap, met duurzaam behoud van de kernkarakteristieken van de verschillende landschapstypen. Daarvoor zijn nodig:
- behoud en versterking van het karakter, de diversiteit en de belevingswaarde van het landschap;
 - behoud en versterking van de cultuurhistorische, ecologische, archeologische en aardkundige waarden van het landschap;
 - toevoegen van kwaliteit aan het landschap bij ruimtelijke ontwikkelingen.

In het POP worden de volgende kernkwaliteiten omschreven. Het Reitdiep is een cultuurhistorische slagader in een grootschalig, open dijken- en wierdenlandschap. Het Reitdiep is een belangrijk watersysteem tussen stad en wad en is een karakteristieke waterloop. Ten westen van het Reitdiep liggen twee oude dijken en enkele karakteristieke wegenpatronen. Het land aan en ten oosten van het Reitdiep heeft de kernkwaliteit oorspronkelijk verkavelingspatroon.

Middag-Humsterland is een wierdenlandschap. Het is een agrarisch gebied met bijzondere cultuurhistorische waarden, zoals de onregelmatige blokverkaveling. Tevens hebben enkele delen van het landschap de kernkwaliteit reliëf. Het landschap ten zuiden van Winsum en ten oosten van de N361 heeft de kernkwaliteiten grootschalig open landschap, oorspronkelijk verkavelingspatroon en enkele karakteristieke waterlopen. In het gehele plangebied liggen de kernkwaliteiten wierde(ndorp) en traditionele windmolen.

- REGIONAAL BELEID
- Landschappelijk Raamwerk Noord-Groningen
- In opdracht van de provincie Groningen is het Landschappelijk Raamwerk Noord-Groningen ontwikkeld. Dit Raamwerk is bedoeld ontwikkelingen die het landschap van Noord-Groningen beïnvloeden te kunnen sturen, zodat de kwaliteiten van de gebieden blijven behouden of worden verbeterd. In de inleiding wordt gesteld dat ontwikkelingen mogelijk moeten blijven om het gebied een toekomst te geven. Daarbij wordt gekozen voor een actief beleid: het is nodig de ontwikkelingen actief in een positieve richting te sturen door een kader te bieden voor voorziene en onvoorziene ontwikkelingen. In het Raamwerk worden de bestaande landschappelijke kwaliteit als uitgangspunt genomen. Nieuwe functies en ontwikkelingen worden vanuit een positieve invalshoek benaderd. Het gaat er daarbij om welke kwaliteit kan ontstaan doordat nieuwe functies en het landschap op een betekenisvolle manier samengaan. Zo kunnen mogelijk opnieuw herkenbare en waardevolle cultuurlandschappen ontstaan, die in de toekomst het behouden en beschermen waard zijn.

Het plangebied is het Raamwerk ingedeeld in drie verschillende deelgebieden, te weten 'Wierdenlandschap', 'Reitdiepdal' en 'Stroomgebied Reitdiep'.

Wierdenlandschap

Kwaliteiten en waarden in dit deelgebied zijn:

- bebouwing veelal op verhogingen in het landschap;
- verspreid in het landschap liggende onbebouwde wierden;
- oorspronkelijke onregelmatige (waaronder radiaire) verkaveling;
- kleinschalig sloten- en marenpatroon;
- openheid van het landschap;
- beplanting veelal op (agrarische) erven en langs wegen.

Reitdiepdal

Kwaliteiten en waarden in dit deelgebied zijn:

- in delen nog onregelmatige blokverkaveling;
- grillige historie van het water nog goed afleesbaar;
- redelijke natuurwaarde in het dal;
- enige cultuurhistorisch waardevolle zijlen.

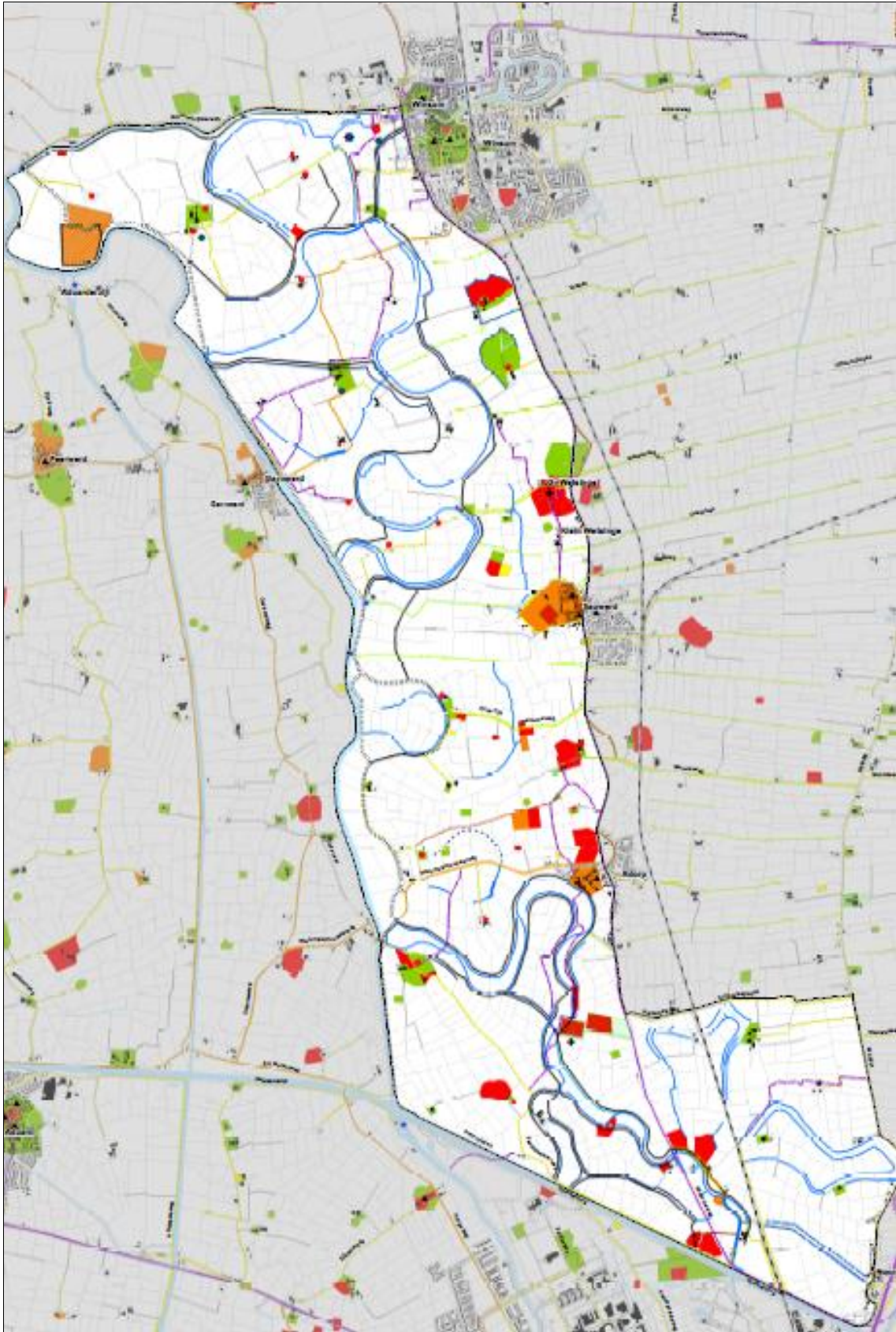
Stroomgebied Reitdiep

Kwaliteiten en waarden in dit deelgebied zijn:

- redelijk goed herkenbare oorspronkelijke verkaveling;
- redelijke natuurwaarden.

Gebiedscommissie Reitdiepdal

In het Reitdiepgebied gaat het om de balans tussen het behoud van de karakteristieken van het gebied én het bieden van ruimte aan economische ontwikkeling en recreatie. Om die ontwikkeling in goede banen te leiden, is de gebiedscommissie Reitdiepdal ingesteld. Het advies van de gebiedscommissie Reitdiepdal komt te staan in het Inrichtingsplan Reitdiepgebied. Het inrichtingsplan Reitdiepgebied is een plan waarin de wensen voor landbouw, water, landschap en cultuurhistorie, recreatie en natuur worden samengebracht en afgewogen. Ook het toekomstige beheer van het gebied is onderdeel van het plan.

	Blokgrens / begrenzing herverkavelingsblok
	Bebouwing
	Water, bestaand
	Hoofdweg
	Regionale weg
	Lokale weg
	Bos
	Spoor

Te behouden landschapsstructuur

Sloten

	Verdwenen meanders (nog toe te voegen)
	Oude meanders
	Sloten wierde en/of (voormalig) borgterrein
	Sloot langs voormalige weg
	Sloot langs voormalige dijk

Dijken

	Bestaande dijk
	Bestaande dijk met weg
	Voormalige dijk

Oude paden en wegen

	Kerkepaden
	Munnekenweg
	Toegangsweg klooster Selwerd
	Oude provinciale weg

Archeologische terreinen

	Voormalig borgterrein
	Terrein van archeologische betekenis
	Terrein van archeologische waarde
	Terrein van hoge archeologische waarde
	Terrein van zeer hoge archeologische waarde
	Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd
	Rijks_archeologisch_monument

Cultuurhistorische en landschappelijke waardevolle gebouwen/terreinen/elementen

	Waardevolle boerenerven
	Huidige kerken
	Verdwenen kerken
	Molen
	Peerdewask
	Voormalige sluis
	Voormalige verdedigingswerk
	Medensloot
	Voormalige havenmond Winsum

Ontwerp inrichtingsplan (concept) - Streefbeeld Landschap en Cultuurhistorie (bron: gebiedscommissie Reitdiepgebied)

GEMEENTE

Landschapsontwikkelingsplan Noord-Groningen

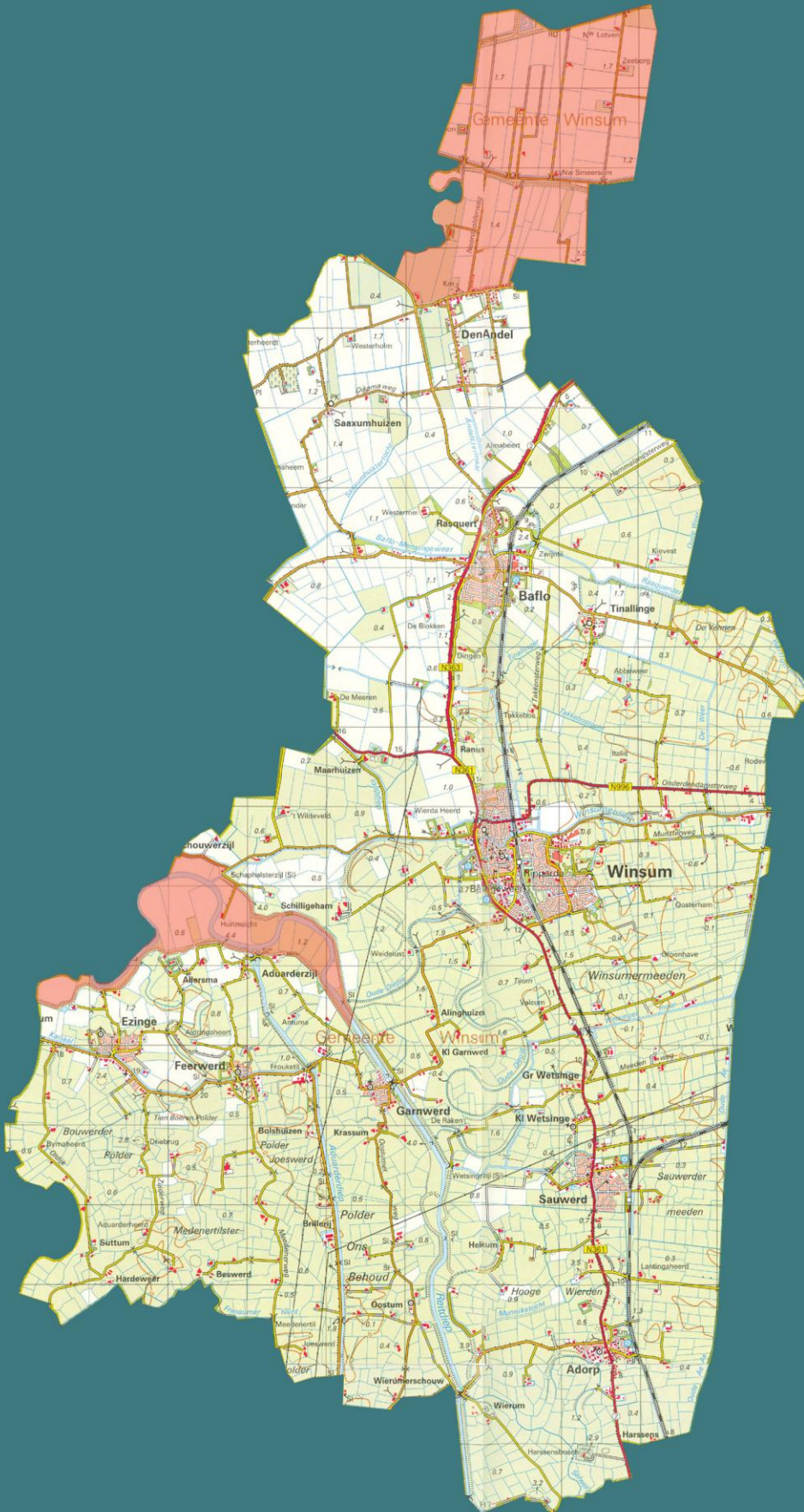
Nadat de stuurgroep Noord-Groningen in februari 2004 een bestuursakkoord heeft gesloten en de gebiedsuitwerking heeft goedgekeurd, is begonnen met de ontwikkeling van het Regionaal Landschapsontwikkelingsplan. Dit Landschapsontwikkelingsplan is een op de uitvoering gericht plan waarmee de ambitie van de gebiedsuitwerking kan worden waargemaakt: ruimtelijke ontwikkelingen zó uitvoeren dat het landschap er beter van wordt. Vragen die daarbij aan de orde komen, zijn: Hoe om te gaan met beplanting in Noord-Groningen? En op welke wijze is schaalvergroting in de agrarische sector in te passen in het landschap?

Reitdiep in westelijke richting

Het Landschapsontwikkelingsplan bestaat uit vier onderdelen. Het eerste onderdeel geeft een analyse en visie over hoe om te gaan met het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het landschap. Dit wordt een aangescherpte versie van de visie die eerder is beschreven in het Landschappelijk Raamwerk (dat de basis vormt voor het Landschapsontwikkelingsplan). Het tweede gedeelte is concreter en bevat een uitwerking van zeven ontwerpogaven die de stuurgroep selecteerde uit het Landschappelijk Raamwerk. Ook kent het Landschapsontwikkelingsplan een uitvoeringsprogramma met daarin uit te voeren projecten op regionaal niveau en ten slotte een financieringsstrategie.

3.2 - Landschap

Wierdenlandschap

Dijkenlandschap

0 2000 4000 m

4.1

Huidige situatie

De gemeente Winsum bestaat vrijwel geheel uit cultuurgronden, waar door een intensief beheer slechts weinig natuurwaarden aanwezig zijn. De weidevogelgebieden, de maren en de houtopstanden vertegenwoordigen de belangrijkste natuurwaarden in de gemeente. In het navolgende worden de natuurwaarden van de verschillende gebieden en elementen in de gemeente beschreven.

Akkerbouwgebieden

Door de sterk verbeterde teeltmethoden zijn de akkers zelf zo goed als vrij van natuurlijk voorkomende soorten. Deze worden immers beschouwd als onkruiden. Meer waardevolle soorten zijn nu voor een deel nog wel te vinden op perceelsranden en in bermen. Met name oude dijktracés en (huis)wierden kunnen als een vluchtplaats voor deze soorten dienen.

FLORA

Paddenstoel op boomstronk nabij Allersmaborg

Zo zijn soorten als akkerdistel, schijfkamille, kleefkruid, vogelmuur, perzikkruid en varkensgras in de akkerbouwgebieden in de hele gemeente te vinden. In het oostelijke deel van de gemeente komen ook soorten als reukloze kamille, herderstasje, akkerereprijs, zwarte nachtschade en heermoes voor.

FAUNA In de akkerbouwgebieden worden scholekster, gele kwikstaart, veldleeuwerik en fazant als broedvogel aangetroffen. Verder maken ganzen, bonte kraai, roek en ekster gebruik van de akkers om te rusten of voedsel te zoeken.

FLORA **Graslandgebieden**
Ook de graslanden zijn intensief in agrarisch gebruik. Bloemrijke vegetaties zijn dan ook beperkt tot de minder intensief beheerde wegbermen, dijktafsluitingen, wierden en perceelsranden. Hier zijn soorten zoals fluitenkruid, pastinaak, gele morgenster, echte karwij, witte krodde, gewone duivekervel en echte kamille te vinden. In het oosten van de gemeente zijn rode, witte en kleine klaver algemeen in bermen. Verder komen hier veldlathyrus en bereklauw voor.

FAUNA In de graslanden broeden Kievit, veldleeuwerik, tureluur, grauwe gors en enkele paartjes zomertaling. De afgetichelde (en dus lager gelegen) delen zijn gedurende het najaar in trek bij groepen Kievit en goudplevier.

De meest waardevolle vogelgebieden bevinden zich vooral aan de oostkant van de gemeente. Voor de rest zijn de reservaten waardevolle gebieden voor de vogels. Sommige zijn in ruilverkavelingverband op voormalige landbouwgrond ontstaan. Deze gebieden bestaan uit slijkige (plas-dras)gronden die van belang zijn voor watervogels en steltlopers.

FLORA **Houtopstanden**
De houtopstanden in de gemeente zijn allemaal aangeplant en worden voor het grootste deel extensief onderhouden. Het gaat om soorten als iep, populier, wilg, gewone es, zwarte els en eenstijlige en tweestijlige meidoorn. Als erfbeplanting komen vaak kleine fruitboomgaarden voor. Verder zijn witte of rode kastanje, zomer- en winterlinde en beuk in de huis- en dorpsbeplanting te vinden.

De natuurlijk ontwikkelde houtopstanden worden vaak gekenmerkt door een struiklaag met wilde lijsterbes, grauwe wilg en een ondergroei van fluitekruid, koningsvaren en bramen.

FAUNA In de erfbeplanting komen vogels als grasmus, spotvogel, ringmus, koolmees, vink, winterkoning en merel tot broeden. In de wat vrijer liggende houtsingels zijn fitis en verschillende mezen te vinden. Ook komen in het broedseizoen braamsluiper en roodborst voor.

Met een veel minder grote dichtheid zijn in gebieden met enige opgaande begroeiing ook paartjes ransuil en kerkuil te vinden.

De gemeente doet mee aan een project onder leiding van de Stichting Het Groninger Landschap. Dit project draagt de naam 'Dier en plant op het Hogeland' en moet leiden tot een netwerk van kleine ecosystemen.

Bermvegetatie langs de N363 nabij Den Andel

Waterlopen, sloten en bermen

FLORA

Van de waterlopen en sloten zijn voornamelijk de soorten langs de rietoevers bekend. Zo komen zwanebloem, watertorkruid, oeverzegge, valse vossezegge en blauw glidkruid in het westen van de gemeente voor. In het oostelijke deel van de gemeente worden langs de oevers en in het water soorten zoals grote egelskop, moerasandoorn en verschillende kroossoorten en fonteinkruiden aangetroffen.

De voor het agrarisch gebruik minst geschikte natte graslanden gaan vaak samen met waardevolle sloten en maren. De waarden zitten dan in het geheel van land en water.

Huis- en borggrachten vormen binnen het slotensysteem vaak een aparte waarde, omdat de cultuurdruk hier over het algemeen minder hoog is.

Tot de broedvogels in en langs de waterlopen horen wilde eend, waterhoen, meerkoet, rietgors en rietzanger.

FAUNA

Vooraf in en om het Reitdiepdal zijn kleine watersalamander, bruine kikker en groene kikker veelvuldig waargenomen. Ongetwijfeld zullen die op meer plaatsen in de gemeente voorkomen. Deze soorten vragen om de combinatie van schoon water met een vloeiend oeververloop in het broedseizoen en ruigte en struweel voor de overwintering. Het Reitdiepdal is aangewezen als ecologische verbindingzone.

Verder zijn watervleermuis en meervleermuis in de gemeente te vinden. De vleermuizen vangen veel prooien vlak boven het water. De kolonieplaatsen liggen echter elders in bouwwerken.

FLORA Kolken
In de gemeente bevindt zich een aantal kolkgeden, bijvoorbeeld tussen Feerwerd en Ezinge, nabij Garnwerd en de Allersmaborg en langs de Reitdiepdijk. Door de nabijheid van de sloten en maren zullen de kolken in de begroeiing daarmee veel overeenkomsten vertonen. Er komen rietkragen voor met grote egelskop, zwanebloem en moerasandoorn. Omdat het water altijd stilstaat, kunnen dwergkroos en veelwortelig kroos zich elk jaar sterk uitbreiden.

FAUNA Rond de kolken zijn soorten als rietgors en rietzanger te vinden. Allerlei soorten eenden, meerkoet en waterhoen kunnen hier tot broeden komen. In het trekseizoen vormen kolken tijdelijk een rustplaats voor grote groepen vogels.

In 2001 is door Landschapsbeheer Groningen een inventarisatie uitgevoerd naar "natte landschapselementen" in het Reitdiepdal. De aanwezige natuurwaarden zijn in kaart gebracht en gekoppeld aan een programma voor herstel en onderhoud.

4.2

Beleid

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de Natuurbeschermingswet 1989 van kracht geworden. Deze wet bundelt de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden. In de Natuurbeschermingswet 1998 zijn ook de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. Onder de Natuurbeschermingswet 1998 worden drie typen gebieden aangewezen en beschermd: Natura 2000-gebieden, staatsnatuurmonumenten en beschermde natuurmonumenten en Wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie dit.

Ten noorden van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Waddenzee. De Klutenplas, een klein deelgebied dat binnendijks is gelegen in de gemeente Winsum, maakt tevens onderdeel uit van het Natura 2000-gebied Waddenzee en ligt binnen de begrenzing van het plangebied. Het gebied is op 26 februari 2009 definitief aangewezen als Natura 2000-gebied. De aanwijzing heeft betrekking op de volgende habitattypen en soorten.

Habitattypen (Habitatrichtlijn)

- Permanent met zeewater van geringe diepte overstroomde zandbanken.
- Bij eb droogvallende slikwadden en zandplaten.
- Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met Zeekraal (*Salicornia sp.*) en andere zoutminnende soorten.
- Schorren met slijkgrasvegetatie (*Spartinion maritimae*).
- Atlantische schorren met kweldergrasvegetatie (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*).
- Embryonale wandelende duinen.
- Wandelende duinen op de strandwal met Helm (*Ammophila arenaria*; zogenaamde witte duinen).
- Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ('grijze duinen').
- Duinen met *Hippophaë rhamnoides*.
- Vochtige duinvalleien.

Soorten (Habitatrichtlijn)

- nauwe korfslak;
- zeeprik;
- rivierprik;
- fint;
- grijze zeehond;
- gewone zeehond.

Vogelsoorten (Vogelrichtlijn)

Broedvogels	Niet-broedvogels
Lepelaar	Fuut
Eider	Aalscholver
Bruine kiekendief	Lepelaar
Blauwe kiekendief	Kleine zwaan
Kluut	Toendrarietgans
Bontbekplevier	Grauwe gans
Strandplevier	Brandgans
Kleine mantelmeeuw	Rotgans
Grote stern	Bergeend
Visdief	Smient
Noordse stern	Krakeend
Dwergstern	Wintertaling
Velduil	Wilde eend
	Pijlstaart
	Slobeend
	Topper
	Eider
	Brilduiker
	Middelste zaagbek
	Grote zaagbek
	Slechtvalk
	Scholekster
	Kluut
	Bontbekplevier
	Goudplevier

Broedvogels	Niet-broedvogels
	Zilverplevier
	Kievit
	Kanoet
	Drieteenstrandloper
	Krombekstrandloper
	Bonte strandloper
	Grutto
	Rosse grutto
	Wulp
	Zwarte ruiter
	Tureluur
	Groenpootruiter
	Steenloper
	Zwarte stern

Het Natura 2000-gebied Waddenzee omvat meerdere beschermde natuurmonumenten. Ingevolge artikel 15a, derde lid, Natuurbeschermingswet 1998 heeft de Natura 2000-opgave voor dat deel van het gebied, dat zijn status als beschermd natuurmonument heeft verloren, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het van rechtswege vervallen besluit.

Flora- en faunawet

Met ingang van 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn van de Europese Unie in de nationale wetgeving verwerkt. In de Flora- en faunawet is een algemene zorgverplichting opgenomen voor in het wild levende dieren en planten.

Deze wet stelt dat bij een ruimtelijke ingreep of activiteit moet worden geïnventariseerd welke natuurwaarden voorkomen in het plangebied en de aangrenzende gebieden. Als daar beschermde soorten onder zijn, moet worden nagegaan of de beoogde activiteit een bedreiging kan vormen voor de aangetroffen beschermde soorten. Als dat zo is, moet vervolgens worden nagegaan of de activiteit anders of elders kan plaatsvinden. Als dat niet kan en de activiteit als van groot maatschappelijk nut kan worden aangemerkt, kan een ontheffing worden aangevraagd bij het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Behalve dat het ministerie de afwegingen toetst, zal er dan ook naar compensatiemogelijkheden moeten worden gekeken. Voor vogels kan onder de huidige wet geen ontheffing worden verleend.

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. De EHS is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en uitgewerkt in het Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013 en de Omgevingsverordening 2009.

Behoud en op termijn verbetering van de biodiversiteit is een belangrijke doelstelling van het landelijke en provinciale natuurbeleid. Door waardevolle natuurgebieden te beschermen, kunnen zeldzame dier- en plantensoorten beter overleven. In ons land wordt vanaf 1990 gewerkt aan de Ecologische Hoofdstructuur (EHS): een samenhangend netwerk van ecologisch waardevolle gebieden. De EHS bestaat uit de volgende begrensde gebieden:

- bestaande natuurgebieden: gebieden die qua omvang, samenhang en kwaliteit daadwerkelijk bijdragen aan het functioneren van de EHS;
- nieuwe natuurgebieden: landbouwgebieden die worden omgezet in natuurgebied;
- beheergebieden: landbouwgebieden waarbinnen grondeigenaren subsidies kunnen ontvangen voor natuurvriendelijk beheer;
- ecologische en robuuste verbindingzones.

De provincie zal zich inzetten voor het realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur en de daarin gewenste natuurkwaliteit door het uitvoeren van een pakket aanvullende maatregelen.

Bij de inrichting van aangekochte gebieden zal worden gezocht naar combinaties met andere functies als recreatie, landbouw, waterberging en drinkwaterwinning. Het beheer van natuurgebieden door particulieren wordt door de provincie gezien als een mogelijkheid om knelpunten in de grondverwerving op te lossen.

In het geval van een ruimtelijke procedure worden ingrepen bij EHS-gebieden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst. Wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS mogen niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe.

Wet ammoniak en veehouderij

De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) beschermt zeer kwetsbare gebieden tegen de uitstoot van ammoniak die wordt veroorzaakt door veehouderijen. Op grond van deze wet hebben Provinciale Staten gebieden aangewezen die als zeer kwetsbaar worden aangemerkt. In deze gebieden en een zone van 250 m hieromheen is uitbreiding of het nieuw vestigen van veehouderijen beperkt.

Natuur buiten de EHS

Vanuit het Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013 en de Omgevingsverordening 2009 wordt verder ook ingezet op de bescherming van kenmerkende en belangrijke natuurwaarden buiten de EHS, zoals bossen en landbouwgronden (weiden akkernatuur).

In deze gebieden wordt minimaal gestreefd naar een basiskwaliteit van natuur en landschap. De agrarische sector kan een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren en handhaven van de basiskwaliteit. De provincie stimuleert natuur op landbouwgronden via subsidies voor agrarisch natuurbeheer.

De provincie vindt het van belang dat deze natuurwaarden voldoende worden beschermd tegen ruimtelijke ingrepen. Bij ingrepen in deze gebieden geldt dat rekening wordt gehouden met de aanwezige waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie. Behoud en herstel van deze waarden worden zodanig ingepast in de hoofdfunctie dat geen belangrijke beperkingen ontstaan voor die hoofdfunctie.

4.1 - Ecologische Hoofdstructuur

Bron: Provincie Groningen

0 2000 4000 m

BügelHajema
ADVISEURS

Landbouw 5

5.1

Huidige situatie

De agrarische sector is van groot belang in de gemeente Winsum. De bedrijfsvoering van de productiebedrijven die voor hun inkomen (vrijwel) volledig afhankelijk zijn van de landbouwontwikkelingen op Europese en mondiale schaal, staat onder toenemende politieke druk. Los van de economische en sociale problematiek die dat met zich meebrengt, komt de landschapsinstandhouding voornamelijk op agrarische schouders terecht. De sector zal ruimte worden gegeven voor alternatieve bedrijfsvoeringen en teelten die de economische dynamiek en veerkracht van de sector in stand zullen houden. De plattelandseconomie zal door deze ontwikkelingen veranderen. De afgelopen jaren is al een trend zichtbaar van enerzijds wonen, anderzijds het ontstaan van allerlei kleinschalige soms hoogwaardige economische bedrijvigheid op het gebied van de agrarische dienstverlening en toerisme die de bestaande werkgelegenheid op het platteland wel doet veranderen van samenstelling, maar ook in stand houdt. Deze geleidelijke verandering is van groot belang om de plattelandseconomie vitaal te houden.

5.2

Beleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte zijn 13 nationale belangen benoemd. Hiervoor is het Rijk verantwoordelijk. Het aspect landbouw wordt niet gezien als een nationaal belang.

RIJK

Agrarisch bedrijf ten zuiden van Saaxumhuizen

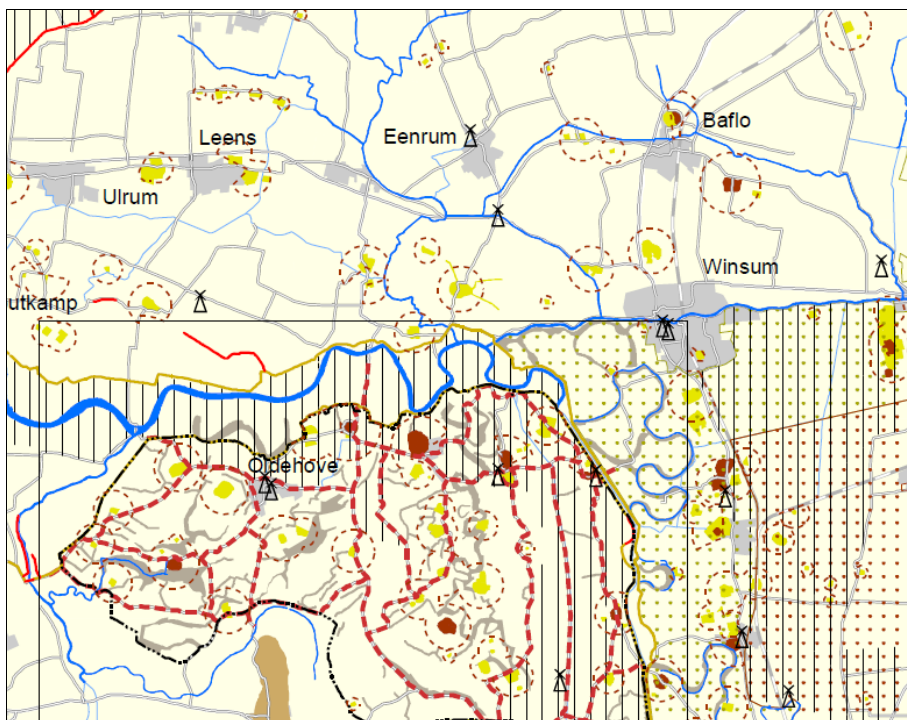
PROVINCIE

POP

Het merendeel van het plangebied heeft in het POP de aanduiding 'landbouw'. Met name voor het thema 'landbouw' bevat POP3 nieuw of gewijzigd beleid. Zo wordt in het POP (opnieuw) een onderscheid aangegeven tussen grondgebonden en niet grondgebonden agrarische bedrijven. Ook het beschermen van de karakteristieken van het landschap is een belangrijk onderwerp in het POP. Vanzelfsprekend bestaat er op dit punt een belangrijke relatie met de agrarische sector, van oudsher de belangrijkste 'gebruiker' van het buitengebied. Naast de aanduiding 'landbouw' hebben sommige gebieden in het plangebied tevens een aanduiding als 'grootschalig open landschap', landschap met 'herkenbare onregelmatige blokverkeveling' en 'landschap met herkenbare opstrekende verkeveling'.

Landbouw in grootschalig open landschap

Gebieden ten noorden en zuiden van de gemeente zijn (naast de aanduiding 'landbouw') aangeduid als 'grootschalig open landschap'. De openheid van het landschap is zeer karakteristiek voor grote delen van de provincie Groningen. Met name langs de Waddenkust zijn de grootschalige, open landbouwgebieden kenmerkend voor het landschap. De belangrijkste bedreigingen zijn nieuwe bebouwing en beplanting. De provincie Groningen heeft de grootschalige openheid opgenomen in de omgevingsverordening. Nieuwe ingrepen moeten zoveel mogelijk gekoppeld worden aan bestaande verdichtingen. Dit geldt niet op karakteristieke locaties waar juist het zicht op deze verdichtingen vrij moet blijven (zoals bij wierdendorpen).

Uitsnede kaart 6a Landschapswaarden, omgevingsverordening provincie Groningen

Verkaveling

In het plangebied zijn aangeduid:

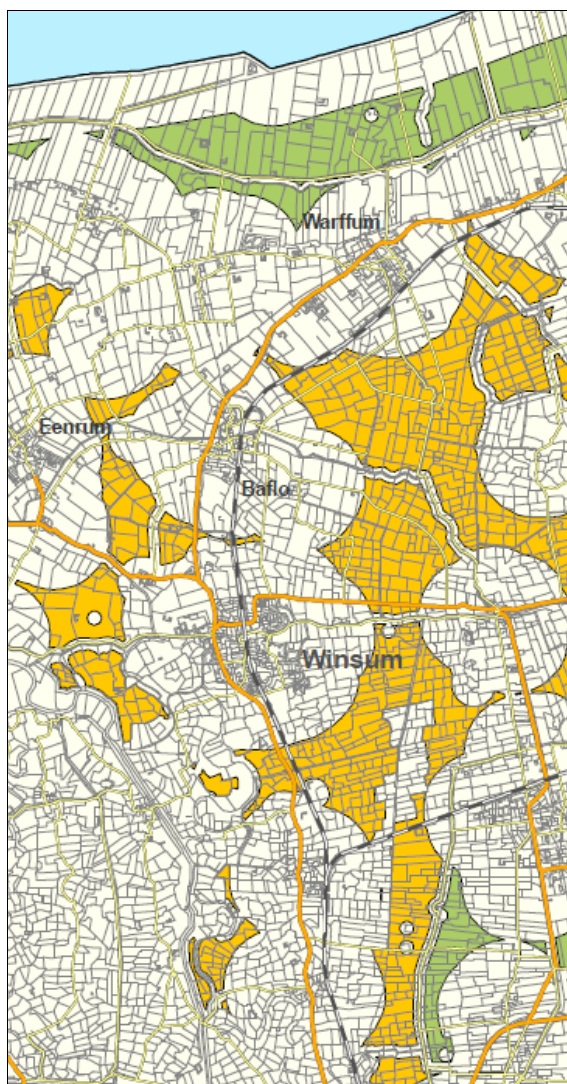
- landschap met herkenbare onregelmatige blokverkaveling;
- landschap met opstreckende verkaveling.

Het gebied rondom het Reitdiep en ten oosten van het Reitdiep hebben vorenstaande aanduiding. Inrichtingsmaatregelen worden in deze gebieden niet alleen op de landbouw gericht, maar ook op natuur en landschap. Ingrepen die de aanwezige landschappelijke waarden kunnen aantasten, worden niet toegestaan of dienen aan een omgevingsvergunning (voorheen aanlegvergunning) te worden gebonden.

Intensieve veehouderij

De provincie Groningen heeft de omgevingsverordening met betrekking tot intensieve veehouderij gewijzigd. Intensieve veehouderijbedrijven mogen niet of beperkt uitbreiden. In de provinciale omgevingsverordening zijn de uitbreidingsmogelijkheden op de gebiedskaart intensieve veehouderij aangegeven. De provincie heeft onderscheid gemaakt in witte, gele en groene gebieden. In het witte gebied is geen uitbreiding mogelijk. In het gele gebied mag worden uitgebreid tot een stalvloeroppervlakte van ten hoogste 5.000 m², dan wel ten hoogste de bestaande stalvloeroppervlakte voor zover groter dan 5.000 m². In het groene gebied mag worden uitgebreid tot een stalvloeroppervlakte van ten hoogste 7.500 m², dan wel ten hoogste de bestaande stalvloeroppervlakte voor zover groter dan 7.500 m². Deze beperkingen gelden niet voor zover uitbreiding van de stalvloeroppervlakte noodzakelijk is om tegemoet te komen aan

aangescherpte eisen op het gebied van milieu en dierenwelzijn en waarbij het aantal te houden dieren niet toeneemt.

Gebiedenkaart intensieve veehouderij
(bron: provincie Groningen - datum
9 maart 2011)

Duisternis

De provincie Groningen beschouwt duisternis en stilte als belangrijke kernkarakteristieken van de provincie. Lichtuitstoot en lawaai verstoren het dag-nachtritme, de oriëntatie en de rust van dieren en tasten de belevingswaarde van duisternis en stilte voor de mens aan. Bij nieuwe plannen en vergunningsverlening moet aandacht worden besteed aan lichthinder. Dat geldt vooral voor de lichtuitstoot van agrarische bedrijven met ligboxenstallen. In het bestemmingsplan is hiervoor een passende regeling opgenomen.

In de gemeente Winsum ten westen van de provinciale weg (met name in het Reitdiepdal) is aangewezen als aandachtsgebied voor duisternis en stilte. Het gebied is als zodanig aangewezen omdat het goede mogelijkheden biedt om

praktijkervaring op te doen met de actieve bescherming van duisternis en stilte, niet omdat de problematiek hier groter is dan in andere delen van de provincie. Uit de aanwijzing vloeien geen beperkingen voor bijvoorbeeld de normale agrarische bedrijfsvoering voort.

Duurzaamheid

De provincie faciliteert nieuwe duurzame ontwikkelingen bij agrarisch grondgebruik/agrarische bedrijfsvoering. Milieuvriendelijke productie, agrarisch natuurbeheer, biologische landbouw en de verbouw van streekeigen producten zijn hierbij mogelijkheden. Daarnaast wordt eveneens ruimte geboden aan nevenactiviteiten (verbreding). Vooral in gebieden met hoge natuur- en landschapswaarden is dit gewenst. Te denken valt aan natuur-, landschaps- en waterbeheer, agrotourisme, welzijnszorg en energieopwekking, waarbij aansluiting bij de kernkarakteristieken een belangrijke voorwaarde is.

Ook het opwekken van energie uit biomassa wordt onder duurzame ontwikkelingen geschaard (onder andere mest- en co-vergisting). Het realiseren van een mestvergistingsinstallatie, mits daarbij sprake is van een bedrijfseigen activiteit, wordt gezien als een mogelijkheid bij agrarische bedrijvigheid. Het betreft hierbij installaties (met inbegrip van de installaties voor opslag en bewerking van het biogas, en voor-, tussen- en na-opslag van mest) waarbij ten minste 50% eigen mest of co-substraten worden gebruikt.

Recreatie

6

6.1

Huidige situatie

In recreatief opzicht is Winsum een zeer aantrekkelijke gemeente. Deze aantrekkelijkheid is met name gelegen in het landschap en de vele cultuurhistorische waarden. Het gebied is daarom aantrekkelijk voor extensieve vormen van dagrecreatie, zoals wandelen, fietsen en kanoën. Door de aanwezigheid van vele natuurlijke en gegraven waterlopen is het gebied van belang voor de kleine watersport. Bezienswaardigheden zijn de karakteristieke wierdendorpen (Ranum, Ezinge, Oostum), de verschillende kerken en molens.

DAGRECREATIE

Vaarrecreatie op het Reitdiep

De gemeente Winsum telt één hotel, drie campings en één groepsaccommodatie (22 bedden). Gesteld kan worden dat dit een bescheiden aantal is, waardoor Winsum minimaal profiteert van de toeristenstroom.

6.2

Beleid

POP

De provincie Groningen biedt het toeristische bedrijfsleven ruimte voor nieuwe investeringen. De routestructuren, de cultuurhistorie, archeologisch en landschappelijk waardevolle objecten en de natuur vormen de basis voor investeringen.

In het POP worden de recreatiegebieden aangegeven. In het plangebied is het Nationaal Landschap aangewezen als recreatiegebied, tevens zijn er meerdere basistoervaartnetten aanwezig.

GEMEENTE

Uit de Toekomstvisie Gemeente Winsum blijkt de ambitie om het toeristische product verder te ontwikkelen. Voor de gemeente Winsum liggen er kansen om nadrukkelijker als de poort naar het Lauwersmeergebied te gaan functioneren. Concrete doelstelling die de gemeente hieraan heeft verbonden, betreft het uitbouwen van de verblijfsrecreatieve sector. Rust, ruimte en kleinschaligheid zijn kenmerkend voor de gemeente. Deze kwaliteiten wenst de gemeente te behouden.

In het bestemmingsplan is een regeling voor kleinschalig kamperen opgenomen. In hoofdstuk 12 (Planbeschrijving) staat nader beschreven op welke wijze de gemeente het recreatieve beleid binnen het bestaande landschappelijke kader vormgeeft.

Fietspad Ezinge - Garnwerd

Wonen en niet- agrarische bedrij- vigheid

7

7.1

Huidige situatie

Hoewel de meerderheid van de bebouwing in het buitengebied bestaat uit agrarische bedrijven, komen er ook verschillende woningen voor die niet gekoppeld zijn aan een agrarisch bedrijf. De burgerwoningen in het buitengebied zijn in de meeste gevallen voormalige agrarische bedrijfswoningen. Gelet op de grootte van de agrarische bedrijven in het verleden, is er over het algemeen sprake van kleinschalige bebouwing.

WONEN

Wonen in het buitengebied

In enkele gevallen is nog sprake van wonen in combinatie met een agrarische hobby. Speciaal in het buitengebied zijn goede mogelijkheden voor deze hobbymatige activiteiten, mede in relatie met vrijkomende gronden.

In het plangebied komen verder verschillende niet-agrarische bedrijven voor. In onderstaande tabel worden de in het plangebied voorkomende niet-agrarische bedrijven opgesomd.

NIET-AGRARISCHE BEDRIJ-
VIGHEID

Adres	Bedrijf
De Vennenweg 2	Bouwbedrijf
Maarhuizen 1	Rubberverwerking
Schouwerzijlsterweg 12	Loonbedrijf
Antumerweg 5	Kantoren
Oostumerweg 4	Aannemersbedrijf
Oostumerweg 23	Loonbedrijf
Oude Ae 7	Veehouderij en loonbedrijf
Hekkumerweg 9	Groothandel in technische benodigdheden
Meedenerweg 2	Onderhoudsbedrijf
V. Swinderenweg 26	Scheepsreparatiebedrijf, motorgroothandel, palinghandel en goederenopslag
Aduarderdiep 3	Transportbedrijf
Wierumerschouwsterweg 17	Molenbouw en aannemersbedrijf
Provinciale Weg 1	Loon- en grondverzetbedrijf
Torensmaweg 23b	Groothandel in landbouwproducten
Winsumerstraatweg 36	?
Winsumerstraatweg 5	Schoonmaak en glazenwasserij
Trekweg 2	Loodgietersbedrijf
Trekweg 5	Bouwbedrijf
Trekweg 12	Autorijschool
Onderdendamsterweg 50	Jachtstalling en reparatiebedrijf

7.2

Beleid

PROVINCIE

POP

Om aantasting van het landschap te voorkomen staat de provincie Groningen terughoudend tegen over nieuwe woonfuncties in het buitengebied. De provincie Groningen staat daar alleen het volgende toe:

- bedrijfswoningen;
- landgoederen, borgwoningen en buitenplaatsen, incidentele projecten en geringe aantallen;
- incidentele woningbouw in kleine kernen en bebouwingslinten en herontwikkeling van storende bebouwing met het doel de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren;
- woningfunctie in vrijkomende gebouwen.

Uitbreiding van woningen in het buitengebied

De provincie Groningen vindt het belangrijk dat de primaire functies van het buitengebied (landbouw, natuur, landschap) niet worden beperkt door een te grote uitbreiding van woningen met de daarbij behorende aanbouwen en bijgebouwen. In de omgevingsverordening zijn regels opgenomen voor de maximale oppervlakte van woningen (inclusief aanbouw en bijgebouwen).

Bedrijvigheid in het buitengebied

Incidentele woningbouw voor ruimtelijke kwaliteitsverbetering

De provincie Groningen biedt incidenteel ruimte voor woningbouw in kleine kernen en bebouwingslinten, wanneer de ruimtelijke kwaliteit daarmee wordt verbeterd. Bij deze vorm van woningbouw moet rekening worden gehouden met de essentiële en ondersteunende landschapskarakteristieken zoals in het POP staat beschreven.

Functiewijziging vrijkomende gebouwen

In het buitengebied verliezen gebouwen hun oorspronkelijke functie, zoals monumentale boerderijen met bijbehorende schuren. De provincie Groningen geeft de mogelijkheid om deze gebouwen te gebruiken voor andere activiteiten. In de omgevingsverordening zijn regels opgenomen voor het benutten van vrijkomende bebouwing.

Niet agrarische bedrijvigheid

Bestaande niet agrarische activiteiten mogen onder voorwaarden worden voortgezet, dan wel beperkt worden uitgebreid. Hergebruik van vrijkomende panden voor niet-agrarische functies is onder voorwaarden mogelijk. Voor de nieuwvestiging of nieuwe aanleg van een aantal functies kan de provincie Groningen ontheffing verlenen.

De regels uit de provinciale omgevingsverordening zijn verwerkt in het bestemmingsplan.

GEMEENTE

Dorpsvisie Aduarderzijl

Op 28 september 2011 heeft de Dorpsvereniging Aduarderzijl de Dorpsvisie Aduarderzijl officieel aan de gemeente aangeboden.

In de dorpsvisie wordt onder andere ingegaan op de karakteristieken van dit dorp, zoals:

- de ligging van dit dorp aan het Reitdiep en het Aduarderdiep;
- de sluisen en 't Waarhuis (het huis van de sluiswachter);
- het tracé van de oude watergang ('t Oude Gat);
- de samenhang tussen de woningen en het onderscheid tussen de arbeiderswoningen en de voornamere woningen;
- de kleinschaligheid;
- de aanzichten van het dorp vanuit het landschap.

Om het dorpsgezicht te behouden en zo mogelijk te herstellen, zijn enkele aanbevelingen opgenomen, te weten:

- de aanwijzing tot beschermd dorpsgezicht;
- het opstellen van een beeldkwaliteitsplan als verfijning van de welstandsnota;
- een sloopregeling voor karakteristieke panden.

De gemeente heeft besloten om de bescherming van karakteristieke panden en ensembles niet mee te nemen in dit bestemmingsplan, maar hiervoor te zijner tijd een facetregeling op te stellen. Na de vaststelling van het voorliggende bestemmingsplan zal de inventarisatie van de te beschermen cultuurhistorische waarden ter hand worden genomen.

Vooruitlopend hierop is op basis van de bovengenoemde Dorpsvisie Aduarderzijl wel een beschermende regeling opgenomen voor dit karakteristieke dorp, met een bijbehorende sloopregeling.

O v e r i g e f u n c t i e s

8

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de overige in het plangebied voorkomende functies. De functies zand-, klei-, zout-, water- en gaswinning blijven onbesproken, omdat deze in het plangebied niet voorkomen. Na de beschrijving van de huidige situatie is telkens het provinciale beleid verwoord.

8.1

Wegen

De belangrijkste wegen in de gemeente zijn de N361 (Groningen - Lauwersoog), de N363 (Winsum - Warffum) en de N996 (Winsum - Middelstum). Deze wegen vervullen een functie voor het doorgaande regionale verkeer. De overige wegen binnen de gemeente hebben met name een functie voor de lokale ontsluiting.

HUIDIGE SITUATIE

De provincie streeft naar een veilig en goed wegennet waarvan functie en gebruik goed op elkaar zijn afgestemd. Door middel van "Duurzaam veilig" en adequaat gebruik van de weginfrastructuur is op het gebied van veiligheid echter nog meer winst te boeken.

BELEID

In het POPII wordt gesteld dat studie zal worden verricht naar de ontsluiting van Noordwest-Groningen. De studie is inmiddels afgerond. De conclusie van het onderzoek luidt dat de gehele N361 de functie heeft als een gebiedsontsluitende weg A.

In het POP wordt aangegeven dat in het plangebied rekening gehouden moet worden met het reserveren van een tracé wegverbinding. Op 14 december 2011 hebben Provinciale Staten van Groningen ingestemd met het realiseren van een nieuwe wegverbinding tussen Ranum en Mensingeweer. In samenhang met dit project wordt tevens voorzien in de aanleg van een vrijliggend fietspad tussen Mensingeweer en Baflo. Voor het hieruit voortvloeiende wegtracé en het tracé van het fietspad is inmiddels een inpassingsplan in procedure. In dit bestemmingsplan is alleen met het tracé voor het fietspad rekening gehouden.

8.2

Antennemasten

In de gemeente bevindt zich een aantal opstelpunten voor antennemasten.

Antennemast ten zuiden van Winsum

BELEID

De omgevingsverordening geeft aan dat een bestemmingsplan niet mag voorzien in de mogelijkheid om nieuwe antennemasten op te richten ten behoeve van telecommunicatie die hoger zijn dan 40 m. Tevens geeft de omgevingsverordening geen mogelijkheid om een antennemast hoger dan 5 m te plaatsen in de ecologische hoofdstructuur of een ander natuurgebied met grootschalig open landschap.

Omwille van een verantwoorde landschappelijke en stedenbouwkundige inpassing moeten antennes zoveel mogelijk op of bij bestaande verticale elementen (hoge gebouwen, hoogspanningsmasten en dergelijke) worden geplaatst. Voorts moeten aanbieders zo veel en zo onopvallend mogelijk gebruik maken van elkaars opstelpunten. Verder moet worden voorkomen dat afbreuk wordt gedaan aan een waardevol bebouwings- en landschapsbeeld.

8.3

Windturbines

In het plangebied bevinden zich een aantal windturbines.

Beleid

De provincie Groningen wil actief tegemoet komen aan de behoefte van windenergie, zolang dat niet ten koste gaat van de kwaliteit van natuur en landschap. Er worden steeds meer en hogere windmolens gebouwd, die het landschapsbeeld verstoren. De provincie ziet opwekking van windenergie als een industriële activiteit die thuis hoort op industrieterreinen en wil daarom kijken naar schaalvergroting of uitbreiding van de bestaande windparken in Delfzijl en Eemshaven.

Daarnaast ziet de provincie mogelijkheden voor grootschalige parken op of in aansluiting op enkele andere industrieterreinen in de provincie. In de gemeente Winsum bevindt zich geen zoekruimte.

Buiten windparken is de oprichting van windturbines, met een ashoogte van meer dan 15 m niet mogelijk. Windturbines met een ashoogte van maximaal 15 m mogen alleen in de agrarische bestemming worden gebouwd.

8.4

Hoogspanningsleidingen

In het zuiden komen twee hoogspanningsleidingen het plangebied binnen. De hoogspanningsleiding Viervelaten - Winsum heeft een spanning van 110 kV, met een (indicatieve) aan te houden afstand van 50 m aan weerszijden van de leiding. De indicatieve zone betreft de zone waarbinnen geen nieuwe gevoelige bestemmingen (woningen, scholen, crèches en kinderopvang) zijn toegestaan. De belemmeringsstrook voor de veiligheid van de leiding bedraagt 25 m aan weerszijden van de leiding.

De leiding Robbenplaat - Viervelaten heeft een spanning van 220 kV. De aan te houden (indicatieve) afstand bedraagt bij deze leiding 125 m aan beide zijden. De belemmeringsstrook bedraagt 35 m aan weerszijden van de leiding.

Het beleid van het Rijk en de provincie is gericht op:

BELEID

- het zoveel mogelijk bundelen met reeds aanwezige lijnen of verkeersinfrastructuur;
- het vermijden van gebieden die mogelijk in aanmerking komen voor kernuitbreiding;
- het vermijden van waardevolle delen van het landelijke gebied;
- beperking van het aantal knikken;
- waar wenselijk en mogelijk het toepassen van aangepaste masttypen.

In 2005 heeft de Staatssecretaris van VROM aan gemeenten geadviseerd om bij de vaststelling van bestemmingsplannen, zo veel als redelijkerwijs mogelijk is te vermijden dat er nieuwe situaties ontstaan waarbij kinderen langdurig verblijven in het gebied rond bovengrondse hoogspanningslijnen waarbinnen het jaargemiddelde magneetveld hoger is dan 0,4 microtesla (de magneetveldzone). Concreet houdt dit in dat aangeraden wordt om scholen, crèches en kinderopvang, naast woningbouw niet toe te staan binnen dit magneetveld.

Ruimtelijke ordening en milieu

9.1

Geluidhinder

9.1.1

Wegverkeer

In het kader van de Wet geluidhinder bevinden zich langs alle wegen zones, met uitzondering van die wegen waar een maximumsnelheid van 30 km/uur geldt en die wegen die deel uitmaken van een woonerf. In binnenstedelijk gebied bedraagt de zonebreedte voor tweestrookswegen die aan weerszijden van de weg in acht moet worden genomen 200 m, in buitenstedelijk gebied is dit 250 m. Voor vierstrookswegen in buitenstedelijk gebied bedraagt de zone 400 m.

Ingeval van realisatie van geluidsgevoelige bebouwing binnen deze zone dient akoestisch onderzoek plaats te vinden.

Evenzo zal bij de aanleg van nieuwe wegen rekening moeten worden gehouden met de geluidsbelasting. In principe mag ingevolge de Wet geluidhinder de geluidsbelasting niet meer bedragen dan 48 dB.

Voor zover derhalve de bouw van nieuwe woningen en/of de aanleg van nieuwe wegen zijn toegestaan in het bestemmingsplan, zal moeten worden nagegaan of wordt voldaan aan de in de wet genoemde voorkeurgrenswaarde.

WETGEVING

Het voorliggende bestemmingsplan biedt de mogelijkheid tot het oprichten van nieuwe geluidsgevoelige bestemmingen. Derhalve is toetsing aan de Wet geluidhinder noodzakelijk.

Als uitgangspunt geldt dat de minimale afstand voor nieuw te bouwen (agrari-sche bedrijfs)woningen 20 m uit de as van de weg bedraagt. Deze afstand is onder meer gebaseerd op landschappelijke en stedenbouwkundige aspecten. Met inachtneming van een minimale bebouwingsafstand van 20 m geldt voor een groot deel van de in de gemeente gelegen wegen dat het geluidsniveau minder bedraagt dan 48 dB.

Voor die situaties waarin het geluidsniveau meer dan 48 dB bedraagt, kent de Wet geluidhinder de mogelijkheid een hogere grenswaarde aan te vragen. Voor agrarische bedrijfswoningen bedraagt deze maximale grenswaarde 58 dB. Voor overige geluidsgevoelige objecten (woningen) bedraagt de maximale grenswaarde 53 dB.

Uit het integraal in de bijlagen opgenomen akoestisch onderzoek is gebleken dat voor een aantal wegvakken in het plangebied de geluidsbelasting op 20 m

VERTALING

uit de as van de weg 48 dB tot 53 dB bedraagt. Voor deze wegvakken is een algemene hogere grenswaarde tot 53 dB aangevraagd.

N363: Winsum - Baflo

9.1.2

Railverkeer

WETGEVING

Ook hoofdstuk 7 (Zones langs spoor-, tram- en metrowegen) van de Wet geluidhinder is van belang. Het betreft hier de spoorlijnen Groningen-Sauwerd (traject 49), Sauwerd-Delfzijl (traject 51), Sauwerd-Winsum (traject 53), Winsum-Eemshaven (traject 54). Deze kennen respectievelijk zones van 300 m, 300 m, 100 m en 100 m gerekend vanuit de buitenste spoorstaaf. Ingeval van realisatie van geluidsgevoelige bebouwing binnen deze zone dient akoestisch onderzoek plaats te vinden. In principe mag ingevolge de Wet geluidhinder de geluidsbelasting niet meer bedragen dan 55 dB.

VERTALING

Hiervoor werd reeds gerefereerd aan het uitgevoerde en in de bijlagen opgenomen akoestisch onderzoek. In dat onderzoek is ook ingegaan op het aspect railverkeerslawaai. Per wegvak is de geluidsbelasting op 20 m uit de as van de spoorweg aangegeven. Voor de betreffende wegvakken is een hogere grenswaarde aangevraagd.

9.2

Luchtkwaliteit

In verband met het in procedure brengen van het bestemmingsplan Buitengebied Winsum, dient in het kader van de Wet milieubeheer (hoofdstuk 5) te

worden gekeken naar de luchtkwaliteit ter hoogte van het plangebied. Ten behoeve van het plan zijn op tien locaties scenarioberekeningen uitgevoerd naar de luchtkwaliteit in 2011, 2015 en 2020. Het betreft hier onderzoek naar de luchtkwaliteiten langs de rijkswegen en provinciale wegen en de drukste gemeentelijke wegen in het plangebied. Hierbij is uitgegaan van een afstand van 5 m uit de as van de wegen. Deze afstanden zijn gekozen om een zo goed mogelijk beeld van de luchtkwaliteit langs de betreffende wegen te krijgen. Op deze manier vindt een berekening plaats van de luchtkwaliteit op de meest ongunstige locatie.

De normen zoals die in de Wet milieubeheer zijn opgenomen, worden niet overschreden. Dit betekent dat er vanuit deze wet ook geen belemmeringen aan de uitvoering van het bestemmingsplan worden opgelegd. Het volledige onderzoek is in de bijlagen opgenomen.

9.3

Externe veiligheid

9.3.1

Inrichtingen met gevaarlijke stoffen

Op 27 oktober 2004 is het Besluit externe veiligheid inrichtingen in werking getreden (gewijzigd in 2009). Dit besluit richt zich primair op inrichtingen als bedoeld in de Wet milieubeheer. Deze inrichtingen brengen risico's met zich mee voor de in de omgeving gelegen risicogevoelige objecten. Het besluit onderscheidt twee categorieën risicogevoelige objecten, namelijk kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten (Bevi artikel 1, lid 1, sub a en m). Dit onderscheid is gebaseerd op maatschappelijke opvattingen over de groepen mensen die in het bijzonder moeten worden beschermd en op gegevens als het aantal personen en de verblijfstijd van groepen mensen.

Het besluit geeft waarden voor het risico dat toelaatbaar wordt geacht voor deze objecten. Hierbij worden twee vormen van risico onderscheiden.

Allereerst het plaatsgebonden risico. Het plaatsgebonden risico is een maat voor het overlijdensrisico op een bepaalde plaats waarbij het niet van belang is of op die plaats daadwerkelijk een persoon aanwezig is. In het besluit is het plaatsgebonden risico gedefinieerd als de kans per jaar dat een persoon die onafgebroken en onbeschermd op een bepaalde plaats in de omgeving van een inrichting zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongevoerd voorval met een gevaarlijke stof.

Ten tweede kent het besluit het zogenaamde groepsrisico. Hierbij gaat het om de kans per jaar dat een groep mensen in minimaal een bepaalde omvang slachtoffer wordt van een ongeval. In het besluit wordt dit gedefinieerd als de (cumulatieve) kansen dat ten minste 10, 100 of 1.000 personen overlijden als direct gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van de inrichting en

ACHTERGROND

PLAATSGEBONDEN RISICO

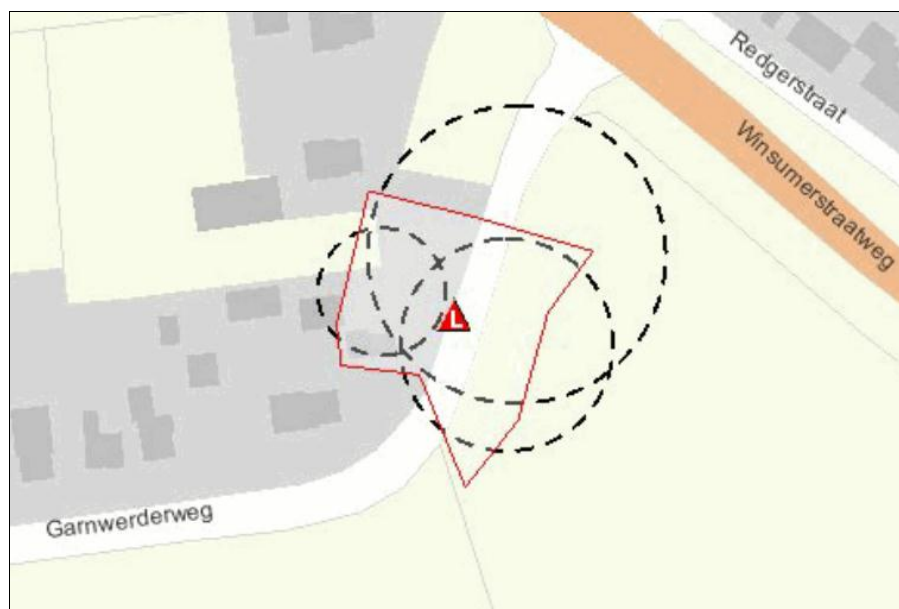
GROEPSRISICO

van één ongeval in die inrichting, waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken. Het groepsrisico moet worden bepaald binnen het invloedsgebied van de inrichting. Voor het groepsrisico gelden, anders dan voor het plaatsgebonden risico, geen grenswaarden, maar slechts oriënterende waarden. Het gaat om een maatschappelijke verantwoordingsplicht aan de hand van het risico. Ten aanzien hiervan moet een belangenafweging plaatsvinden. De wijze waarop met het groepsrisico moet worden omgegaan, blijkt uit de Regeling externe veiligheid inrichtingen en de beschikbare 'Handreiking Groepsrisico'.

Op 13 februari 2009 is het gewijzigde Bevi in werking getreden. Deze wijzigingen betreffen een uitbreiding van de lijst met (beperkt) kwetsbare objecten en risicovolle inrichtingen. Ook is de Wet ruimtelijke ordening in het Bevi doorgevoerd.

ONDERZOEK Aan de Garnwerderweg bevindt zich een benzinstation met lpg-verkoop.

Binnen een straal van 150 m rond het vulpunt van deze inrichting (zijnde de contour van het groepsrisico) komen geen economische functies of woonfuncties voor die deel uitmaken van het bestemmingsplan Buitengebied (zie navolgend figuur). De genoemde contour ligt weliswaar deels in het plangebied, waarbinnen zich echter alleen agrarische gronden bevinden. Nieuwbouw van woningen of agrarische bedrijven is binnen deze bestemming niet mogelijk. Er is om die reden afgezien van het aangeven van de contour in de verbeelding. De plaatsgebonden risicocontouren (10^{-6}) hebben geen invloed op het plangebied.

In het buitengebied van de gemeente Winsum zijn naast het vorengenoemde lpg-tankstation geen overige inrichtingen met gevaarlijke stoffen aanwezig die een gevaar (kunnen) vormen met oog op het onderwerp externe veiligheid. In de gemeente Eemsum ligt echter wel een inrichting met gevaarlijke stoffen.

De inrichting grenst direct aan het buitengebied van Winsum, ter hoogte van de kern Den Andel. Uit de risicokaart blijkt echter dat de risicoafstanden niet buiten de perceelsgrens komen, waardoor geen gevaar voor de omgeving aanwezig is (Bron: provinciale risicokaart).

9.3.2

Vervoer van gevaarlijke stoffen

Zoals bij inrichtingen het Bevi voorwaarden stelt aan de omgang met externe veiligheid, zo zijn bij vervoer van gevaarlijke stoffen deze voorwaarden opgenomen de circulaire 'Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen' (cRNVGS).

De cRNVGS is een uitwerking van de nota Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen en bepaalt dat ruimtelijke plannen moeten worden getoetst aan de norm voor het plaatsgebonden risico en de oriëntatiewaarde van het groepsrisico. De circulaire wordt vervangen door het Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev), met als uitvloeisel het zogeheten Basisnet voor de beoordeling van de risico's vanwege transport van gevaarlijke stoffen. Daarnaast dient rekening te worden gehouden met het Provinciaal Basisnet Groningen (Gedeputeerde Staten, 16 juni 2009). Daarin staat dat binnen 30 m aan weerszijde van rijkswegen en provinciale wegen en spoorwegen geen nieuwe objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen mogen worden geprojecteerd.

De nieuwe wetgeving is van toepassing op de rijksinfrastructuur die onderdeel uitmaakt van de Basisnetten Weg, Water en Spoor. Hierbij wordt vastgehouden aan de volgende zaken:

- vaste afstanden voor het plaatsgebonden risico;
- vaste invoergegevens voor de berekening van het groepsrisico;
- aanwijzing plasbrandaandachtsgebieden.

Het Besluit transportroutes externe veiligheid is óók van toepassing op wegen die door gemeenten en provincies zijn aangewezen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Provinciale Staten kunnen bij verordening deze drie onderwerpen vaststellen (zie Basisnet provincie Groningen).

Bij nieuwe ontwikkelingen dient rekening te worden gehouden met de veiligheidszone (PR-max gebied). Deze zone wordt gemeten vanaf de rechterkant van de weg. Binnen de veiligheidszone is oprichting van nieuwe kwetsbare objecten niet toegestaan en nieuwe beperkt kwetsbare objecten mogen alleen in uitzonderingsgevallen worden opgericht.

Het plasbrandaandachtsgebied (PAG) is een zone van 30 m bij een weg en een spoorlijn en 25 m - 40 m bij een waterweg. Conform het Provinciaal Basisnet Groningen worden geen nieuwe objecten ten behoeve van minder zeldzame personen binnen deze zone toegestaan.

Het GR-aandachtsgebied is een gebied tussen de 0 m - 200 m. Voor ontwikkelingen binnen dit gebied dient een groepsrisicoberekening te worden gemaakt. Echter, in het provinciaal Basisnet is aangegeven in welke situaties een nadere

verantwoording van het groepsrisico achterwege kan blijven. Hierbij dient te worden voldaan aan een aantal criteria (zie pagina 28 van het provinciaal Basisnet Groningen). Algemeen dient te worden opgemerkt dat het bevoegde gezag minstens eenmaal per tien jaar (normale bestemmingsplanprocedure) een nadere verantwoording van het groepsrisico maakt.

Ten aanzien van het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg zijn de volgende (vaar-, spoor-) wegen van belang:

- N361;
- N363;
- N996;
- Spoorlijn Groningen - Sauwerd;
- Spoorlijn Sauwerd - Oosterhorn;
- Spoorlijn Sauwerd - Eemshaven;
- Reitdiep.

De N361, N363 en de N996 zijn provinciale wegen. De wegen hebben geen 10^{-6} -contour van het plaatsgebonden risico. In het Provinciaal Basisnet Groningen hebben deze weg een zone van 30 m aan weerszijden, waarbinnen geen nieuwe objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen mogen worden geprojecteerd. Het invloedsgebied is daarnaast gesteld op 200 m (gemeten aan weerszijden vanuit het hart van de weg).

De spoorlijnen Groningen - Sauwerd en Sauwerd - Oosterhorn hebben een PR-max van 11 m (gelijk als de bouwvrije zone op grond van de Spoorwegwet). Daarnaast hebben de spoorlijnen aan weerszijden een PAG van 30 m. Het invloedsgebied van het groepsrisico is voor het betreffende wegvakken gesteld op 1.500 m (aan weerszijden).

De spoorlijn Sauwerd - Eemshaven heeft een PR-max van 11 m (gelijk als de bouwvrije zone op grond van de Spoorwegwet). Daarnaast heeft de spoorlijn aan weerszijden een PAG van 30 m.

In het Provinciaal Basisnet Groningen hebben de spoorlijnen een zone van 30 m aan weerszijden, waarbinnen geen nieuwe objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen mogen worden geprojecteerd.

Ten slotte ligt in het plangebied de waterweg Reitdiep. De waterweg heeft geen plaatsgebonden risicocontour (10^{-6}) of een PAG.

9 . 3 . 3

B u i s l e i d i n g e n

Op 01-01-2011 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) in werking getreden met de bijbehorende Regeling externe veiligheid buisleidingen (Revb). Dit besluit omvat de nieuwe regelgeving op het gebied van buisleidingen waardoor gevaarlijke stoffen worden vervoerd.

In plaats van de bebouwings- en toetsingsafstanden waar in de oude circulaire van werd uitgegaan, dienen nu de belemmeringsstrook (5 m en 4 m bij buisleidingen met een druk tussen 16 en 40 Bar), de plaatsgebonden risicocontour (10^{-6}) en het invloedsgebied van het groepsrisico (1%-letaliteitsgrens) in acht te worden gehouden bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Naast nieuwe wetgeving ten aanzien van afstanden is het Ministerie van Infrastructuur en Milieu eveneens bezig met het opstellen van de Structuurvisie buisleidingen. Deze bevat een langetermijnvisie op het buisleidingstransport van gevaarlijke stoffen (gas, olie, chemicaliën en CO_2), zoals de reservering van ruimte voor toekomstige buisleidingen. Het ministerie heeft een conceptvisiekaart ontwikkeld met de hoofdverbindingen die van nationaal belang zijn.

In het buitengebied van Winsum zijn zeven aardgasleidingen aanwezig. De aanwezige aardgasleidingen zijn in de verbeelding aangegeven.

ONDERZOEK

Ten noorden van de gemeente ligt de buisleiding A-606 (Nederlandse Gasunie). De leiding heeft een diameter van 12,75 inch en een druk van 78,80 bar. De leiding heeft geen plaatsgebonden risico 10^{-6} . De 1%-letaliteitsgrens (invloedsgebied groepsrisico) bedraagt 180 m.

Ten zuiden van de gemeente ligt de buisleiding A 541-04 (Nederlandse Gasunie). De leiding heeft een diameter van 12,75 inch en een druk 66,20 bar). De leiding heeft geen plaatsgebonden risico 10^{-6} . De 1%-letaliteitsgrens bedraagt 170 m.

Nabij deze buisleiding ligt een bundel van drie gasleidingen. Twee gasleidingen zijn van de Gasunie en één gasleiding is van de NAM. De gasleidingen A 639, A 640, en A 541 hebben een effectafstand tussen de 470 en 590 m.

Gasleiding (A 601) heeft een maximale werkdruk van 80 bar en een diameter van 30 inch. Deze leiding heeft geen plaatsgebonden risicocontour, maar wel een 1%-letaliteitsgrens van 400 m.

Gasleiding '500590) heeft een maximale werkdruk van 79,90 bar en een diameter van 7,99 inch. Deze leiding heeft een plaatsgebonden risico 10^{-6} van 12 m. De 1%-letaliteitsgrens bedraagt 130 m.

9.4

Bodemverontreiniging

Huidige situatie

Binnen het hele plangebied is een grote variatie aan gebruiken aanwezig, waaronder landbouw, bouwgrond, recreatie, wonen, werken, wegen et cetera. De provinciale Bodeminformatiekaart (internetversie) maakt duidelijk dat in het plangebied een groot aantal locaties voorkomt waar zich bodemverontrei-

nigingen en/of brandstoftanks in de bodem bevinden. Op een groot aantal locaties is reeds bodemonderzoek uitgevoerd.

Voorts is een groot aantal locaties aangegeven waar in het verleden activiteiten hebben plaatsgevonden met mogelijk een negatief effect op de bodemkwaliteit.

Overweging

Op basis van de huidige situatie, het gebruik en de historische informatie, kan worden geconcludeerd dat bodemverontreinigingen zijn te verwachten die een belemmering kunnen gaan vormen voor mogelijke ontwikkelingen. Alvorens de ontwikkeling kan worden gerealiseerd, zal mogelijk vooraf een onderzoek (historisch onderzoek, locatieonderzoek, verkennend onderzoek en eventueel een nader onderzoek en saneringsonderzoek) plaatsvinden ter plaatse van alle geconstateerde potentiële bodemverontreinigende activiteiten. In een beperkt aantal gevallen is reeds onderzoek voorhanden. In het vervolgonderzoek zal de beschikbare informatie worden mee gewogen of eventuele verontreinigingen voldoende in beeld zijn gebracht en of een sanering (na het volgen van de juiste procedures) dient te worden uitgevoerd.

Grond afkomstig van wbb-locaties (locaties waarop de Wet bodembescherming van toepassing is) moet op verantwoorde wijze worden afgevoerd. Grond afkomstig van overige locaties moet zo veel mogelijk ter plaatse worden hergebruikt (gesloten grondbalans). In die situaties waar grond gaat vrijkomen, wordt sterk aanbevolen om de kwaliteit van de vrijkomende bodem, conform het Besluit bodemkwaliteit, analytisch vast te stellen. Uiteraard dient het onderzoek representatief te zijn voor de hele vrijkomende partij.

Aanbevolen wordt om, indien grond vrijkomt van diverse locaties, conform de hiernavolgende punten te handelen:

1. Indien grond vrijkomt, dient deze bij voorkeur binnen het betreffende perceel te worden verwerkt.
2. Grond waarvan zintuiglijk (op basis van geur en visuele waarneming) wordt geconstateerd dat deze mogelijk is verontreinigd, wordt uitgesloten van direct hergebruik als bodem. De toepasser dient de grond te laten onderzoeken middels een aanvullend onderzoek. Op basis daarvan kan de gemeente beoordelen of hergebruik mogelijk is. Om deze reden moet het uitvoerende personeel bij grondverzet goed zijn geïnstrueerd voor het herkennen van afwijkende bodemomstandigheden, die te maken kunnen hebben met verontreinigingen. Bij een herkenning van een verontreiniging dient een gecertificeerd milieukundig begeleider te worden ingeschakeld, die zorgt voor het laten uitvoeren van nader onderzoek.
3. In de volgende voorkomende gevallen dient contact te worden opgenomen met de gemeente Winsum:
 - indien graafwerkzaamheden worden gestart op en/of nabij locaties met een potentiële bodemverontreiniging;

- indien verontreinigde grond en/of verontreinigd grondwater vrijkomt;
- indien een partij grond in een hoeveelheid groter dan 50 m³, wat niet op de percelen zelf kan worden verwerkt, vrijkomt;
- indien tijdens graafwerkzaamheden een brandstofgeur, verfgeur, andere bodemvreemde geuren of bijzonderheden (bijzonderheden die mogelijk duiden op de aanwezigheid van een mogelijke bodemverontreiniging zoals ondergrondse tanks of leidingen) worden waargenomen;
- indien tijdens graafwerkzaamheden asbest wordt waargenomen.

9.5

PlanMER

Tijdens de voorbereiding van dit bestemmingsplan is onderzocht in hoeverre bepaalde activiteiten die worden toegestaan in het bestemmingsplan Buitengebied, leiden tot overschrijding van drempels zoals genoemd in het Besluit m.e.r. Is dat het geval, dan is het bestemmingsplan plan-m.e.r.-plichtig. Er bestaat tevens een plan-m.e.r.-plicht indien voor het bestemmingsplan Buitengebied een passende beoordeling nodig is op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Er dient dus naar twee zaken te worden gekeken:

- het Besluit m.e.r.;
- de Natuurbeschermingswet 1998 (dit is hierna uitgewerkt).

Besluit m.e.r

Het bestemmingsplan Buitengebied Winsum is kaderstellend voor de volgende activiteiten die mogelijk m.e.r.-(beoordeling)plichtig zijn:

1. landbouw, waaronder intensieve veehouderij;
2. kleinschalige recreatie (kamperen bij de boer).

Daarnaast worden mogelijkheden geboden voor co-vergisting, glastuinbouw en houtteelt. Hoewel wat betreft deze onderdelen geen drempels worden overschreden, is in het planMER glastuinbouw in de beoordeling voor natuur en landschap betrokken en houtteelt in de beoordeling voor water, landschap en natuur.

Natuurbeschermingswet 1998

Zoals gezegd, dient eveneens een planMER te worden opgesteld indien het bestemmingsplan significante gevolgen kan hebben voor een gebied dat is aangewezen in het kader van de Habitat- en de Vogelrichtlijn. In het buitengebied van de gemeente Winsum komt een klein deel van het Natura 2000-gebied Waddenzee voor. Ook in omgeving van het plangebied komt een aantal Natura 2000-gebieden voor. Gelet op de zogenaamde externe werking van deze gebieden, zijn ontwikkelingen in de gemeente Winsum van invloed op die natuurgebieden. In het planMER is afgewogen in hoeverre in het bestemmingsplan

activiteiten mogelijk worden gemaakt die significante gevolgen kunnen hebben voor de betreffende Natura 2000-gebieden.

Wat betreft de ontwikkeling van agrarische bedrijven is als uitgangspunt genomen dat belemmeringen daar waar mogelijk moeten worden voorkomen. Tegelijk dient te worden voldaan aan het bepaalde in de Natuurbeschermingswet 1998.

Een en ander heeft geleid tot de regel dat het bij recht bouwen van nieuwe veestallen uitsluitend is toegestaan indien de emissie vanuit het betreffende bedrijf niet toeneemt. Op deze wijze ontstaat ruimte om middels interne saldering extra bouwruimte te creëren zonder dat dit leidt tot een toename van emissie (en depositie). Nadrukkelijk wordt erop gewezen dat deze regeling uitsluitend van toepassing is op nieuwe veestallen; het oprichten van bijvoorbeeld schuren en opslagloodsen, alsmede kuilvoerplaten en (erf)verhardingen blijft bij recht mogelijk (uiteraard mits passend binnen het bestemmingsplan). De grootte van de bouwblokken wijzigt dan ook niet. Wel is in de regels de bepaling opgenomen dat het verboden is opslagloodsen te gebruiken als vee-stal.

Voor die bedrijven die geen mogelijkheid zien om via interne saldering uit te breiden met nieuwe veestallen is in het bestemmingsplan een afwijkingsbevoegdheid opgenomen. Middels deze afwijking kunnen nieuwe veestallen worden gebouwd, mits dit niet leidt tot significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden.

Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

Momenteel wordt gewerkt aan de Programmatische Aanpak Stikstof. Deze aanpak gaat uit van economische ontwikkeling (inclusief 2,5% groei) in combinatie met generiek beleid om de stikstofdepositie te laten dalen. Aan de andere kant worden herstelmaatregelen in de Natura 2000-gebieden genomen om de te hoge stikstofdepositie te mitigeren. Met dit pakket aan maatregelen wordt gegarandeerd dat de Natura 2000-doelen van gebieden worden gehaald en niet in gevaar komen. Voor de landbouw betekent dit bijvoorbeeld dat ontwikkelingsruimte vrij komt voor groei van bedrijven. Dit houdt in dat op locaties de stikstofemissie kan toenemen (in veel gevallen zonder Natuurbeschermingswetvergunning) en daarmee ook de stikstofdepositie van het bedrijf. Op zich kan deze stijging een nadelig gevolg hebben voor nabijgelegen stikstofgevoelige habitats. Echter, door het generieke pakket aan maatregelen en de stoppende bedrijven wordt de totale daling van de depositie op de habitats gerealiseerd. Bij inwerkingtreding van de PAS zal een beoordeling worden gemaakt of de planregels in het bestemmingsplan Buitengebied van Winsum op dat moment in conflict zijn met het PAS en zullen indien nodig worden aangepast/komen te vervallen.

Procedure

Het planMER is met het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd. Conform hetgeen de Wet Milieubeheer voorschrijft, worden de uitkomsten van het planMER in een later stadium worden betrokken bij de vaststelling van het bestemmingsplan.

B. Vormgeving van het plan

Inleiding bij deel B

In deel A van het bestemmingsplan is de huidige situatie in het plangebied beschreven. Daarbij is telkens het relevante beleid van de verschillende overheden weergegeven.

In deel B van het bestemmingsplan wordt aangegeven op welke wijze de gemeente (binnen de beschreven beleidskaders) het bestemmingsplan heeft vormgegeven.

In hoofdstuk 11 wordt allereerst ingegaan op de vertaling van een aantal uit overige wet- en regelgeving afkomstige thema's. Het gaat hier om wet- en regelgeving op het gebied van archeologie, ecologie en water. Omdat deze wet- en regelgeving gevolgen heeft voor de concrete beleidsuitwerking per functie, is dit hoofdstuk voor de planbeschrijving geplaatst.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 12 het plan beschreven. Daarbij wordt allereerst ingegaan op de deelgebiedsindeling. Vervolgens komen de essentiële ruimtelijke randvoorwaarden en de te verwachten ontwikkeling per functie aan de orde. In paragraaf 12.4 wordt per functie de regelingen besproken zoals die in de regels zijn opgenomen.

Vertaling bijzondere the- ma's

11.1

Archeologie

In paragraaf 3.3 is ingegaan op het gemeentelijk archeologiebeleid. Hierin is aangegeven dat de Noord-Groninger gemeenten gezamenlijk inhoud hebben gegeven aan het archeologiebeleid. Kern van dat beleid vormt de Archeologische verwachtingskaart en beleidsadvieskaart. In het rapport wordt onderscheid gemaakt in vier typen gebieden:

1. wettelijk beschermde archeologische monumenten;
2. archeologisch waardevolle gebieden (niet-beschermde AMK-terreinen, wierden, borgen, boerderijplaatsen, ARCHIS-waarnemingen en de wemen);
3. gebieden van archeologisch belang (historische kernen);
4. archeologische onderzoeksgebieden (hoge verwachtingen van de verwachtingskaart en de beek- en rivierdalen).

De gebieden type twee, drie en vier zijn vertaald naar de dubbelbestemmingen Waarde - Archeologie 2, Waarde - Archeologie 3 en Waarde - Archeologie 4, hierbij is afstemming gezocht op de Standaard Vergelijkbare Bestemmings-Plannen 2008 (SVBP 2008). In het bij de beleidsadvieskaart behorende onderzoeksrapport zijn bestemmingsregels opgenomen voor de gebieden 2, 3 en 4. Voor gebied 1 zijn bestemmingsregels niet nodig, aangezien het in die gevallen gaat om van rijkswegen beschermde gebieden. Deze gebieden zijn niet in de verbeelding aangegeven. Voor het beschermd dorpsgezicht is wel een passende regeling in het bestemmingsplan opgenomen.

In het voorliggende bestemmingsplan zijn de in het onderzoeksrapport opgenomen bestemmingsregels overgenomen. In het voorliggende bestemmingsplan zijn deze regels overigens getransformeerd naar de terminologie van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Inhoudelijk zijn er geen aanpassingen gedaan.

11.2

Ecologie

Het plangebied kent (vanuit ecologisch oogpunt) zowel waardevolle als minder waardevolle delen. De vanuit ecologisch oogpunt minder waardevolle delen overheersen echter. Verreweg het grootste deel van het plangebied bestaat namelijk uit gras- en akkerland en herbergt voornamelijk algemeen voorkomende soorten flora en fauna. Wel is het gebied van belang voor weide- en akkervogels en vogels van waterrijke gebieden. Daarnaast vertegenwoordigen sloten en bermen plaatselijk bepaalde natuurwaarden.

De gemeente is van mening de voorkomende waarden te moeten beschermen, maar tegelijk geen onnodige beperkingen te moeten opleggen aan delen van het plangebied waar aanwijsbaar minder waarden van flora en fauna voorkomen. Deze overweging vormt de basis voor de gekozen regeling.

In de fase van tot stand komen van het voorliggende bestemmingsplan is geen uitgebreid ecologisch onderzoek uitgevoerd, maar is volstaan met een ecologische basisinventarisatie van beschikbare (atlas)gegevens en een veldbezoek. Een samenvatting is in deel A opgenomen. Uit vorengenoemd onderzoek is voldoende gebleken of en waar bijzondere waarden in het plangebied zijn te verwachten en waar niet. Door specifieke bestemmingen, zoals de bestemming Natuur, krijgen deze gebieden bescherming.

Het uitvoeren van een ecologisch onderzoek is verplicht ingeval van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Dit is in de eerste plaats verplicht op grond van de Flora- en faunawet, maar daarnaast ook in het kader van het bestemmingsplan om te voldoen aan de vraag of het bestemmingsplan uitvoerbaar is. Hoewel het voorliggende plan bij recht ontwikkelingen (veelal binnen het bouwvlak) mogelijk maakt, is op dit moment niet bekend of en wanneer gedurende de looptijd van het bestemmingsplan bepaalde ontwikkelingen zullen plaatsvinden. Deze ontwikkelingen zijn overigens van beperkte omvang waardoor op voorhand kan worden gezegd dat de uitvoerbaarheid niet in het geding is. Het plan laat verder ontwikkelingen toe via een afwijking bij omgevingsvergunning of met een wijzigingsbevoegdheid. Het mag duidelijk zijn dat het ondoenlijk en zeer inefficiënt is om op voorhand al deze onderzoeken uit te voeren. Bovendien zou, indien bij de voorbereiding van het bestemmingsplan reeds uitgebreid flora- en faunaonderzoek zou zijn uitgevoerd, een gereede kans bestaan dat de resultaten van een dergelijk onderzoek zijn achterhaald op het moment dat een bepaalde ontwikkeling gaat worden gerealiseerd. Een ecologisch onderzoek heeft namelijk een 'houdbaarheid' van maximaal vijf jaar, terwijl een bestemmingsplan Buitengebied doorgaans tien jaar of langer vigeert.

Dit gegeven vraagt om een andere aanpak. Daarom is bij een aantal afwijkingen bij omgevingsvergunning en wijzigingsbevoegdheden in het landelijk gebied opgenomen, dat rekening moet worden gehouden met beschermde waarden op grond van de Flora- en faunawet en dat uitvoering alleen mogelijk

is als duidelijk is of en onder welke voorwaarden een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet zal worden verkregen.

In het bestemmingsplan is voorts als volgt met bestaande ecologische waarden omgegaan.

Afwegingskader Natuurbeschermingswet 1998

Zoals eerder in deze toelichting gesteld, grenst het plangebied aan het Natura 2000-gebied Waddenzee. Op dit gebied (en gebieden in de directe nabijheid daarvan) is het afwegingskader van de Natuurbeschermingswet 1998 van toepassing is. Dit afwegingskader dient te worden betrokken bij de besluitvorming over nieuwe activiteiten of plannen die significante gevolgen kunnen hebben voor de te beschermen flora en fauna. In het navolgende wordt nader ingegaan op de relevantie voor het voorliggende bestemmingsplan en de wijze waarop een vertaling naar de regels heeft plaatsgevonden.

Naast de natuurlijke waarden van de Waddenzee, biedt het gebied een (tijdelijke) verblijfplaats aan een keur van (water)vogels. De graslanden van het plangebied zijn zeer aantrekkelijke foerageergebieden voor een groot aantal van deze vogelsoorten. In het aanwijzingsbesluit wordt dit ook expliciet vermeld.

HUIDIG GEBRUIK

Een duidelijke relatie tussen de huidige activiteiten in het plangebied en floristische waarden is niet aan te geven. Aangenomen kan echter worden dat het huidige gebruik van het plangebied geen belemmering vormt voor de waarden van flora in de richtlijngebieden. De ontwikkeling van de Waddenzee tot internationaal natuurgebied heeft zich voltrokken "ondanks" de activiteiten in het plangebied. Eenzelfde conclusie kan worden getrokken ten aanzien van de relatie tussen de activiteiten in het plangebied en de waarden van fauna. Ondanks intensief agrarisch gebruik vormt het plangebied een zeer aantrekkelijk verblijfsgebied voor met name vogels.

De relatie tussen het toekomstige gebruik van het plangebied en de waarden van flora en fauna in de richtlijngebieden is in het kader van het voorliggende bestemmingsplan niet aan te geven. Op dit moment is er namelijk geen zicht op de locatie en de schaal van de ontwikkelingen, welke gedurende de planperiode mogelijk gaans plaatsvinden. In het bestemmingsplan is daarom een regeling opgenomen die ingeval van ontwikkelingen (in de vorm van een afwijking bij omgevingsvergunningen (voorheen ontheffing), wijzigingen en omgevingsvergunningen voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden (voorheen aanlegvergunning)) een toets aan het afwegingskader van de Natuurbeschermingswet 1998 verplicht stelt. Deze verplichting geldt voor het gehele plangebied, omdat mogelijk het gehele plangebied wordt gebruikt als verblijfs- en foerageergebied voor kwalificerende vogelsoorten.

TOEKOMSTIG GEBRUIK

Bestaande natuurgebieden

De bestaande natuurgebieden, deel uitmakend van de Ecologische Hoofdstructuur of daarbuiten gelegen (zie kaart 4.1) zijn bestemd als Natuurgebied. De juridische regeling is in de regels opgebouwd rond het behoud en ontwikkeling van deze gebieden. Ontwikkelingen zijn hier uitsluitend onder voorwaarden en via een ontheffing van de Flora- en faunawet mogelijk.

Watergangen

Uit hoofdstuk 4 van de toelichting bleek dat watergangen vaak van betekenis zijn voor veel soorten. Veel watergangen zijn (op kaart en/of verbaal in de regels) vastgelegd. Daarmee is het behoud van deze watergangen gegarandeerd. Het graven en dempen van sloten, welke onder agrarische bestemmingen vallen, is geheel uitgesloten, dan wel mogelijk via een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden (voorheen aanlegvergunning). In dat kader is ook een toets aan de Flora- en faunawet mogelijk.

Los van het vorenstaande, blijft de initiatiefnemer (veelal particulieren in het geval van bij recht geboden ontwikkelingen in het landelijk gebied) overigens te allen tijde zelf verantwoordelijk voor het zich houden aan de Flora- en faunawet.

11.3

Water

ONTWIKKELINGEN IN HET
BESTEMMINGSPLAN

Hoewel het bestemmingsplan Buitengebied kan worden gekarakteriseerd als een conserverend plan, worden in het plan toch de nodige ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Onderscheid kan worden gemaakt in bij recht geboden ontwikkelingsmogelijkheden en ontwikkelingen die slechts onder voorwaarden (afwijking bij omgevingsvergunning (voorheen ontheffing) en wijzigingen) mogelijk zijn. Bij recht worden in het bestemmingsplan mogelijkheden geboden om bebouwing op het bouwperceel en bij woningen op te richten. Daarnaast kan worden gebouwd ten behoeve van functies als niet-agrarische bedrijven en dergelijke. Het gaat in al deze gevallen om kleine oppervlakken.

Daarnaast is een groot aantal ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk via een afwijkings- of wijzigingsbepaling en/of een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden (voorheen aanlegvergunning).

VERTALING NAAR HET
BESTEMMINGSPLAN

Het is van belang dat het waterschap wordt betrokken bij ontwikkelingen die gedurende de planperiode gaan spelen. Daarom is in de regels opgenomen dat in geval van wijzigingen en afwijkingen, vooraf overleg dient te worden gevoerd met het waterschap. Dit biedt het waterschap de mogelijkheid haar wensen en adviezen kenbaar te maken. Eenzelfde bepaling is opgenomen bij de watergerelateerde omgevingsvergunning. Bij aanvragen voor dergelijke

vergunningen van het betreffende waterschap dient vooraf met het waterschap te worden overlegd.

Met betrekking tot het genoemde overleg kan worden gedacht aan het volgende:

- het waterschap heeft een voorkeur voor het, waar mogelijk, lokaal infiltreren van neerslag van verhard oppervlak;
- ingeval van nieuwe ontwikkelingen dient, bij een toename van meer dan 750 m², compenserende berging voor opvang van neerslag te worden gerealiseerd. Neerslag van schoon verhard oppervlak dient lokaal te worden geïnfilteerd of te worden afgevoerd naar het oppervlaktewater;
- afvalwater dient te worden afgevoerd naar de riolering. Indien dit niet mogelijk is, dient een IBA te worden gerealiseerd;
- het gebruik van uitlogende materialen dient zoveel mogelijk te worden voorkomen.

Een aantal watergangen is bestemd als Water - Karakteristieke waterloop. Het betreft hier veelal cultuurhistorisch waardevolle watergangen. Met betrekking tot de juridische vertaling van schouw- en onderhoudspaden van het waterschap nog het volgende. Veel schouw- en onderhoudspaden zijn eigendom van het waterschap. Een ander deel is in particulier bezit. Via privaatrechtelijke overeenkomsten is de breedte en het gebruik van de schouw- en onderhoudspaden geregeld. Een vertaling in het bestemmingsplan is om die reden niet nodig.

De verbeelding en de watergerelateerde tekstpassages uit de toelichting en de regels zijn aan het waterschap voorgelegd. De opmerkingen van het waterschap zijn waar mogelijk in het bestemmingsplan verwerkt. Het waterschap heeft aangegeven akkoord te gaan met de waterparagraaf. Het formele wateradvies zal te zijner tijd aan het bestemmingsplan worden toegevoegd.

WATERADVIES

Planbeschrijving

12

12.1

Algemeen

Het voorliggende bestemmingsplan is opgesteld conform de verplichtingen van de Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen 2008 (SVBP 2008). Deze standaard gaat nadrukkelijk uit van de digitale raadpleging van de verbeelding. Door in de digitale verbeelding in te zoomen, worden meerdere details zichtbaar.

De gebiedsgerichte bestemmingen hebben hoofdzakelijk betrekking op grote (onbebouwde) landelijke gebieden, natuur- en bosgebieden en verkeers- en waterwegen. Daarnaast kent het bestemmingsplan functiegerichte bestemmingen, zoals woningen, bedrijven, agrarische bedrijven et cetera. De bestemmingen zijn in de regels en in de legenda van de verbeelding opgenomen conform de door SVBP 2008 voorgeschreven volgorde.

In het navolgende wordt eerst een meer gebiedsgerichte beschrijving gegeven en wordt ingegaan op de beleidsuitgangspunten, daarna wordt ingegaan op de functies in het plangebied. En passant worden de bestemmingen hierin meegenomen.

12.2

Gebiedsindeling

In het voorliggende bestemmingsplan worden twee gebiedsgerichte bestemmingen voor het landelijk gebied onderscheiden, te weten Agrarisch en Natuur.

Deze gebiedsindeling komt overeen met de overzichtskaart in het Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013. Daarbij moet worden aangetekend dat de globale begrenzings van deze kaarten (vanuit het oogpunt van rechtszekerheid) zijn vertaald naar concrete grenzen in de verbeelding. Veelal is daarvoor gebruikgemaakt van bestaande sloten en perceelsgrenzen. Verder heeft de begrenzing van de bestemmingen in het vigerende bestemmingsplan Buitengebied een grote rol gespeeld. Getracht is de huidige gebiedsbestemmingsgrenzen zoveel mogelijk te handhaven.

In het navolgende is nader op gebiedsgerichte bestemmingen ingegaan.

1. Agrarisch

Dit deelgebied omvat het grootste gedeelte van de gemeente. Het gehele gebied ten noorden van het Winsumerdiep en een groot gedeelte van het gebied ten oosten van de N361 zijn als agrarisch gebied aangemerkt. Met uitzondering van het gedeelte boven Den Andel behoort het gebied tot het wierdenlandschap. Het noordelijk gedeelte wordt tot het dijkenlandschap gerekend en wordt gekenmerkt door een zeer grootschalige openheid. Hoewel dit deelgebied bestaat uit onderdelen met een verschillende landschappelijke achtergrond, vormt het functioneel een eenheid. De landbouwfunctie is primair in dit gebied.

2. Natuur

De begrenzing van de gebieden die in de verbeelding zijn aangegeven als Natuur is ontleend aan de overzichtskaart Natuur van het Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013. Deze natuurgebieden liggen voornamelijk in het dal van het Reitdiep. Het betreft open graslanden die als weidevogelgebied van grote betekenis zijn.

In het POP zijn deze gebieden op de overzichtskaart Natuur aangegeven als 'Ecologische hoofdstructuur (land)' en 'Overig bos- en natuurgebied'.

1 2 . 3

Essentiële ruimtelijke randvoorwaarden

Het gebied dat is bestemd als Agrarisch kent een aantal abiotische (bodem en water), biotische (natuur) en cultuurhistorische/landschappelijke kenmerken en kwaliteiten. Deze kenmerken en kwaliteiten bepalen niet alleen de bestaande relaties tussen de verschillende functies in het gebied, maar ook de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw en andere functies. In een goed ontwaterd en verkaveld gebied met weinig natuurwaarden zijn waarschijnlijk goede ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw aanwezig. Dit betekent dat het beleid erop gericht zal zijn om de landbouw in dat gebied de ruimte te geven om zich verder te ontwikkelen.

Om het beleid voor de verschillende deelgebieden te kunnen opstellen, is het dus noodzakelijk inzicht te hebben in de kenmerken en kwaliteiten van de te onderscheiden gebieden. In het navolgende zijn daarom de kenmerken en kwaliteiten van de verschillende gebieden weergegeven. Het gaat hierbij om kenmerken en kwaliteiten die van wezenlijk belang worden geacht voor een gebied. Wanneer deze zogenaamde essentiële ruimtelijke randvoorwaarden verdwijnen, treden er grote en veelal onomkeerbare veranderingen op in het karakter van het deelgebied. Uitgangspunt is dat de ontwikkelingsmogelijkheden voor de verschillende functies geen nadelige effecten mogen hebben op

deze essentiële ruimtelijke randvoorwaarden. Sommige van deze gebiedskenmerken kunnen in de huidige situatie in meer of mindere mate zijn aangetast. Het beleid is daarom gericht op zowel behoud als herstel van de essentiële ruimtelijke randvoorwaarden.

Op basis van het Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013 kunnen de volgende specifieke landschappelijke en cultuurhistorische elementen worden onderscheiden:

1. Grootschalige openheid

Met name in het Reitdiepgebied zijn de grootschalige, open landbouwgebieden kenmerkend voor het landschap. De belangrijkste bedreigingen voor de openheid zijn nieuwe bebouwing en beplanting.

Nieuwe ingrepen moeten zoveel mogelijk worden gekoppeld aan bestaande verdichtingen. Dit geldt niet op karakteristieke locaties waar juist het zicht op deze verdichtingen vrij moet blijven, zoals in zones rond wierden.

In het bestemmingsplan zijn deze open gebieden voorzien van respectievelijk de dubbelbestemming Waarde - Open gebied en Waarde - Wierde invloedzone.

Op de gronden met deze dubbelbestemmingen gelden beperkingen ten aanzien van uitbreiding van (agrarische) bebouwing en geldt een verbod op houtteelt en bosontwikkeling, alsmede boom- en fruitteelt.

2. Duisternis en stilte

Duisternis en stilte worden als belangrijke kernkarakteristieken beschouwd.

Het beleid voor duisternis en stilte is nog grotendeels in ontwikkeling. Wat betreft duisternis zijn er op grond van de verwachte toename van nieuwe ligboxenstallen die voor lichthinder kunnen zorgen in de bestemming Agrarisch gebruiksregels opgenomen ter beperking van de lichtuitstraling. Tevens is bepaald dat bij paardrijbakken geen lichtmasten mogen worden geplaatst.

3. Bebouwing en erven

In het buitengebied staat de ruimtelijke kwaliteit onder druk, onder meer door nieuwe bebouwing die niet aansluit bij het karakter van de bestaande bebouwing, door het gebrek aan samenhang met het omliggende landschap en de structuur van de nederzetting en door het verlies aan monumentale panden en erven.

Daarbij dient de instandhouding van uiterlijke kenmerken voorop te staan en dat toevoegingen alleen aansluitend aan bestaande bebouwing plaatsvinden.

In het bestemmingsplan is geregeld dat bij schaalvergroting een maatwerkbenadering wordt toegepast, waarbij aan de landschappelijke inpassing eisen worden gesteld. Deze randvoorwaarden zijn overgenomen uit de provinciale omgevingsverordening (artikel 4.19a).

4. Wierden

Het is belangrijk dat het reliëf van de wierden zichtbaar blijft vanuit het omringende landschap. De kwaliteit van deze kernkarakteristieken kan worden aangetast door bebouwing en beplanting in de nabijheid van deze wierden.

Door landbouwkundig gebruik kan het reliëf van de wierden afvlakken en het bodemarchief worden aangetast. Daarnaast vormt diepe ontwatering rondom de wierden een bedreiging voor het aanwezige bodemarchief.

De wierden zelf zijn beschermd door de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 2. Deze bestemming bevat regels tegen bodemingrepen.

Om het open karakter van de wierden te borgen, zijn de gebieden rondom de wierden mede bestemd als Waarde - Wierde invloedszone.

De kleine wierdennederzetting Oostum, bestaande uit een kerk, drie woonhuizen en twee aanliggende woningen is aangewezen als beschermd dorpsgezicht in de zin van artikel 20 van de Monumentenwet. In het bestemmingsplan heeft Oostum de dubbelbestemming Waarde - Beschermd dorpsgezicht.

5. Oude dijken

In het rapport "Oude Groninger Dijken Inmetingen 1999" is de dijken inventarisatie 1998-1999 opgenomen. De oude dijken kunnen worden aangetast door landbouwkundig gebruik, met name door egalisatie en het scheuren van grasland. Ter bescherming van het profiel van deze dijken en de met de dijken samenhangende landschapselementen is de dubbelbestemming Waarde - Cultuurhistorie 1 opgenomen. Het diepploegen, egaliseren en afschuiven van dijkgronden is verboden, evenals het gebruik van de gronden voor hout-, boom en fruitteelt en het gebruik anders dan als grasland. Hiervan kan alleen worden afgeweken indien dit nodig is voor de aanpassing van het dijkprofiel ter versterking van de landschappelijke of cultuurhistorische waarden of ter voorkoming van onevenredig grote hinder voor de landbouw.

6. Waterlopen, verkavelingspatroon en reliëf

Karakteristiek voor met name Middag-Humsterland en Reitdiep zijn de maren, kreken, prielen en riviersystemen. Het is van belang dat karakteristieke waterlopen en hun oevers behouden blijven. Deze worden vooral bedreigd door demping en wijziging van de loop.

In het bestemmingsplan zijn de watergangen en oeverstroken in Middag-Humsterland bestemd als Water - Karakteristieke sloot. De overige karakteristieke waterlopen in het plangebied, zoals delen van het Reitdiep, met de daarbij behorende laagten zijn bestemd als Water - Karakteristieke waterloop. Via de regels en een vergunningstelsel wordt het beloop en profiel van de sloten en waterlopen beschermd, waardoor het landschappelijke karakter van het gebied in hoofdlijnen wordt behouden en waardoor de herkenbare verkaveling geaccentueerd blijft.

7. Overige landschappelijke waarden

Buiten de gebieden die een of meer van de vorengenoemde kernkarakteristieken bevatten, zijn er nog meer gebieden die specifieke bescherming behoeven op grond van hun landschappelijke kwaliteiten.

Deze gronden die zijn bestemd als Waarde - Landschap, om de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden van deze gronden te beschermen. Het gaat daarbij met name om het behoud van de oorspronkelijke verkavelingen en het beloop van wegen en waterlopen.

12.4

Ontwikkeling per functie

De kenmerken en kwaliteiten van de deelgebieden en de wijze waarop deze gebieden nu al worden gebruikt voor functies als landbouw en natuur en landschap, bepalen de ontwikkelingen van de verschillende functies in het landelijk gebied in de bestemmingsplanperiode. Deze ontwikkelingen zijn mede afhankelijk van het beleid dat wordt gevoerd door rijk en provincie.

De ontwikkelingen zijn op hun beurt van belang voor het bestemmingsplanbeleid. In het navolgende wordt een overzicht gegeven van de ontwikkeling van de verschillende functies in het buitengebied die een vertaling vinden in het bestemmingsplan.

De landbouw is vanouds de belangrijkste functie in het plangebied en heeft het gebied gevormd en benut. De huidige economische en milieutechnische omstandigheden hebben echter tot gevolg dat het perspectief voor sommige landbouwsectoren minder groot is dan het in het verleden wel eens is geweest. Met name als gevolg van de regelgeving ten aanzien van mest en ammoniak worden zowel grondgebonden als niet-grondgebonden veehouderijbedrijven beperkt in hun ontwikkelingsmogelijkheden. Verwacht wordt dat dit zal leiden tot nieuwe ontwikkelingen en verschuivingen in de landbouwsectoren. Kwaliteit en duurzaamheid staan daarbij voorop. Ook het combineren van landbouw met andere functies, zoals het beheer van natuur en landschap, zal meer op de voorgrond komen te staan.

LANDBOUW

In grote lijnen zijn drie ontwikkelingsrichtingen te onderscheiden: schaalvergroting, intensivering en verbreding.

Voor zowel akkerbouw- als veehouderijbedrijven biedt schaalvergroting de mogelijkheid om op economisch rendabele wijze te produceren. Op bedrijfsniveau betekent dit een grote behoefte aan oppervlaktevergroting. Gezien de grote investeringen die met schaalvergroting zijn gemoeid en ook de beperkte beschikbaarheid van grond, zal deze ontwikkeling echter voor een beperkt aantal bedrijven uitkomst bieden. Het aantal landbouwbedrijven loopt echter terug.

Intensivering is een ontwikkeling die al een lange tijd een rol speelt in de landbouw. Voorbeelden hiervan zijn de teelt van bloembollen en de volle-

gronds groenteteelt. In de gemeente Winsum heeft dit tot op heden geen grote vlucht genomen.

Als derde ontwikkelingsrichting komt verbreding steeds meer op de voorgrond te staan. Onder verbreding wordt verstaan dat naast de 'normale' agrarisch bedrijfsvoering allerlei al dan niet agrarische nevenactiviteiten als bron van inkomsten worden uitgevoerd. Vooral voor bedrijven waarbij schaalvergroting of intensivering geen optie is, kan verbreding uitkomst bieden voor het voortbestaan van het bedrijf. Een veel voorkomende vorm van verbreding is het kamperen bij de boer.

Al dan niet in samenhang met vorengenoemde ontwikkelingen dienen de zogenaamde nevenberoepsbedrijven te worden genoemd. Dit is een vorm van agrarische bedrijfsvoering waarbij het hoofdinkomen buiten de agrarische sector wordt verworven en een aanvullend inkomen in de agrarische sector wordt gevonden. Vaak gaat het om bedrijven zonder opvolgers en/of die op termijn worden beëindigd.

In het kader van het bestemmingsplan is de vraag aan de orde aan welke ontwikkelingsrichtingen, in welke mate en in welke vorm ruimte wordt geboden. De ontwikkelingsmogelijkheden die in het bestemmingsplan gestalte krijgen, richten zich primair op de agrarische hoofdberoepsbedrijven. Nevenberoepsbedrijven kunnen blijven functioneren, maar krijgen beperktere ontwikkelingsmogelijkheden (bij recht) geboden.

Afhankelijk van de gebiedsbestemming voorziet het bestemmingsplan in schaalvergroting. In het plan is bij recht de mogelijkheid opgenomen om het agrarisch bouwperceel te kunnen vergroten. Dit geldt niet voor intensieve veehouderijen en voor agrarische bedrijven die in gebieden liggen met een landschappelijke of natuurlijke waarde.

NIET-AGRARISCHE BEDRIJ- VIGHEID

In het buitengebied van de gemeente Winsum komt een aantal niet-agrarische bedrijven voor. Enerzijds betreffen het bedrijven die goederen en diensten leveren aan andere bedrijven in het buitengebied en daardoor een duidelijke binding hebben met het buitengebied. Anderzijds zijn er bedrijven die geen binding hebben met het buitengebied. Voor beide groepen bedrijven gelden zeer beperkte uitbreidingsmogelijkheden. Door de ontwikkelingen in de landbouw worden veel agrarische bedrijven beëindigd. De vrijkomende gebouwen kunnen onder voorwaarden ook voor het vestigen van niet-agrarische bedrijven worden benut.

NATUUR EN LANDSCHAP

De bescherming van de in het plangebied aanwezige waarden van natuur en landschap zijn grotendeels ontleend aan het Provinciaal Omgevingsplan en de standpuntbepaling over de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door de provincie. De natuurgebieden die in het kader van de EHS zijn aangewezen en verworven, zijn in de verbeelding als natuurgebied opgenomen en als zodanig specifiek bestemd. Het betreft voornamelijk hooi- en weilanden, sloten, watergangen en oude meanders en dijken van het Reitdiep.

Door de provincie zijn ook beheersgebieden aangegeven. Deze gebieden worden gekenmerkt door de aanwezigheid van belangrijke natuurlijke en landschappelijke waarden. Naast de agrarische functie dienen in deze gebieden de landschappelijke en natuurlijke waarden in stand te worden gehouden. Het betreft overwegend gebieden die aansluiten bij de natuurgebieden in het Reitdiepdal, alsmede belangrijke (weide)vogelgebieden langs de Oude Ae en bij Wierum en Adorp.

De Klutenplas in het noorden van de gemeente, tegen de dijk van de Waddenzee, is als Natuur bestemd en heeft tevens de aanduiding 'specifieke beschermingszone' gekregen.

De overige bestaande, veelal kleinere bos- en natuurterreinen zijn ook bestemd als Natuur.

In het buitengebied komt een vrij groot aantal woningen voor. Het betreft deels als zodanig gebouwde woningen en deels voormalige boerderijen die een woonfunctie hebben gekregen. Al deze woningen zijn in de verbeelding aangegeven. Als ruimtelijke begrenzing van de functie Wonen is uitgegaan van de begrenzing van erf of tuin.

WONEN

De recreatieve functie van het buitengebied is beperkt. Het betreft voornamelijk het dagrecreatieve medegebruik van wegen en paden. Met name voor recreatieve fietsers zijn er goede verbindingen gerealiseerd in het Reitdiepdal. De manege bij Winsum is als zodanig bestemd (Sport - Manege). Het bestemmingsplan gaat niet uit van nieuwe grootschalige recreatieve voorzieningen. Wel worden mogelijkheden geboden voor het vergroten en verbeteren van het dagrecreatieve medegebruik in de vorm van fietsen, wandelen en dergelijke.

RECREATIE

De belangrijke doorgaande wegen, de spoorlijn Groningen-Roodeschool en de hoogspanningsleidingen zijn in de verbeelding aangegeven. Deze voorzieningen zijn bestemd voor de bestaande situatie. Aanpassingen zoals een wegverbreding of omlegging zijn niet in het bestemmingsplan opgenomen.

OVERIGE FUNCTIES

De grotere waterlopen zijn afzonderlijk bestemd. De waterkeringszone ter weerszijden van de dijk langs de Waddenzee is specifiek bestemd voor waterkering (Waterstaat - Waterkering). De oude dijken en restanten hiervan die geen waterkerende functie meer hebben, hebben een dubbelbestemming (Waarde - Cultuurhistorie). Het plan voorziet niet in aanpassingen van deze voorzieningen.

Bij ontwikkelingen met betrekking tot bouwen, geldt als uitgangspunt het convenant 'Duurzaam bouwen'. De gemeente Winsum is medeondertekenaar van dit (provinciale) convenant. Dit betekent dat de gemeente bij de uitvoering van (bouw)ontwikkelingen, die op grond van dit bestemmingsplan mogelijk zijn, zal uitgaan van de principes van duurzaam bouwen. De principes van het nationale pakket duurzame stedenbouw en duurzaam bouwen zullen daarbij als uitgangspunt worden genomen.

DUURZAAM BOUWEN

1 2 . 5

Landbouw

De bestemming

BESTAANDE AGRARISCHE BEDRIJVEN	In het plangebied zijn alle agrarische bedrijven in de (agrarische) gebiedsbestemming begrepen. Het betreft zowel volwaardige hoofdberoepsbedrijven als nevenberoepsbedrijven. Productiegerichte paardenhouderijen, zoals paardenfokkerijen, worden tot de agrarische bedrijven gerekend. Bedrijven die hobymatig worden bedreven zijn hier niet onder begrepen (deze komen aan de orde bij de beschrijving van de woonbestemming. Binnen de agrarische gebiedsbestemmingen zijn alle agrarische bedrijven met de aanduiding 'agrarisch bedrijf' aangegeven.
UITBREIDING AGRARISCHE BOUWBLOKKEN	Agrarische bedrijven die zich willen ontwikkelen door schaalvergroting, hebben vaak behoefte aan uitbreiding van de bedrijfsgebouwen en vergroting van het bouwblok. De mogelijkheden voor een goede inpassing van agrarische bedrijfsbebouwing zijn sterk afhankelijk van het landschap. De omgevingsverordening geeft aan dat er voor delen van de gemeente Winsum een maximale omvang van 2 ha voor een bouwperceel kan worden vastgesteld. De agrarische schaalvergroting gaat via de zogeheten maatwerkbenadering.
MESTVERGISTINGSINSTAL- LATIE	Het opwekken van elektriciteit door middel van een mestvergistingsinstallatie is bij recht toegestaan op agrarische bouwpercelen. Daarbij dient wel voor minimaal 50% gebruik te worden gemaakt van eigen geproduceerde mest of co-substraten, hetzij dient het product, waaronder restproduct, voor minimaal 50% te worden gebruikt op het eigen agrarisch bedrijf.
INTENSIEVE VEEHOUDERIJ	In het bestemmingsplan is vastgelegd dat nieuwvestiging van intensieve veehouderijen niet mogelijk is. Uitbreiding van de oppervlakte van de bestaande staloppervlakte is beperkt en alleen in bepaalde gebieden mogelijk. In de provinciale omgevingsverordening zijn deze gebieden op een kaartbijlage aangegeven en in de regels zijn de percelen waar het in dit buitengebied om gaat in een tabel weergegeven (artikel 3.4 sub a onder 2).
WIJZIGING VAN AGRARI- SCHE BEDRIJVEN IN ANDE- RE FUNCTIES	In relatie met het proces van terugloop van het aantal agrarische bedrijven, is het denkbaar dat voor agrarische bedrijfsgebouwen alternatieve functies moeten worden gevonden. Om deze reden is in het bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid opgenomen, waarmee de agrarische functie voor alle agrarische bedrijven kan worden gewijzigd in een niet-agrarische functie. Hierbij gaat het om de functies: a. wonen; b. aan het landelijke gebied gebonden niet-agrarische bedrijven; c. sociale, culturele, medische en educatieve voorzieningen;

- d. bedrijven genoemd in de bij de regels behorende Staat van bedrijven;
- e. recreatieve functies in de vorm van groepsaccommodaties, hotels en/of pensions;
- f. maneges.

Aan deze mogelijke functiewijzigingen, zijn in het bestemmingsplan de volgende voorwaarden verbonden.

- De activiteiten genoemd onder b tot en met f zijn uitsluitend toegestaan in combinatie met de woonfunctie.
- Het aantal wooneenheden per voormalig agrarisch bedrijf mag niet meer dan één bedragen.
- De bedrijfsactiviteiten genoemd onder b tot en met f dienen plaats te vinden binnen de al dan niet inpandig verbouwde gebouwen en op het bijbehorende erf. Deze voorwaarde komt voort uit het feit dat de gemeente niet zover wil gaan te verplichten dat alle activiteiten binnen de gebouwen plaats dienen te vinden. Hiermee zou een ongewenste belemmering worden gesteld aan bepaalde bedrijfsactiviteiten die doorgaans buiten de gebouwen plaatsvinden. De opslag van materialen of goederen op het erf, anders dan voor het verwezenlijken van de bestemming, is uitgesloten.
- De functie 'wonen' wordt beperkt tot het hoofdgebouw.
- De verbouw vindt uitsluitend inpandig plaats.
- De ten tijde van de vaststelling van het plan bestaande maatvoering, die wordt bepaald door de goothoogte, de dakhelling, nokhoogte, nokrichting en oppervlakte, blijft gehandhaafd, behoudens geringe uitwendige aanpassingen.
- Gestreefd dient te worden naar het afbreken van landschappelijk verstorende bebouwing. Dit gebeurt in het kader van een landschappelijk inrichtingsplan dat dient te worden opgesteld.
- Er mag geen onevenredige afbreuk worden gedaan aan de bedrijfsvoering en ontwikkelingsmogelijkheden van nabijgelegen (agrarische) bedrijven.
- Er dient zorg te worden gedragen voor een goede landschappelijke inpassing, met dien verstande dat een besluit tot wijziging niet wordt genomen indien dit leidt tot een onevenredige aantasting van de essentiële ruimtelijke kenmerken (zoals opgesomd in de bestemmingsomschrijving van het desbetreffende artikel).
- Er mag geen onaanvaardbare verkeersaantrekkende werking ontstaan.
- Indien sprake is van detailhandel, dient de bedrijfsvloeroppervlakte voor detailhandel beperkt te blijven tot maximaal 60 m².
- Onnodige sloop van monumentale bebouwing dient te worden voorkomen.
- De vestiging van maneges is uitsluitend toegestaan in de nabijheid van kernen.

De wijziging is niet gebonden aan het wel of niet waardevol zijn van een pand. Dit criterium wordt te arbitrair geacht. Het gaat er om dat er een bestaande

functie aanwezig is en dat de nieuwe functie binnen de bestaande gebouwen kan worden gerealiseerd.

De wijzigingsbevoegdheid heeft geen betrekking op solitair in het veld staande schuren of bedrijfsgebouwen.

Voor de reeds in het verleden van functie gewijzigde voormalige agrarische bedrijven is in het bestemmingsplan de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - voormalige boerderij' opgenomen. Agrarische bedrijven die gedurende de planperiode van functie wijzigen, krijgen bovengenoemde aanduiding en daarnaast de bestemming die past bij de nieuwe functie (respectievelijk Wonen, Bedrijf, Horeca, Maatschappelijk of Recreatie). Het is ook mogelijk om via de wijzigingsbevoegdheid de voormalige boerderij weer opnieuw als 'Agrarisch bedrijf' te bestemmen.

Gelet op ervaringen in het verleden, mag ervan worden uitgegaan dat gedurende de looptijd van het bestemmingsplan maximaal vijf keer zal worden gebruikgemaakt van de wijzigingsbevoegdheid van Agrarisch naar Wonen. Dit houdt in dat de komende tien jaar maximaal vijf woningen aan de woningvoorraad zullen worden toegevoegd.

Het bouwen

BOUWPERCELEN

Voor de bouwmogelijkheden bij recht en bij afwijking wordt onderscheid gemaakt tussen agrarische bedrijven in gebieden zonder bijzondere waarden en agrarische bedrijven in (zeer) kwetsbare gebieden.

De agrarische bedrijven, voor zover deze niet in kwetsbare gebieden zijn gelegen, hebben een bouwvlak in de vorm van een zoekgebied van circa 3 ha. Binnen dit zoekgebied hebben de agrarische bedrijven bij recht een bouwperceel toegewezen gekregen van 1,5 ha.

Gebleken is dat verreweg de meeste agrariërs hiermee goed uit de voeten kunnen. Bebouwing moet binnen het bouwperceel worden geconcentreerd. Dit geldt zowel voor bebouwing als bouwwerken die samenhangen met de hoofd-, dan wel nevenactiviteit van het agrarisch bedrijf.

Voor de intensieve veehouderij (zowel neventak als volwaardig) geldt dat de uitoefening ervan in de bestaande bebouwing moet plaatsvinden.

Niet alle bedrijven hebben de 1,5 ha reeds benut. Bij schaalvergroting tussen 1 ha en 1,5 ha wordt dan ook de zogenaamde keukentafelbenadering gevolgd. Dit keukentafelgesprek, om maatwerk te kunnen leveren, wordt gevoerd door de gemeente, maar de betrokkenheid van de provincie Groningen hierbij wordt geborgd door afspraken met de gemeente. Als de totale oppervlakte aan bebouwing meer dan 1 ha gaat bedragen, moet voorafgaand aan de uitbreiding altijd een landschapsplan worden opgesteld conform de afgesproken maatwerkmethode.

Indien er sprake is van een vergroting van het bebouwde oppervlak tot een omvang van 1,5 ha tot 2 ha neemt de provincie deel aan de keukentafelge-

sprekken. Een vergroting van het bouwblok tot 2 ha is alleen mogelijk via een wijzigingsbevoegdheid en geldt niet voor de intensieve veehouderij. Aan de hand van acht criteria moet worden aangegeven hoe de landschappelijke inpassing van de schaalvergroting gaat plaatsvinden. Deze acht randvoorwaarden zijn:

- respecteren van de historisch gegroeide landschapsstructuur;
- afstand houden tot andere ruimtelijke elementen op alle schaalniveaus;
- goede infrastructuurle ontsluiting;
- zorgvuldige en evenwichtige ordening, maatvoering en vormgeving van de bedrijfsgebouwen;
- een erfinrichting afgestemd op het zorgvuldig inpassen in het landschap;
- saneren van opstallen die niet meer voor de bedrijfsvoering in gebruik zijn met uitzondering van monumentale of karakteristieke gebouwen;
- het voorkomen van onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat van direct omwonenden;
- rekening houden met het aspect nachtelijke uitstraling.

Voor agrarische bedrijven met een dubbelbestemming Waarde - Landschap, Waarde - Natuur, of Waarde - Wierde invloedzone geldt dat deze maximaal 1 ha aan bebouwing mogen realiseren.

Het gaat hierbij om gebieden met een oorspronkelijke verkaveling, wierden, esgehuchten, landschap met een herkenbare onregelmatige blokverkaveling en landschap met een herkenbare opstreckende verkaveling.

Het bouwperceel wordt opgenomen in een ruimer zoekgebied (bouwvlak), waarbij rekening is gehouden met concrete landschappelijke waarden.

Intensieve veehouderijbedrijven mogen niet of beperkt uitbreiden. In de provinciale omgevingsverordening zijn de uitbreidingsmogelijkheden op kaartbijlage 14 aangegeven.

In het witte gebied is geen uitbreiding mogelijk.

In het gele gebied mag worden uitgebreid tot een stalvloeroppervlakte van ten hoogste 5.000 m², dan wel ten hoogste de bestaande stalvloeroppervlakte voor zover groter dan 5.000 m².

In het groene gebied mag worden uitgebreid tot een stalvloeroppervlakte van ten hoogste 7.500 m², dan wel ten hoogste de bestaande stalvloeroppervlakte voor zover groter dan 7.500 m².

Deze beperkingen gelden niet voor zover uitbreiding van de stalvloeroppervlakte noodzakelijk is om tegemoet te komen aan aangescherpte eisen op het gebied van milieu en dierenwelzijn en het aantal te houden dieren niet toeneemt.

In de regels zijn de uitbreidingsmogelijkheden voor de vier bestaande intensieve veehouderijbedrijven specifiek aangegeven.

GEBOUWEN Binnen het bouwperceel mogen bedrijfsgebouwen en één bedrijfswoning ten behoeve van het agrarisch bedrijf worden opgericht die aan de volgende maatvoering dienen te voldoen:

Bedrijfsgebouwen:

- bouwhoogte maximaal 12 m, bij afwijking 14 m;
- goothoogte maximaal 4,5 m, bij afwijking 6 m;
- dakhelling ten minste 22°, bij afwijking een lagere dakhelling.

In de afwijkingsregels wordt ook het bouwen van nieuwe stalconcepten mogelijk gemaakt, zoals serre-, vrijloop- en boogstallen. Aan deze afwijkingsmogelijkheid zijn voorwaarden verbonden ten aanzien van lichthinder en landschappelijke inpassing.

Bedrijfswoning:

- bouwhoogte maximaal 9 m;
- goothoogte maximaal 4,5 m.

NADERE EISEN In de regels is opgenomen dat burgemeester en wethouders (met het oog op het voorkomen van een onevenredige aantasting van het landschapsbeeld, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en gebouwen), nadere eisen kunnen stellen aan:

- De afstand tussen de gebouwen. Hierdoor kan worden voorkomen dat het op geconcentreerd bouwen gerichte streven wordt aangetast.
- De afstand tot de weg.
- De plaats van gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde.
- de goothoogte, bouwhoogte en dakhelling. Hierdoor kan een goede inpassing in het landschappelijke en stedenbouwkundige beeld worden bewerkstelligd.

Door middel van vorenstaande nadere eisen, heeft het college te allen tijde de mogelijkheid invloed uit te oefenen op ontwikkelingen op de bestaande bouwpercelen.

TWEDE BEDRIJFSWONING De gemeente voert een terughoudend beleid ten aanzien van tweede bedrijfswoningen. Voor die bedrijven die kunnen aantonen een tweede bedrijfswoning nodig te hebben, is in de regels een afwijkingsmogelijkheid opgenomen. Hieraan is een aantal voorwaarden verbonden:

- de noodzaak van de tweede bedrijfswoning moet vanuit het aspect toezicht worden gemotiveerd;
- de omvang van het bedrijf dient zodanig te zijn dat sprake is van een structureel volwaardig tweemansbedrijf;
- de tweede bedrijfswoning dient binnen het bouwperceel bij de bedrijfsbebouwing en bij de bestaande eerste bedrijfswoning te worden gesitueerd.

Bouwwerken, geen gebouwen zijnde, moeten binnen het bouwperceel worden gebouwd, met uitzondering van erfafscheidingen en bouwwerken voor de dagrecreatie, zoals banken en picknicktafels.

BOUWWERKEN, GEEN
GEBOUWEN ZIJNDE

De provincie stelt zich op het standpunt dat het oprichten van nieuwe agrarische bedrijfsbebouwing en bouwwerken buiten het bouwperceel niet is toegestaan. In de provinciale Omgevingsverordening is dit vastgelegd. In het voorliggende bestemmingsplan is dan ook geen regeling opgenomen voor het bouwen van mest-, sleuf- en torensilos buiten het bouwperceel.

MEST-, SLEUF- EN TOREN-
SILO'S

De noodzaak voor het bouwen van veestallingen en schuilhutten neemt steeds verder af. In lijn met het provinciale beleid is hiervoor in het bestemmingsplan geen mogelijkheid opgenomen.

VEESTALLINGEN EN
SCHUILHUTTEN

Het gebruik van gebouwen

De gemeente wil agrariërs, indien gewenst, de mogelijkheid bieden extra inkomsten te verwerven uit niet-agrarische nevenactiviteiten. Hiertoe is in het bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid opgenomen ten behoeve van het toevoegen van een bedrijfstak aan een agrarisch bedrijf. Aan deze wijzigingsbevoegdheid zijn de volgende voorwaarden verbonden:

- de toegevoegde tak mag niet de primaire productie betreffen en dient ondergeschikt te blijven aan de agrarische hoofdactiviteit;
- de toegevoegde tak heeft uitsluitend betrekking op:
 - sociale, culturele, maatschappelijke, recreatieve en educatieve functies, waaronder begrepen expositieruimten, kinderboerderij en kampeerboerderij;
 - zorgfuncties, met dien verstande dat de zorgfunctie plaatsvindt binnen bestaande bebouwing, er sprake is van een levensvatbaar agrarisch bedrijf en van een verwevenheid tussen zorgfunctie en het (grondgebonden) agrarisch bedrijf;
 - detailhandel, met dien verstande dat de bedrijfsvloeroppervlakte niet meer bedraagt dan 120 m² en plaatsvindt binnen de bestaande bebouwing;
 - activiteiten van bedrijven genoemd in de van deze regels deel uitmakende Staat van bedrijven, categorieën 1 en 2 van de publicatie Bedrijven en milieuzonering (2009) van de VNG of wel hiermee wat betreft het leefklimaat vergelijkbare bedrijven;
 - de bestaande landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden worden behouden;
 - de verschijning van het gehele bedrijf wordt landschappelijk ingepast;
- de nevenactiviteit blijft beperkt tot het agrarisch bouwperceel, waarbij alleen gebruik wordt gemaakt van de bestaande gebouwen;
- de bedrijfsvloeroppervlakte bedraagt niet meer dan 30% van de totale vloeroppervlakte en de opslag van goederen vindt plaats binnen de gebouwen.

Het grondgebruik

Met uitzondering van agrarische bedrijven, is het niet mogelijk de gronden te gebruiken voor een paardenbak. Paardenbakken kunnen slechts nabij de bedrijfsgebouwen worden gesitueerd.

Via afwijking van de gebruiksregels is het mogelijk paardenbakken bij woningen en functioneel aan het landelijk gebied gebonden niet-agrarische bedrijven toe te staan. Hieraan is een aantal voorwaarden verbonden, waarmee een landschappelijke inpassing wordt gewaarborgd. Dit houdt bijvoorbeeld in dat de afstand tussen de paardenbak en de meest nabijgelegen woning van derden minimaal 30 m dient te bedragen en dat het plaatsen van lichtmasten niet is toegestaan. Ook dient de paardenbak binnen een afstand van 30 m van het bouwvlak (waartoe de paardenbak behoort) te worden gerealiseerd.

De agrarische cultuurgrond heeft in bepaalde gebieden niet alleen agrarische, maar soms ook andere waarden. Aan deze gronden is een dubbelbestemming toegekend voor het behoud landschappelijke of natuurlijke waarden. Met het oog op de bescherming van deze waarden geldt er een vergunningstelsel voor de uitvoering van bepaalde werken en werkzaamheden.

Boom- en fruitteelt behoren in principe tot het agrarisch gebruik van gronden. Met name de opgaande vormen van boom- en fruitteelt kunnen echter negatieve gevolgen hebben op het landschapsbeeld. Het geheel uitsluiten van boom- en fruitteelt gaat in de ogen van de gemeente te ver: er zijn namelijk vormen van boom- en fruitteelt die zonder negatieve effecten op het landschap kunnen plaatsvinden. In het bestemmingsplan is daarom onderscheid gemaakt tussen opgaande en niet-opgaande vormen van boom- en fruitteelt.

Niet-opgaande vormen van boom- en fruitteelt zijn bij recht mogelijk. Opgaande vormen van boom- en fruitteelt zijn uitgesloten.

Hoewel de provincie onderkent dat houtteelt een tijdelijk karakter heeft en dient te worden geschaard onder de agrarische activiteiten, is houtteelt alleen mogelijk in de bosontwikkelingszones. De provincie is namelijk van mening dat de effecten van houtteelt op het landschap dienen te worden gelijkgesteld aan de effecten van permanent bos op het landschap. In de gemeente Winsum komen geen bosontwikkelingsgebieden voor. In het bestemmingsplan is houtteelt of de aanplant van bos niet mogelijk gemaakt.

12.6

Natuur

Binnen het plangebied liggen kerngebieden van de Ecologische Hoofdstructuur. In deze gebieden staat de natuurfunctie voorop. Ze zijn dan ook specifiek bestemd als Natuur. Daarbij is ervan uitgegaan dat deze terreinen in eigendom zijn van een natuurbeherende instantie. Grenzend aan deze natuurgebieden

zijn door de provincie beheersgebieden aangewezen. Deze gebieden zijn bestemd als Waarde - Landschap en Waarde - Natuur. Voor deze bestemmingen gelden regels die moeten voorkomen dat de bestaande landschappelijke en natuurlijke waarden verloren gaan. Een deel van deze gronden worden mogelijk in de toekomst verworven door een natuurbeherende instantie.

In het meest noordelijke deel van het plangebied ligt de Klutenplas, een binnendijks gelegen natuurgebied dat deel uitmaakt van het Natura 2000-gebied Waddenzee. Dit gebied is bestemd als Natuur en heeft de gebiedsaanduiding 'speciale beschermingszone'.

12.7

Recreatie

De bestemming

In de bestemmingen Agrarisch en Natuur is dagrecreatie in de bestemming begrepen. Het doel 'dagrecreatie' is daarbij wel beperkt tot de inrichting en het gebruik van dagrecreatieve voorzieningen in de vorm van voet-, fiets- en ruiterspaden, picknickplaatsen, parkeervoorzieningen en naar de aard daarmee gelijk te stellen voorzieningen.

DAGRECREATIE

De bestaande verblijfsrecreatieve voorzieningen zijn bestemd als Recreatie - Recreatiewoning. Tot deze bestemming behoren een jachthaven met daarbij behorende kampeerplaatsen, trekkershutten en overige voorzieningen, alsmede recreatiewoningen. In de bouwregels is aangegeven dat de bestaande bebouwing eenmalig met 20% mag worden vergroot (aangebouwd of vrijstaand). De oppervlakte van recreatiewoningen en trekkershutten mogen niet meer bedragen dan respectievelijk 80 m² en 30 m².

VERBLIJFSRECREATIE

Bestaande maneges zijn bestemd als Sport - Manege. In de bouwregels is aangegeven dat de bestaande bebouwing eenmalig met 20% mag worden vergroot (aangebouwd of vrijstaand). De goot- en bouwhoogte bedragen ten hoogste 4,5 m respectievelijk 8 m. Er is ten hoogste één bedrijfswoning toegestaan.

MANEGE

Zoals in hoofdstuk 6 werd opgemerkt, zet de gemeente in op een versterking van de verblijfsrecreatieve sector in de gemeente Winsum. Kleinschalig kamperen is om die reden uitsluitend toegestaan op erven van agrarische bedrijven binnen de agrarische bestemming.

KLEINSCHALIG KAMPEREN

De regeling voor kleinschalig kamperen is in de regels vormgegeven middels een afwijking van de gebruiksregels. Aan het realiseren van een kleinschalig kampeerterrein zijn de volgende voorwaarden verbonden:

- de afwijkingmogelijkheid is niet van toepassing voor zover de gronden in de verbeelding mede zijn bestemd als Waarde - Landschap, Waarde - Natuur, Waarde - Open gebied en Waarde - Wierde invloedszone;

- het realiseren van een kleinschalig kampeerterrein is uitsluitend toegestaan op het erf van een als zodanig bestemd agrarisch bedrijf;
- de grootte van het betreffende erf moet minimaal 2.500 m² bedragen;
- er mogen ten hoogste 25 kampeermiddelen worden geplaatst;
- de afstand tot de dichtstbijzijnde woonbestemming moet ten minste 50 m bedragen;
- het kampeerterrein moet door opgaande beplanting wordt omzoomd.

NIEUWE VERBLIJFRECREATIE-
TIETERREINEN

De gemeente zet in op een verdere uitbouw van de recreatieve infrastructuur in de gemeente.

Vestiging van nieuwe verblijfsrecreatieterreinen en dagrecreatieve voorzieningen wordt door de gemeente niet op voorhand uitgesloten. Gezien de aard van dergelijke ingrepen is vestiging echter gebonden aan een planherziening, zodat in het voorliggende bestemmingsplan hiertoe geen regeling is opgenomen.

MANEGES

Nieuwe maneges kunnen zich slechts vestigen via een wijzigingsbevoegdheid, onder een aantal voorwaarden. In aanvulling op de voorwaarden voor functie-wijziging (zoals opgesomd in paragraaf 12.5) geldt bij nieuwvestiging voor maneges dat vestiging uitsluitend mogelijk is in de nabijheid van kernen. Aangezien bij maneges veel activiteiten buiten plaatsvinden en deze daarmee het landschapsbeeld kunnen verstoren, is de vestiging van maneges slechts mogelijk in de bestemming Agrarisch.

Het bouwen

RECREATIEF MEDEGEBRUIK

Ten behoeve van recreatief medegebruik mag niet worden gebouwd. Wel kan bijvoorbeeld een zitbank of picknickbank worden geplaatst.

DAGRECREATIE

Ten behoeve van dagrecreatie mogen binnen alle gebiedsbestemmingen bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden opgericht tot een hoogte van maximaal 3 m.

KLEINSCHALIGE VORMEN
VAN VERBLIJFSRECREATIE

Ten behoeve van de kleinschalige vormen van verblijfsrecreatie mag een sanitairgebouw worden gebouwd met een maximale vloeroppervlakte van 25 m².

BED AND BREAKFAST

Het gebruik van een woning voor logies en ontbijt is bij recht mogelijk in de bestemmingen met (bedrijfs)woningen. Het aantal kamers ten behoeve van bed and breakfast bedraagt maximaal twee. Binnen de bestemming Agrarisch en in de bestemming Wonen, wat betreft voormalige boerderijen, bedraagt het aantal kamers maximaal vier. Het parkeren dient op eigen terrein plaats te vinden.

Het grondgebruik

DAGRECREATIE

Voor het aanleggen van dagrecreatieve voorzieningen, zoals voet-, fiets- en ruitersporen, picknickplaatsen, parkeervoorzieningen en de inrichting van vis-oevers dient binnen alle gebiedsbestemmingen een omgevingsvergunning te worden aangevraagd. De plaatsen van deze voorzieningen zijn binnen het plan niet nader bepaald.

1 2 . 8

Wonen

De bestemming

Alle bestaande woningen zijn (met uitzondering van de bedrijfswoningen) in de gebiedsbestemmingen begrepen en in de verbeelding bestemd als Wonen. Deze bestemming omvat de woning met het bestaande erf.

BESTAANDE WONINGEN

Nieuwe woningen mogen niet in het buitengebied worden gebouwd, tenzij het een eerste of tweede bedrijfswoning betreft bij een agrarisch bedrijf of een bedrijfswoning bij een functioneel aan het landelijk gebied gebonden bedrijf, dan wel als vervanging van bestaande woningen. Bij het realiseren van nieuwe woningen dient te worden voldaan aan de bepalingen in de Wet geluidhinder.

NIEUWE WONINGEN

Het bouwen

Binnen het in de verbeelding begrensde bestemmingsvlak Wonen is het bestaande aantal woningen toegestaan. De woningen mogen uitsluitend worden gesitueerd overeenkomstig de bestaande situatie.

Voor woningen gelden de volgende regels:

- De maximale goot- en bouwhoogte bedragen respectievelijk 4,5 m en 9 m, dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte, mits gebouwd wordt in één bouwlaag met kap.
- Aanbouwen en bijgebouwen zijn toegestaan tot een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3 m en 5,5 m.
- De gezamenlijke oppervlakte van de woning en de aanbouwen en bijgebouwen is beperkt tot maximaal 300 m², dan wel de bestaande oppervlakte indien deze groter is.
- Van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag de bouwhoogte ten hoogste 3 m bedragen.

Door het begrenzen van de woning met erf in de verbeelding wordt in feite ook het gebied bepaald dat kan worden ingericht als tuin.

Een aan huis verbonden beroep of bedrijf is bij recht mogelijk. Hiervoor gelden een aantal criteria. Ook de vestiging van een bed and breakfast is bij recht mogelijk.

De aanleg en het gebruik van paardenbakken is bij afwijking en onder voorwaarden mogelijk.

1 2 . 9

Niet-agrarische bedrijven

De bestemming

BESTAANDE BEDRIJVEN	<p>De meeste aanwezige niet-agrarische bedrijven zijn bestemd als Bedrijf. De bestemmingsomschrijving is beperkt tot het bestaande bedrijf en voor nijverheidsbedrijven en ambachtelijke of dienstverlenende bedrijven, genoemd in categorie 1 en 2 van de Staat van bedrijven.</p>
NIEUWE NIET-AGRARISCHE BEDRIJVEN	<p>In het bestemmingsplan wordt onder voorwaarden bedrijvigheid in agrarische bedrijfsgebouwen mogelijk gemaakt na een wijziging ex artikel 3.6 Wro. Verwezen wordt naar hoofdstuk 12.5, onder het kopje 'Wijziging van agrarische bedrijven in andere functies'.</p> <p>De voorzieningen van openbaar nut, zoals gemalen, rioolwaterzuiveringsinstallaties, transformatorstations, gasdrukregel- en meetstations zijn in een aparte bestemming Bedrijf - Nutsvoorziening geregeld.</p> <p>De bestaande horecabedrijven hebben de bestemming Horeca gekregen.</p>
GEBOUWEN	<p>Het bouwen</p> <p>Ten behoeve van de niet-agrarische bedrijven mag worden gebouwd onder de volgende voorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de oppervlakte van de bedrijfsgebouwen mag bij recht met maximaal 20% worden vergroot (aangebouwd, dan wel vrijstaand); - de goothoogte bedraagt maximaal 4,5 m; - de bouwhoogte bedraagt maximaal 8 m. <p>In de bestemming Bedrijf en Horeca is maximaal één bedrijfswoning toegestaan, waarbij qua maatvoering moet worden aangesloten bij de bebouwingsbepalingen behorende bij de functie 'wonen', dan wel de bestaande maatvoering indien deze ruimer is.</p> <p>Maatschappelijk</p> <p>De bestemming</p> <p>De bestaande maatschappelijke voorzieningen hebben de bestemming Maatschappelijk gekregen. De begraafplaatsen zijn bestemd als Maatschappelijk - Begraafplaats.</p>

Het bouwen

Ten behoeve van de maatschappelijke voorzieningen mag worden gebouwd onder de volgende voorwaarden:

- de oppervlakte van de bestaande bebouwing mag bij recht met maximaal 20% worden vergroot (aangebouwd, dan wel vrijstaand);
- de goothoogte bedraagt maximaal 4,5 m;
- de bouwhoogte bedraagt maximaal 8 m.

In de bestemming Maatschappelijk is maximaal één bedrijfswoning toegestaan, waarbij qua maatvoering moet worden aangesloten bij de bebouwingsbepalingen behorende bij de functie 'wonen', dan wel de bestaande maatvoering indien deze ruimer is.

Op de begraafplaatsen mogen gebouwen ten dienste van de bestemming worden opgericht tot maximaal 50 m².

12.10

Verkeer

De bestemming

Binnen het plangebied is een groot aantal wegen bestemd als Verkeer - Wegverkeer. De tracés van deze wegen liggen daarmee vast; het wijzigen hiervan kan uitsluitend via planherziening. Door deze werkwijze is voor veel kronkelende wegen, hetgeen in grote delen van het plangebied tot de kernkwaliteiten behoort, het behoud van het wegtracé gewaarborgd. De overige wegen zijn in de gebiedsbestemmingen, conform de bestaande situatie, begrepen.

Het tracé voor het vrij liggend fietspad tussen Mensingeweer en Baflo is bestemd als Verkeer - Fietspad.

WEGVERKEER

Het binnen de gemeente Winsum gelegen deel van de spoorlijn Groningen-Roodeschool/Delfzijl is bestemd in als Verkeer - Railverkeer. Het tracé van de spoorlijn ligt daarmee vast.

RAILVERKEER

Het bouwen

Ten behoeve van de functie wegverkeer binnen de bestemming Verkeer - Wegverkeer en Verkeer - Fietspad is het bouwen beperkt tot bouwwerken geen gebouwen zijnde. Hieraan zijn geen verdere criteria verbonden.

Ten behoeve van de functie 'verkeer - wegverkeer' binnen de gebiedsbestemmingen is het bouwen eveneens beperkt tot bouwwerken geen gebouwen zijnde, waarbij de maximale bouwhoogte 12 m bedraagt.

Ten behoeve van de spoorlijn binnen de bestemming Verkeer - Railverkeer is het bouwen beperkt tot bouwwerken geen gebouwen zijnde. Hieraan zijn geen verdere criteria verbonden.

Het grondgebruik

Voor het aanleggen van nieuwe landbouwontsluitingswegen en voet- en fietspaden is in alle agrarische gebiedsbestemmingen een omgevingsvergunning vereist.

12.11

Water

De bestemming

De hoofdwatgangen zijn ondergebracht in de bestemming Water.

Het bouwen

Gebouwen mogen in deze bestemming niet worden gebouwd. Bouwwerken geen gebouwen zijnde mogen worden gebouwd tot een maximale hoogte van 6 m.

Verder zijn een aantal watgangen specifiek bestemd als Water - Karakteristieke waterloop. De sloten in Middag-Humsterland zijn bestemd als Water - Karakteristieke sloot (zie ook paragraaf 12.3).

12.12

Specifieke functies

Waterkering

In het noordelijke deel van het plangebied komt een waterkeringszone voor ter bescherming van de primaire waterkering langs de Waddenzee. Deze waterkeringszone is bestemd als Waterstaat - Waterkering en is 100 m breed en ligt ter weerszijden van de dijk. Binnen deze zone mogen binnen de eerste 75 m helemaal geen nieuwe gebouwen en bouwwerken worden opgericht. Binnen de laatste 25 m mag alleen worden gebouwd voor zover dit de stabiliteit van de waterkering niet nadelig beïnvloedt.

Trafostation en hoogspanningsleiding

NUTSVOORZIENINGEN

Aan de Maarhuizerweg is een trafostation gelegen. Het trafostation is bestemd als Bedrijf - Nutsvoorziening.

HOOGSPANNINGSLEIDING

De hoogspanningsleidingen zijn als afzonderlijke dubbelbestemming Leiding - Hoogspanningsverbinding in de regels opgenomen omdat deze leiding door verschillende gebiedsbestemmingen loopt.

AARDGASLEIDINGEN

Aardgastransportleidingen

Binnen het plangebied bevindt zich een aantal aardgastransportleidingen. Deze zijn als dubbelbestemming Leiding - Gas bestemd.

Op een paar plaatsen in het plangebied is een afsluitervoorziening (aardgas) aanwezig. Deze voorzieningen zijn bestemd als Bedrijf - Leiding gas.

Woonschepen

In het plangebied bevinden zich een aantal ligplaatsen voor woonschepen. Deze ligplaatsen zijn in de verbeelding aangegeven conform de gemeentelijke Woonschepenverordening. Op de wal mag ten behoeve van elk woonschip een berging worden gebouwd.

WOONSCHEPEN

Rijksmonumenten

Binnen het plangebied komt een aantal rijksmonumenten voor. Deze monumenten zijn echter niet in de verbeelding aangeduid. Aangezien deze monumenten zijn beschermd op grond van de Monumentenwet, behoeft het bestemmingsplan geen nadere regeling te bevatten. Bovendien mag de verbeelding onder de SVBP 2008 uitsluitend aanduidingen bevatten die in de regels een vertaling krijgen.

RIJKSMONUMENTEN

1 2 . 1 3

Gebiedsaanduidingen

Speciale beschermingszone

In het meest noordelijke gedeelte van het plangebied ligt de Klutenplas, die deel uitmaakt van het Natura 2000-gebied Waddenzee. Dit gebied is aangeduid als 'speciale beschermingszone'.

Veiligheidszone - vervoer gevaarlijke stoffen

In het plangebied liggen een aantal wegen en spoorlijnen waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd. Deze wegen en spoorlijnen hebben een zone van 30 m waarbinnen de oprichting van objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen niet is toegestaan. Voor deze zone is een specifieke regeling opgenomen, te weten 'veiligheidszone - vervoer gevaarlijke stoffen'. Voor de spoorlijnen gelden voorts aanvullende bepalingen ten aanzien van het plaatsgebonden risico (beperkingen oprichting (beperkt)kwetsbare objecten).

Vrijwaringszone - molenbiotoop

Ter bescherming van de molenbiotoop (de omgeving waarmee de molen in relatie staat) beschikt een molen over een zone waarbinnen beperkingen gelden. Rond de molens moet een gebied (100 m rondom de molen) worden vrijgehouden van beplanting en bebouwing die hoger is dan de stellinghoogte van de molen. Daartoe is in het plan de gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone - molenbiotoop 1' opgenomen.

MOLENBESCHERMINGSZONES

In een gebied tussen 100 en 400 m rondom de molen gelden minder vergaande beperkingen voor beplanting en bebouwing. Dit gebied is aangeduid als 'vrijwaringszone - molenbiotoop 2'.

In het plangebied ligt de molen Eureka (Wetsinge), een achtkante stellingmolen met een stellinghoogte van 7,9 m. De molen zelf is aangeduid als 'specifieke vorm van bedrijf - windmolen'.

Verder liggen er nog een viertal molens buiten het plangebied, maar de beschermingszone van deze molens ligt wel binnen het plangebied. Het gaat hierbij om de molens:

- De Jonge Hendrik (Den Andel): stellinghoogte 7,8 m;
- Joeswert (Feerwerd): achtkante stellingmolen, stellinghoogte 7,9 m;
- De Meeuw(Garnwerd): achtkante stellingmolen, stellinghoogte 6,4 m;
- Aeolus (Adorp): achtkante stellingmolen, stellinghoogte 8,6 m.

1 2 . 1 4

Algemene regels

In het voorgaande zijn de verschillende bestemmingen benoemd die in het plangebied aanwezig zijn.

Naast de regelingen die specifiek gelden voor deze bestemmingen, inclusief alle bijbehorende afwijkingsmogelijkheden en wijzigingsbevoegdheden, zijn ook een aantal algemene regels in dit bestemmingsplan opgenomen, geldend voor alle bestemmingen. Het betreft de artikelen Algemene gebruiksregels, Algemene afwijkingsregels, Algemene wijzigingsregels en Overige regels.

In de Algemene bouwregels is een regeling opgenomen voor de bebouwingsvrije zones ter weerszijden van waterlopen. Ook zijn hierin de bouwregels voor bergingen bij woonschepen opgenomen.

In de Algemene gebruiksregels is aangegeven welke gebruiksmogelijkheden zijn toegestaan en verboden, voor zover het meerdere of alle bestemmingen betreft.

De Algemene afwijkingsregels voorzien in de mogelijkheid om, onder voorwaarden, een omgevingsvergunning aan te vragen voor onder andere antennemasten, en nutsgebouwen. De oprichting van deze functies is niet specifiek aan een bestemming gekoppeld, dit is mogelijk in vrijwel alle bestemmingen.

In de Algemene wijzigingsregels is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor wijziging van de bestemming van (agrarische) gronden in de bestemming Natuur. Hieraan zijn een aantal voorwaarden verbonden. Ook is er een algemene wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor de wijziging van niet-agrarische bedrijfsfuncties naar wonen of naar andere niet-agrarische bedrijfsfuncties. Tot slot is er een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor het wijzigen van de bestemming Agrarisch in Water - Karakteristieke sloot, voor het graven van een nieuwe karakteristieke sloot of het aanwijzen van een bestaande sloot als karakteristieke sloot. Dit geldt voor het gebied Middag-Humsterland.

De Overige regels voorzien in een aantal regels die altijd gelden, ongeacht de situatie; bij omgevingsvergunningen voor het bouwen het in acht houden van de welstandscriteria uit de welstandsnota, alsmede de verplichte watertoets. Voor de woonschepen geldt de Woonschepenverordening. Voor afwijkingen en wijzigingen, in het bijzonder met betrekking tot agrarische bedrijven, is een Natuurtoets verplicht.

Handhaving 3

Algemeen

Handhaving

In dit hoofdstuk wordt aandacht geschonken aan het aspect handhaving in relatie tot het bestemmingsplan Buitengebied. Het bestemmingsplan is een sturend instrument voor de ruimtelijke en functionele inrichting van het buitengebied. Aan de hand van de in het bestemmingsplan opgenomen regels, worden voorgenomen activiteiten (bouwactiviteiten, uitvoeren van bepaalde werken en werkzaamheden, gebruik van gronden en gebouwen) getoetst. Middels het stelsel van vergunningverlening worden de regels toegepast.

Handhaving heeft echter alleen zin als de noodzaak en het nut hiervan kunnen worden aangetoond, een grondige inventarisatie van de feitelijke situatie (grondgebruik en bebouwing) heeft plaatsgevonden en een draagvlak onder de betrokkenen kan worden verkregen voor het beleid.

Er heeft een grondige inventarisatie van het plangebied plaatsgevonden. Hierbij is gekeken naar het grondgebruik, de verschillende functies en de bebouwing. Daarnaast is door middel van de inspraakmogelijkheden een ieder in de gelegenheid gesteld de verbeelding te controleren op onjuistheden. Hiermee is een zo correct mogelijke verbeelding de procedure ingegaan.

INVENTARISATIE

De gemeente heeft in haar beleid heldere keuzen gemaakt. Bij het opstellen van het bestemmingsplan zijn het Provinciaal omgevingsplan 2009 -2013 en de Omgevingsverordening als uitgangspunt genomen. Verder is een Visie op hoofdlijnen opgesteld en besproken met de Klankbordgroep. In deze groep waren onder meer de bewoners en gebruikers van het buitengebied vertegenwoordigd. De Visie op hoofdlijnen is richtinggevend geweest voor de keuze van de juridische regelingen.

BELEIDSKEUZEN

Een belangrijk aspect met betrekking tot handhaving is ook de tijd en inzet van de betrokken ambtenaren. Zij werken met het plan en moeten dan ook zeker het gevoel hebben dat met de regels te werken valt en bovenal dat de betreffende regels zo belangrijk zijn dat het nut van handhaving wordt ingezien. Het bestemmingsplan is dan ook voor commentaar voorgelegd aan de relevante afdelingen van het gemeentelijk apparaat. Aan de controle van het plan wordt binnen de interne organisatie inhoud gegeven door een aantal ambtenaren die zich met handhaving bezighoudt. Er is sprake van een continu handhavingsproces.

INZET GEMEENTELIJK
APPARAAT

E c o n o m i s c h e u i t v o e r b a a r h e i d

Dit plan heeft in de eerste plaats met name tot doel de bestaande situatie te actualiseren. De kosten voor het opstellen van dit plankomen voor rekening van de gemeente.

Nieuwe ontwikkelingen

In het plan wordt een aantal kleinschalige ontwikkelingsmogelijkheden geboden voor met name de agrariërs. Deze ontwikkelingen worden hoofdzakelijk mogelijk gemaakt door middel van het verlenen van omgevingsvergunning of het toepassen van een wijzigingsbevoegdheid. Het betreft in alle gevallen particulier initiatief waaraan in beginsel geen kosten voor de gemeente zijn verbonden, afgezien van kosten van het ambtelijk apparaat voor de begeleiding en toetsing van aanvragen.

Deze laatste kosten worden door middel van leges gedekt.

Mochten er andere kosten zijn die op grond van artikel 6.13 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) dienen te worden verhaald, dan zal uitsluitend worden meegewerkt aan de afwijking van de regels of wijziging van het bestemmingsplan nadat een exploitatieovereenkomst is gesloten.

Planschadeovereenkomst

De enige kosten die verder uit dit plan kunnen voortvloeien, zijn planschadekosten. Deze zijn op voorhand niet uit te sluiten. De gemeente zal daarom bij elke aanvraag bezien of er planschade kan ontstaan. Indien dit het geval kan zijn, zal met de belanghebbende aanvrager een overeenkomst worden gesloten, zoals bedoeld in artikel 6.4a van de Wet ruimtelijke ordening.

Daarmee kan worden voorkomen dat de gemeenschap de planschadekosten moet betalen die worden gemaakt in het belang van de aanvrager.

Geen exploitatieplan

Gezien het vorenstaande is een exploitatieplan voor dit bestemmingsplan niet nodig. Mochten zich in de toekomst toch ontwikkelingen voordoen waarbij de gemeente kosten moet maken, dan zullen die uitsluitend onder de wijzigingsbevoegdheden vallen. Er zal dan eerst worden bezien of een kostenverhaalovereenkomst kan worden gesloten. In het uiterste geval kan worden overwogen om bij wijzigingsbevoegdheden een exploitatieplan vast te stellen. Dat is geen uitgangspunt en gezien de ontwikkelingsmogelijkheden niet de verwachting.

15 Inspraak en overleg

Dit bestemmingsplan is in het kader van de inspraak voor een ieder ter inzage gelegd en voor overleg aan betrokken instanties ter beoordeling toegezonden. De resultaten van inspraak en overleg zijn opgenomen in de bijlagen.